

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

SÁRVÁR Város Önkormányzata

2023-2028

2023. november 21-én elfogadott program

Tartalom

I. Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
1. Bevezetés	3
2. A település bemutatása	3
3. Értékeink, küldetésünk	12
4. Célok	13
II. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	50
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	73
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	80
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	88
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	100
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	102
III. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	103
A HEP IT részletei	103
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	103
2. Jövőképünk	105
3. Az intézkedési területek részletes kifejtése	106
4. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	122
IV. Megvalósítás	131
1. A megvalósítás előkészítése	131
2. A megvalósítás folyamata	131
3. Monitoring és visszacsatolás	132
4. Nyilvánosság	132
6. Érvényesülés, módosítás	134
V. Elfogadás módja és dátuma	135

I. Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

1. Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentumnak (a továbbiakban: BM Módszertani útmutató) megfelelően Sárvár Város Önkormányzata jelen Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Jelen dokumentum a 186/2023. (XI.21.) számú képviselő-testületi határozattal 2023-2028. évekre elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program.

2. A település bemutatása

Sárvár város a Nyugat-dunántúli régióban, ezen belül Vas megyében fekszik, a sárvári kistérség központja, 2013. január 1-e óta ismét járási székhely. A város kedvező földrajzi adottságokkal rendelkezik, a Vas megye földrajzi tengelyét képező Rába folyó két partján, a Gyöngyös - patak torkolatától délre fekszik. A település az országhatártól 38 km, a megyeszékhelytől 24 km távolságra található a 84-es és a 88-as főutak találkozásánál, amelyek kedvező közúti összeköttetést biztosítanak kül- és belföldre egyaránt. A város területe a kedvező természeti és földrajzi adottságainak köszönhetően az újkőkor óta lakott. A ma Sárvár néven ismert város több, egymással összeépült közigazgatásilag egyesített településből jött létre. Sárvárral 1902-ben egyesítették Vármelléket és Tizenháromvárost, 1912-ben Péntekfalut és Sárt, 1968-ban Rábasömjént.

Gazdag történelmi múltja mai napig meghatározó hatást gyakorol a város fejlődésére.

A város nevét a vizekkel, mocsarakkal körülvett Árpád - kori földváráról kapta. Sárvár első okleveles említése 1288-ból származik. A vár uradalmát és a belváros területén fekvő Sársziget mezővárost Kőszegi János nádor hozta létre. A település (Sársziget néven) 1328 - ban kapott városi kiváltságokat Károly Róbert királytól. A középkorban földesurai között a király mellett ott találhatóak a Kőszegiek, Ozorai Pipó és kisebb megszakításokkal 1390 – 1534. között a Kanizsai - család.

Nádasdy Tamás és Kanizsai Orsolya 1534-ben kötött házasságával Sárvár és a többi Kanizsai birtok a Nádasdy - család tulajdonába került. Az 1532-es török ostrom után a humanista műveltségű Nádasdy Tamás a pusztuló ország egyik kulturális központját hozta létre a mezővárosban. A Nádasdyak 1534 – 1671. között tartó másfél évszázados birtoklása alatt öltötte fel a vár a napjainkban is jellemző későreneszánsz várkastély formáját. A Nádasdyak kora ma is rányomja bélyegét a városszerkezetre. Ekkor keletkeztek olyan településrészek, mint a Péntekfalu, Tizenháromváros és a Hegyközség.

A Wesselényi- féle összeesküvésben való részvételéért Nádasdy Ferenc országbíró 1671 – ben fej – és jószágvesztésre ítélték. A kivégzése után, de különösen a 18. századi földesurak idején Sárvár hanyatlásnak indult. A fordulat 1803 – ban következett be, amikor a Habsburg – Esterházy család megvásárolta az uradalmat. A település a dualizmus korában fénykorát élte.

A vasúthálózatba 1871-ben kapcsolódott be, az elektromos energiát 1897-től kapta az ikervári erőműtől. E két tényező lehetővé tette a nagyipar megtelepedését. A cukorgyárat 1895-ben, a mészgyárat 1904-ben építették fel. E két gyár más nagyipari üzemekkel 1910-ben 1232 dolgozónak adott munkát. A kisipar és a kiskereskedelem fellendült. A lakosság száma megemelkedett, és 1920 –ra Vas megye második legnagyobb lélekszámú településévé vált. Az uradalmat új tulajdonosa, Lajos bajor királyi herceg mintagazdasággá fejlesztette. Ekkor alapították a mai iskolarendszer alapját képező oktatási intézményeket. 1909-ben avatták fel a napjainkban is működő kórházat.

Az uradalom tulajdonosa, III. Lajos bajor király 1921 - ben halt meg a várban. Az első világháború után a település fejlődése megtorpant, majd a mészgyár megszűnése után (1927) a lakosság egy része a munkanélküliség miatt kivándorolt Franciaországba és Belgiumba. A korszak minden negatív változása ellenére maradt is alkotott, ugyanis 1918 - tól kezdett kiépülni napjaink egyik legnagyobb kiterjedésű és lélekszámú városrésze, a Kertváros, amelynek lakossága 1940 - ben már 2500 főt számlált.

A II. világháborút követően Sárvár munkásvárossá kezdett válni. Az új üzemként a Baromfifeldolgozó Vállalat kezdte el működését. 1958-tól további üzemek telepedtek le. A kor iparosítása miatt meginduló bevándorlás következtében lakossága jelentősen gyarapodott. Sárvár 1968. augusztus 20-án visszakapta az 1871-ben elvesztett városi rangját. Az 1970-es években újabb üzemekkel, valamint a Csónakázó – tóval és a Parkerdővel, továbbá és iskolákkal gazdagodott. A Nádasdy-vár a felújítását követően - 1978-tól - a település közművelődésének központjává vált.

A Magyar Urbanisztikai Társaság 1982 – ben az ország akkor 96 városa közül 21. - ként Sárvárnak adományozta a Hild János emlékérmét „a harmonikus városfejlesztésben elért kimagasló eredményeiért, különösen a hagyományok, a település – karakter megőrzésében elért kimagasló eredményeiért.”

A város életében meghatározó szerepet játszanak a felszín alatti vizek. Az 1960-as években – mint hazánk területén oly sok helyen másutt is – kőolajkutató fúrásokat mélyítettek. Ennek során a sárvári fúrás 1200 méteres mélységből értékes és ritka összetételű 43-45 °C-os alkáli-hidrokarbonátos vizet produkált, amelyet 1987-ben minősítettek gyógyvízzé.

Sárvárt sajátos helyzetben érte a rendszerváltás. Korábban stabilnak mutakozó, döntően az élelmiszeriparra, illetve vas- és gépiparra épülő gazdasága új kihívásokkal szembesült és megingott, a termálturizmusnak kiépültek ugyan az alapjai, de jelentős kapacitáskorlátok akadályozták a fellendülést, az infrastruktúra terén is komoly hiányosságok álltak a fejlődés útjába. Minden tradíciója, értéke, adottsága ellenére a város meglehetősen sok problémával terhelt kapcsolódott be abba a versenybe, mely az új piacgazdasági feltételek között indult.

A korábbi struktúrák leépülésének negatív hatásait ezekben az években jórészt ellensúlyozták az azok maradványain építkező külföldi befektetők (H-Duck, Van Gastel/SARBO, Bernard Matthews), ennek ellenére a munkanélküliség – hasonlóan az országos és megyei trendekhez – 1993/1994-ben érte el a csúcspontját 7,5-8 %-os rátával.

A jelenlegi gazdasági bázist megalapozó tudatos, távlatos gazdaságfejlesztési erőfeszítések első markáns eredményeként 1995-ben megkezdte működését – egyúttal megteremtette az ipari park bázisát – a Philips érdekeltségű Ecoplast Kft, a Neutronics (a mai Flextronics) csoport a kezdeti beruházás, majd a termelés felfutása után újabb befektetések mellett döntött. A kezdetben részben spontán telephely-fejlesztési folyamat fontos állomásaként – egy 5 Mrd Ft-os projekt eredményeként – a gyártócsoport 1997-ban elnyerte a Gazdasági Minisztériumtól az Ipari Park címet, új pályát nyitva a helyi iparfejlődés számára.

A Sárvári Ipari Parknak kiemelt szerepe volt abban, hogy a város gyorsan túljutott a rendszerváltást követő traumán, és új, stabil pályára tudta állítani a gazdaságát. Mindemellett az Ipari Parkon kívül is jelentős fejlesztések történtek. Komoly szerepe volt az angol tőkével megújított baromfi-feldolgozó (SáGa Foods Zrt.) beruházásainak, és a többi letelepült külföldi érdekeltségű cégnek (pl. Provertha), de a helyi vállalkozói kör jelentős szereplői (Taravis Zrt., Székely és Szilágyi Kft.) és a kisvállalkozói szféra is nagymértékben hozzájárult ahhoz a fejlődéshez, amely megteremtette az idegenforgalmi fejlesztésekhez szükséges forrásokat.

Az 1998. márciusában elfogadott idegenforgalmi fejlesztési terv már egy nagyléptékű fürdőfejlesztést tartalmazott.

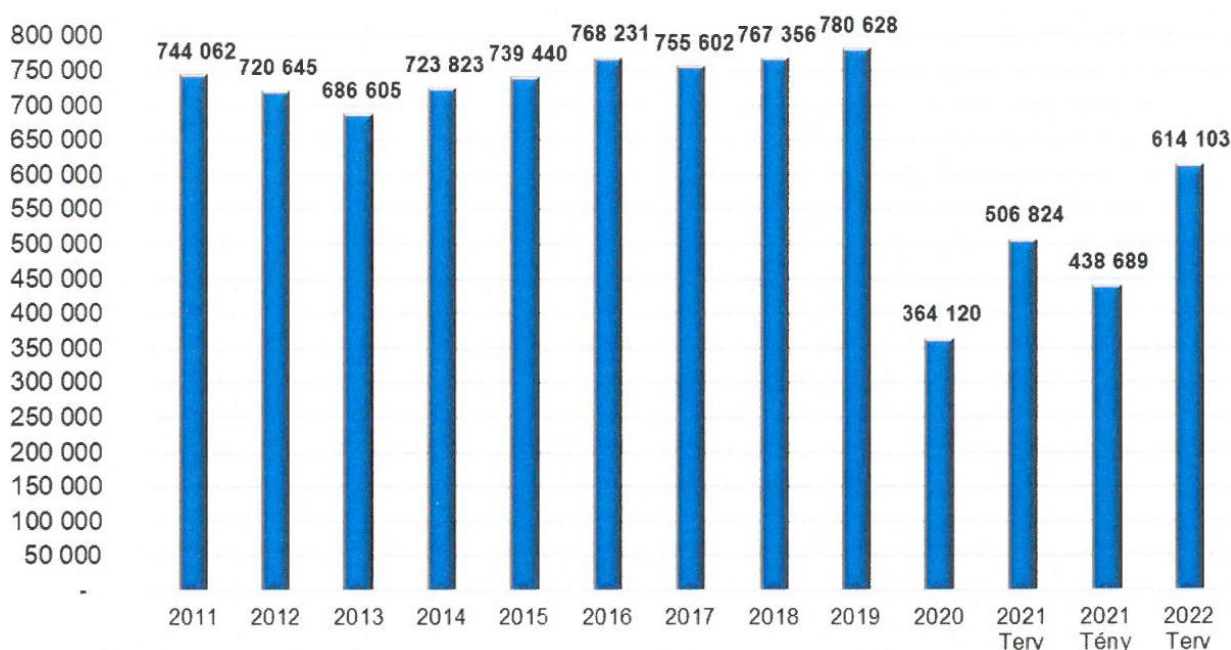
Ennek eredményeként 2002. december 1-jén nyitotta meg kapuit a Gyógy- és Wellnessfürdő, amely 4 milliárd forint összegű beruházással a Széchenyi Terv és az önkormányzat anyagi forrásával valósult meg. Ez a beruházás alapozta meg a város turizmusának fejlődését, és további hatalmas fejlesztések előtt nyitott utat: 2004-ben Sárvár tagja lett az Európai Királyi Fürdővárosok Szövetségének (Royal Spas of Europe)

2006-ban megnyílt a Park Inn Hotel, átadásra került a Gyógy- és Wellnessfürdő részeként működő új kemping, 2008-ban pedig megkezdte működését a Spirit Hotel Thermal Spa.

A idegenforgalmi fejlesztések következő mérföldkövét 2010 jelentette, ekkor került sor a fürdőfejlesztés második ütemének átadására. A 3 milliárdos fejlesztéssel család- és gyermekközpontú fürdőszármnyal bővült a létesítmény, amelynek köszönhetően időjárástól függetlenül minden generáció megtalálja itt a kedvére való kikapcsolódási és pihenési lehetőséget.

Ezt követően évről-évre további kisebb léptékű, de mégis jelentős fejlesztések történtek a szabadtéri területeken is, melyek közül legjelentősebb az óriás-csúszda park. E beruházásoknak köszönhetően a fürdő vendégeinek száma folyamatosan – egyes években jelentősen - meghaladta a 700.000-et. Sajnálatos módon 2020-2021 években a koronavírus világjárvány rendkívül hátrányosan érintette a teljes idegenforgalmi ágazatot, így a fürdőt is, amely több hónapos bezárásra kényszerült.

Fürdőbelépők száma 2011-2022. év (fő)

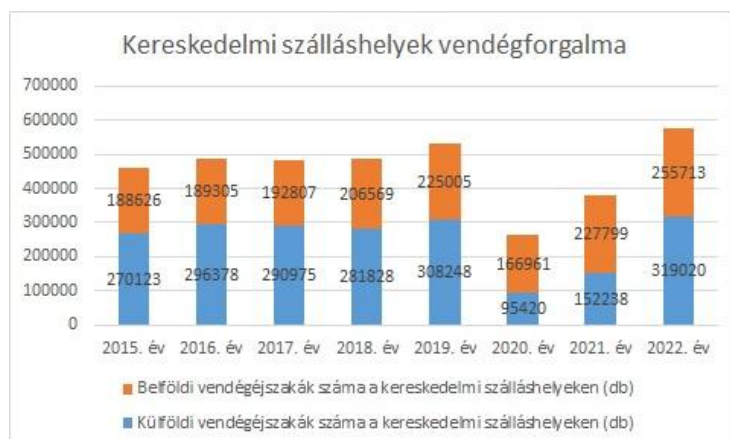
Forrás: Sárvári Gyógyfürdő Kft. 2022. évi üzleti terve és 2022. évi üzleti jelentése

A 2022. évi üzleti tervben célul kitűzött látogatószámot sikerült jelentősen túlteljesíteni, a 2022. évi látogatószám 724.316 fő volt.

A pandémia miatt kialakult nehézségek kezelésében nagy segítséget jelentett az önkormányzat és a fürdő számára, hogy Magyarország Kormánya döntése értelmében az 1746/2020. (XI. 11.) Kormányhatározat alapján Sárvár Város Önkormányzata 1.800.000.000 forint összegű vissza nem térítendő költségvetési támogatásban részesült, amelyet a fürdőfejlesztés megvalósítása érdekében kibocsátott kötvények visszavásárlására fordított.

A 2022. februárjában kitört orosz-ukrán háború következményeként elszabadult energiaárak újabb óriási kihívást jelentenek a fürdő működtetésében. E problémák kezelése, káros hatásainak enyhítése – bár a háborús helyzetre és világpiaci folyamatokra a helyi gazdasági szereplőknek és az önkormányzatnak nincs befolyása – garanciális jelentőségű a város fejlődése és működése szempontjából. Éppen ezért e nehézségek ellenére is fontos, hogy a fürdő közép- és hosszútávú gazdaságos működtetésének lehetőségeit áttekintse a város és a fürdő vezetése. Ennek jegyében készült el a Sárvári Gyógyfürdő Kft. 2023-2027. évi középtávú stratégiai terve, amelyet a képviselő-testület 116/2023. (V.25.) számú képviselő-testületi határozatával hagyott jóvá.

A fürdő fejlesztése, látogatószámának növekedése folyamatosan generálta a kereskedelmi szálláshelyek számának növekedését, a nagy szállodák mellett számos magánberuházás valósult meg, panziók, apartman házak épültek. A kereskedelmi szálláshelyek száma 2002 és 2017 között közel négyszeresére nőtt, 2002-ben 731 kereskedelmi szálláshelyet tartottak nyilván, míg 2017-ben már 2865-öt.

A kereskedelmi szálláshelyek számának növekedésével – a pandémia megjelenéséig – folyamatosan nőtt a városban eltöltött vendégéjszakák száma, amelynek köszönhetően Sárvár 2007-ben felkerült a 10 leglátogatottabb magyar város közé. A külföldi vendégforgalom tekintetében a város pozíciója még kedvezőbb. 2017-es adatok alapján az 5. legnépszerűbb magyar város a külföldiek körében.

Forrás: Sárvár Tourist & TDM Nonprofit Kft.

A 2018-2019-es években a városban eltöltött vendégéjszakák száma tovább növekedett. Az országos adatokhoz hasonlóan a 2019-es esztendő soha nem látott kiemelkedő eredményt hozott az idegenforgalom tekintetében, melynek köszönhetően a város tovább őrizte előkelő pozícióját a leglátogatottabb magyarországi települések között. A diagram adatai sajnos nagyon szemléletesen mutatják, hogy a pandémia mennyire súlyos csapást mért a turizmusra 2020-ban. A 2022. évet azonban sikerült ismét nagyon kedvező mutatókkal zárni, különösen kiemelkedő a külföldiek által városunkban eltöltött vendégéjszakák száma.

Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal KEF-12952-5/2012.számú határozatában „Sárvár-Arbortétum”, és KEF-12953-5/2012. számú határozatában „Sárvár-Gyógyvarázs” néven engedélyezte a gyógyhely megnevezés használatát Sárvár Város Önkormányzata részére, amelynek kiemelt jelentősége van a gyógyturizmus további fejlődése, fejlesztése szempontjából.

A város gazdag történelmi múltjából táplálkozó pezsgő kulturális élet, a fesztiválok (Nemzetközi Mazsorett Fesztivál, Nemzetközi Fúvószenei Várfesztivál és Sörexpressz, Nádasdy Történelmi Fesztivál, Nemzetközi Motoros Találkozó, Nemzetközi Folklórnapok, Simon Júdás Vásár) egyre nagyobb vonzerőt jelentenek a hazai és a külföldi vendégek számára egyaránt.

A jól szervezett és egységes turisztikai megjelenés és városmarketing feladatainak összehangolására és professzionális végrehajtására 2011 nyarán megalakult a többségi önkormányzati tulajdonú Sárvár Tourist & TDM Nonprofit Kft, amelynek az önkormányzat, a Sárvári Gyógyfürdő Kft. mellett a város három nagy szállodája (Ensana, Park Inn, Spirit Hotel), valamint a kisebb turisztikai vállalkozásokat tömörítő Sárvári Turisztikai Egyesület is tagja.

A TDM Kft. vette át 2012. január 1. napjától a Tourinform Iroda működtetését is. 2021. tavaszán az iroda új helyre költözött, és a Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program keretében elnyert közel 25 millió forintos támogatásnak köszönhetően a mai kor igényeinek megfelelő, modern és korszerű ügyféltér jött létre. A belsőépítészeti felújítás során a Magyar Turisztikai Ügynökség arculatváltásához illeszkedve egységes iroda került kialakításra.

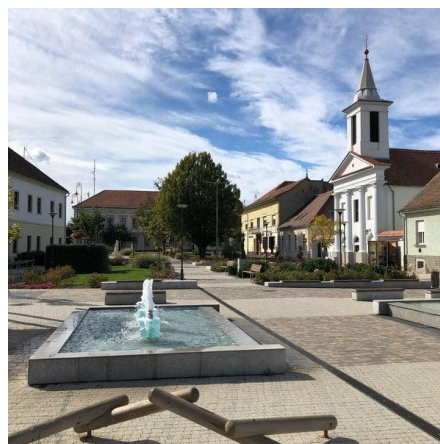
A város kulturális életének alakulása szempontjából jelentős momentum a Nádasdy Ferenc Múzeum önkormányzati fenntartásba kerülése 2013. január 1-én, majd a 2018. január 1-től az egységes Nádasdy Kulturális Központ létrehozása, amely a közgyűjteményi, közművelődési és könyvtári feladatok egységes irányítását tette lehetővé. E két említett szervezet a város civil egyesületeivel karöltve gondoskodik az éven át tartó városi rendezvények, valamint az idegenforgalmi főszezon kiemelt fesztiváljainak és programjainak szervezéséről.

Feltétlenül ki kell emelni, hogy a mind a város, mind pedig a városban működő gazdálkodó szervezetek rendkívül eredményes pályázati tevékenységet folytattak 2007-2013 között az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében, majd a 2014-2020 időszakra szóló Széchenyi 2020 programok keretében is.

A 2013 januárjában bekövetkezett fenntartóváltástól függetlenül a beruházások a város valamennyi köznevelési intézményét érintették, jelentős energiahatékonyságot célzó fejlesztések valósultak meg, illetve vannak folyamatban.

Teljesen felújított és jelentősen bővített épületbe költözött a Sárvári Gondozási és Gyermejkölési Központ. Új, oktatási, idegenforgalmi és kulturális célokat egyaránt szolgáló a Zene Háza is átadásra került a sárvári Koncz János Alapfokú Művészeti Iskola mellett.

A szép, parkosított Posta tér a két különleges szökőkúttal izgalmas látványt nyújt. 2014. évi átadása óta számos városi program színhelyeként szolgál, 2018 márciusa óta pedig a teljesen megújult Hild parkkal együtt a város új 21. századi központja.

A 2019 decemberében megnyitotta kapuit a Sárvár Aréna, amely egy több évtizede áhított cél megvalósulását jelentette. A sárvári sport, kulturális szervezetek és a város lakossága is nagy örömmel és lelkesedéssel vette birtokba a létesítményt, azonban a 2020 tavaszán kialakult járványhelyzet miatt a működtetés nem alakulhatott az tervek szerint.

Napjainkra a létesítmény felmerülő nehézségek ellenére is szerves részévé vált a város sport és kulturális életének. A sportrendezvények mellett több hagyományosan nagy érdeklődésre számot tartó kulturális rendezvénynek, koncertnek is új helyszínévé vált, mint például a Mazsorett Gála, Újévi koncert.

A közvetlenül vagy közvetett módon valamennyi esélyegyenlőségi célcsoportot érintő városfejlesztési elképzelések megvalósítása érdekében folyamatos a felkészülés a 2021-2027 időszakra vonatkozóan Széchenyi Terv Plusz pályázataira. Ennek jegyében vizsgálta felül és módosította a képviselő-testület 2021 nyarán a város integrált településfejlesztési stratégiáját, amely középtávra határozza meg a város fejlesztésének főbb irányait és a szükséges konkrét beavatkozásokat.

A következő táblázatok és a hozzá fűzött magyarázatok a város főbb demográfiai jellemzőit mutatják be.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő	Változás
2016	14 887	bázis év
2017	15 072	101,24%
2018	15 226	101,02%
2019	15 301	100,49%
2020	14 931	97,58%
2021	15 051	100,80%

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

A fenti táblázat adatai alapján a lakónépesség száma a 2016-os bázisévhez képest 2017-2019 években határozott emelkedést mutatott, amelyet 2020-ban egy erőteljes csökkenés követett. 2021-ben a lakónépesség ismét meghaladta a 15.000 főt.

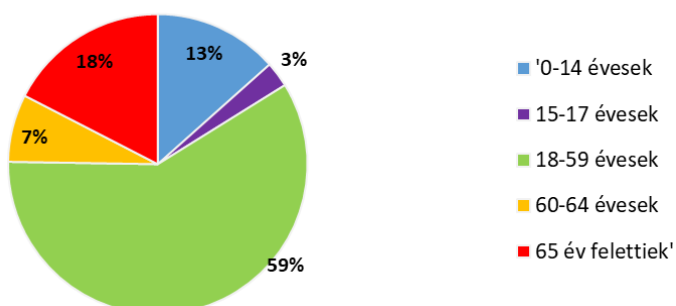
A részletesebb demográfia adatokat az alábbi táblázatok mutatják.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	6 978	7 530	14508	48,10%	51,90%
0-2 évesek			338	2,33%	
0-14 éves	937	924	1861	6,46%	6,37%
15-17 éves	191	184	375	1,32%	1,27%
18-59 éves	4 123	4 056	8179	28,42%	27,96%
60-64 éves	509	613	1122	3,51%	4,23%
65 év feletti	1 218	1 753	2971	8,40%	12,08%

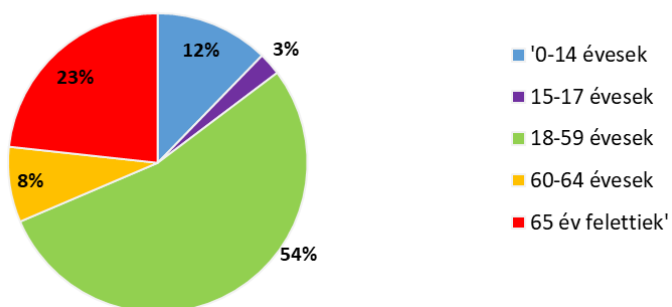
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A férfiak és nők életkor szerinti megoszlását a következő két diagram mutatja:

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

A diagramokon szemléltetett adatokból látható, hogy a 60 év feletti korosztály nemenkénti megoszlása a nők erőteljes túlsúlyát mutatja.

Míg a 60 év alattiak esetén a nemenkénti eloszlás lényegében egyenletes – férfiak száma kis mértékben, de magasabb – addig 60 év fölött a férfiak aránya erőteljesen csökken, a 65 feletti korosztály esetén a csökkenés még erőteljesebben mutatkozik.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016	2 661	1 949	136,53%
2017	2 726	1 920	141,98%
2018	2 846	1 918	148,38%
2019	2 971	1 861	159,65%
2020	3 073	1 818	169,03%
2021	3 140	1 752	179,22%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index a 14 éves és az ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. Demográfiai történelmünk során az időskorúak száma és aránya először 2005-ben haladta meg a gyermekkorúakét országos szinten, Sárváron ez 2008-ban következett be első alkalommal. Azóta e mutató sajnos egyre romlik, mind országosan, mind pedig a településen.

Az elmúlt három évben a folyamat sajnos egyre erőteljesebb, 2018-ban városunkban 100 fő 0-14 éves korúra 148 fő időskorú jutott, 2021-ben ez a szám megközelíti a 180 főt.

Ennek egyik oka, hogy a születések számát évek óta tartósan meghaladja a halálozások száma, azaz a természetes szaporodás mutatója negatív előjelű (lásd 5. számú táblázat).

A másik ok a születéskor várható élettartam folyamatos növekedése. A KSH Vas megyére vonatkozó 2021-es adatai szerint a születéskor várható átlagos élettartam a férfiak esetén 71,57 év, míg a nők esetében 78,18 év. Két évtizeddel ezelőtt (2001-ben) ez a mutató férfiaknál még 68,84 év míg a nőknél 77,12 év volt. Ez egyebek mellett magyarázatul szolgál a 2. számú táblázat és diagramok adataira is, mely szerint az idős korosztályban a nők aránya miért magasabb.

A belföldi vándorlási mutatókat az alábbi táblázat foglalja össze. A 2016-os pozitív egyenleghez képest sajnos kedvezőtlenül alakult ez a mutató, bár a 2019 óta ismét kisebb mértékű javulás tapasztalható.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2016	1,75
2017	-9,21
2018	-8,05
2019	-10,88
2020	-8,60
2021	-7,47

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2016	-2,09
2017	-3,00
2018	-4,03
2019	-2,75
2020	-4,96
2021	-7,67

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A népesség alakulását – a vándorlásokon túl – a születések és halálozások száma és ezek egyenlege szabja meg. Ez az ún. természetes szaporodás, amely tehát az élveszületések és a halálozások különbsége. A természetes szaporodás nyers arányszáma a természetes szaporodás abszolút számának a lakossághoz viszonyított arányát mutatja 1000 lakosra számítva.

E demográfiai mutató az országos tendenciával egyezően – valójában évtizedek óta – folyamatosan negatív előjelű, azaz a halálozások száma meghaladja a születések számát, tehát természetes fogyásról beszélhetünk.

3. Értékeink, küldetésünk

Legfontosabb erősségünk az itt élő emberek tudása, szorgalma és a település iránt érzett felelőssége. Városunk kiváló természeti adottságokkal, gazdag történelmi múlttal, kulturális örökséggel rendelkezik, amely a település fejlődésének záloga, ugyanakkor közös felelősségünk, hogy ezeket a jövő generációk számára megőrizzük.

Sárvár rendelkezik a hosszú távú városfejlesztési elképzelésekkel összhangban megalkotott rendezési tervvel, fejlesztési stratégiával. A rendszerváltás óta folytatott megfontolt és takarékos gazdálkodásnak köszönhetően a városnak vannak mobilizálható pénzügyi tartalékai, amely alapul szolgálhat a további fejlesztések megvalósításához. Bízhatunk továbbá abban a kiváló a kapcsolati tőkében, amelyet Sárvár jó megítélése és ismertsége alapoz meg.

Ezen értékek birtokában kötelességünk a hátrányos helyzetű csoportok számára megteremteni azokat a lehetőségeket, amelyek hozzásegítik őket a hátrányok leküzdéséhez.

A város költségvetése évről évre tartalmazza azon szociális ellátásoknak a forrását, amellyel a krízishelyzetben került, vagy tartósan az önkormányzat anyagi segítségére szoruló – szerencsére folyamatosan szűkülő – réteg helyzetén javíthat. Hosszabb távon fontos, hogy az egyes célcsoportokkal szemben kialakult előítéletek megpróbáljuk visszaszorítani (tolerancia, elfogadás hangsúlyozása).

A városfejlesztés egyik alappillére a munkahelyteremtés illetve megőrzés, a leszakadó rétegek helyzetének tartós javítása csak így módon lehetséges. Jelen munkaerő-piaci helyzetben hátrányos helyzetű célcsoportok tagjai számára abban kell segítséget nyújtani, hogy a számukra leginkább megfelelő munkahelyet találhassák meg, ahol hosszú távon biztosított lehet a foglalkoztatásuk.

Az önkormányzati és állami intézményrendszer (szociális, gyermekvédelmi, köznevelési, egészségügyi) összehangolt működése elengedhetetlen a gyermekek esélyegyenlőségének megteremtéséhez. Kiemelt célcsoport a város számára, annak érdekében, hogy az egyes

célcsoportokat érintő hátrányok „újratermelődését” megakadályozhassuk. Támogatnunk szükséges a fiatalok letelepedését, gyermekvállalást. Fontos törekvésünk, hogy a felsőoktatási intézményekben tanuló sárvári fiatalok számára megteremtsük annak lehetőségét, hogy visszatérjenek szülővárosukba és megszerzett tudásukkal tovább öregbítsék városunk jó hírét.

Közös felelősségünk az idősek helyzetének javítása. Fontos szem előtt tartanunk az Időügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazott megállapításokat, mely szerint *„Az aktivitásukat és függetlenségüket megőrző idősebb és idős emberek jelenlegi és jövőbeni generációi értékes és sok tekintetben még nem feltárt erőforrásokat jelentenek a gazdaság és a társadalom számára.”* Az intézményes egészségügyi és szociális ellátások minél magasabb színvonalú biztosítása mellett törekedni kell az elmagányosodás megakadályozására, a fizikai mellett a mentális egészség fenntartására, amelyben kiemelt szerepet vállalhatnak a városban működő civil szervezetek.

4. Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Sárvár Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

II. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete első, 2013-2018 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját 159/2013. /VI.26./ számú határozatával fogadta el, majd a 2015-ben és 2017-ben történt kötelező felülvizsgálatot követően a 261/2018. (XI.21.) számú határozatával döntött a 2018-2023. időszakra szóló program elfogadásáról. A 2018-2023. időszakra szóló program felülvizsgálata 2020-ban és 2022-ben a vonatkozó jogszabályi és módszertani ajánlásoknak megfelelően szintén megtörtént.

Sárváron működő óvodák, általános iskolák és középiskolák pedagógia programjai a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásainak megfelelően tartalmazzák az intézményben esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések bemutatását. Valamennyi intézmény pedagógiai programjában kinyilvánítja, hogy tevékenysége során érvényesíti a szegregációmentességet, biztosítja az egyenlő bánásmód elvének maradéktalan érvényesülését. Az óvodai nevelőmunka

során olyan hátránykompenzáló módszerek, eljárások alkalmazására törekszenek, amelyekkel a gyermekek nevelése, fejlesztése eredményesebbé tehető.

A Sárvári Tankerületi Központ Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervet készít, a Tankerületi Tanácson belül pedig állandó munkacsoportként működik az antiszegregációs munkacsoport. A munkacsoport feladatai között szerepelnek – egyebek mellett - az alábbi tevékenységek:

- deszegregációs folyamatok nyomon követése,
- félévenként a tanulói megoszlás követése, tendenciák elemzése (hátrányos helyzetűek, halmozottan hátrányos helyzetűek, gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, sajátos nevelési igényűek)
- inklúzió, befogadó iskolák támogatása, hátránykompenzációs programokra figyelemfelhívás,
- szegregációs veszély, szegregációs index figyelemmel kísérése,
- partnerség/rendszeres párbeszéd a jelzőrendszer tagjaival; egyeztetések, meggyőzési folyamatok,
- prevenciós programot készít az iskolai bántalmazás elkerülésére, konkrét helyzetekben beavatkozik, és intézkedéseket készít az iskolai bántalmazás csökkentésére,
- véleményezi a Tankerületi Központ Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervét.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1. Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- Új Roma Stratégia (2019-2030)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
- Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.2. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Sárvár város a településrendezési tervekre vonatkozó 175/2003. (X.16.) számú képviselő-testületi határozattal jóváhagyott településfejlesztési koncepcióval rendelkezik, amelyet a 176/2012. (VIII.27.) számú határozatnak megfelelően az Önkormányzat módosított. A város egyes területeinek gyógyhelyé minősítéséből adódó településfejlesztési koncepció-módosítást a képviselő-testület 176/2012. (VIII.27.) számú határozatával hagyta jóvá.

A képviselő-testület 269/2016.(XI.24.) számú határozatával jóváhagyta Sárvár város Településszerkezeti Tervét, majd erre alapozva megalkotásra került Sárvár város Építési Szabályzatáról szóló 37/2016.(XI.28.) számú önkormányzati rendelet. A településszerkezeti terv és a helyi építési szabályzat megalkotása óta többször módosításra került. Az önkormányzat fenti dokumentumok megalkotása, módosítása során kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a településen működő vállalkozások számára hosszútávon vonzó befektetési környezetet biztosítson a munkahelyteremtés, munkahelyek megtartása érdekében. Ezzel is ösztönözve egyebek mellett a fiatalok helyben maradását, letelepedését.

Az önkormányzat az Möt. 116.§-ában foglalt kötelezettségének eleget téve megalkotta Sárvár város fejlődésének 2019-2024-es önkormányzati ciklusra tervezett lehetőségeiről szóló gazdasági programját. A gazdasági programot a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (II.11.) Korm. rendelet és a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46.§ (4) bekezdése alapján a Sárvár Város Polgármestere a képviselő-testület feladat és hatáskörében eljárva 39/2020. (III.31.) számú határozatával hagyta jóvá. A gazdasági programban megfogalmazott fejlesztési elképzelések közvetett módon valamennyi esélyegyenlőségi célcsoportot érintik.

Az önkormányzat az Szt. 132.§ (4) bekezdésébe foglalt kötelezettségének megfelelően megalkotta a szociális ellátásokról szóló 4/2015. /II.16./ számú önkormányzati rendeletét, amelyet azóta több alkalommal módosított.

A képviselő-testület a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően minden esztendőben az előírt határidőre megalkotja költségvetési rendeletét. Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2023. /II.16./ számú önkormányzati rendelete szól az önkormányzat 2023. évi költségvetéséről.

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete az 58/2015. (IV.23.) számú képviselő-testületi határozatával elfogadta, majd a 204/2016. (VII.18.) számú képviselő-testületi határozatával módosította „Sárvár Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája” (továbbiakban: ITS) című dokumentumot, amelyet legutóbb átfogóan módosított 14/2021. (VII. 29.) számú képviselő-testületi határozatával.

A 2021. augusztus 1-től hatályos ITS-ben a város vezetése 3 fejlesztési területen (gazdaság; épített- és természeti környezet; társadalom) 7 stratégiai célt tűzött ki, amelyekhez 20 középtávú tematikus célt rendelt. Ezeket a következő oldalon található táblázat mutatja be összefoglalóan.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat közvetlenül a társadalmi fejlesztések területén megfogalmazott célok érintik, azok megvalósítása mindenképpen kívánatos volna, azonban közvetett módon mind a gazdaság-fejlesztés, mint pedig az épített- és természeti környezet fejlesztése pozitív hatást gyakorol az itt élő emberek életminőségére.

GAZDASÁG	1.1. Turizmusfejlesztés
	T1. Sárvár nemzetközi gyógyhelyé fejlesztése, üdülőkörnyezet imázs erősítése
	T2. A szabadidő aktív eltöltési lehetőségeinek bővítése
	T3. Új turisztikai kínálati elemek létesítése, attrakcióbővítés
	1.2. A gazdaság diverzifikálása
	T4. Helyi adottságokra épülő kereskedelem és szolgáltatásfejlesztés
ÉPÍTETT- ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	T5. Vonzó, támogató befektetői környezet megteremtése
	T6. K+F+I tevékenységek ösztönzése
	2.1. Tudatos városfejlesztés
	T7. Városi és várostérségi kapcsolatok erősítése, területi kohézió megteremtése a városrészek között
	T8. Élhető, ugyanakkor turisztikailag is vonzó településközpont kialakítása
	T9. A városi és városkörnyéki zöldterületek, természeti értékek megóvása, minőségi fejlesztése, a sérült környezet rehabilitációja
TÁRSADALOM	T10. A kulturális örökség megóvása, értékőrző megújítása
	2.2. A fenntarthatóság és a környezettudatosság elvének érvényesítése, a körforgásos gazdaság
	T11. A beépítetlen területekkel való takarékos bánásmód
	T12. Káros-anyag kibocsátás, környezetterhelés csökkentése, levegőtisztaság védelem
	T13. Fenntartható erőforrás-gazdálkodás, energia hatékony városüzemeltetés
	T14. A környezettudatos szemléletmód erősítése
	3.1. Minőségi és versenyképes tudás kialakítása és fenntartása
	T15. A város profiljának megfelelő minőségi oktatás fejlesztése, emberi erőforrás fejlesztés
	T16. Együttműködés ösztönzése az oktatási intézmények és a gazdasági szereplők között
	3.2. Minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés megteremtése, egyenlő esélyek biztosítása
	T17. Egészségügyi és szociális ellátó és támogató rendszerek fejlesztése, a társadalmi integráció elősegítése
	T18. A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeinek javítása, egyenlő esélyek és a társadalmi kohézió megteremtése
	3.3. Biztonságos városi környezet, összetartó társadalom megteremtése
	T19. Közbiztonság növelése, a lakossági biztonságtudat erősítése
	T20. Ár- és belvízvédelmi intézkedések fokozása

Az önkormányzat 102/2020. (IX.24.) számú határozatával elfogadta a Sárvár Város Klímastratégiáját 2020-2030 közötti időszakra vonatkozóan, kitékintéssel 2050-ig. E stratégia fő célja, hogy a fenntartható fejlődés jegyében különböző intézkedésekkel, szemléletformálással elősegítse a lakosság klímátudatosságának fejlesztését, így nemcsak az önkormányzat, de a város polgárai is felkészülnek a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaira.

A számos megfogalmazott intézkedés között az energiahatékonysági beruházások megvalósítása, megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, víz- és energiatakarékosság ösztönzése, felnőtt lakosság egészségtudatosságának fejlesztése is szerepel. Az önkormányzat elkötelezett aziránt, hogy a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó fejlesztéseket az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve, komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani. E tervezett intézkedések megvalósulása szintén az itt élő emberek, ezzel együtt az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetének javítását segítik elő.

Sárvár Város 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó Környezetvédelmi Programmal is rendelkezik, amelyet a képviselő-testület 135/2012. (XII.16.) számú határozatával fogadott el.

Az előzőekben felsorolt rendeletek, stratégiák mellett az esélyegyenlőségi intézkedések megvalósítása során fontos szerepe van a településen működő köznevelési intézmények nevelési- illetve pedagógia programjainak, a Sárvári Gondozási és Gyermejkölési Központ szakmai programjának, a Nádasdy Kulturális Központ által a jogszabályi előírásoknak megfelelően évről-évre elkészített közművelődési szolgáltatási tervnek.

2.3. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2013. március 1-én az Mötv. rendelkezéseinek megfelelően Sárvár város, Sitke és Porpác községek megállapodása alapján létrejött a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal. A Vas Megyei Kormányhivatal VAB/TORV/653-2/2014. iktatószámú, 2014. december 31. napján kelt döntésével 2015. január 1. napjával a közös hivatalhoz tartozó további településként kijelölte Bögöt községet, e döntéssel a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések száma 2015. január 1. napjával négyre bővült.

Sárvár Város jelenleg nem tagja olyan önkormányzati társulásnak, amely az közvetlenül az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetét érintő tevékenységet fejt ki. Sárvár Térsége Többcélú Kistérségi Társulással kötött megállapodás alapján Sárvár Város Önkormányzata gondoskodik a központi háziorvosi ügyeleti szolgálat szervezéséről, működtetéséről, amelynek ellátási területe a társulás településeire is kiterjed. 2023. december 1. napjától azonban Vas vármegyében is elindul Országos Mentőszolgálat által működteti új, országosan egységes alapellátási ügyeleti rendszer.

Az Országgyűlés 2015. július 6-i ülésnapján fogadta el az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. CXXXIII. törvényt. A törvény 2016. január 1. napján hatályba lépett rendelkezései jelentős mértékben átalakították az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetével kiemelten és napi szinten foglalkozó családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézményrendszert.

Sárvár Város Önkormányzata e kötelező feladatait a Sárvári Gondozási és Gyermejkölési Központ önkormányzati intézménye útján látja el. A már említett jogszabály módosítás következményeként az egyes gyermekvédelmi feladatok tekintetében a központ illetékessége a járás valamennyi településére kiterjed, gyermekjóléti szolgáltatás tekintetében pedig a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosságára.

A gyermekek, mint esélyegyenlőségi célcsoportot érintően lényeges változás az általános és középiskolák állami fenntartásba kerülése. Az önkormányzat 2013. január 1. és 2016. december 31. között két általános iskolát, alapfokú művészeti iskolát és a gimnáziumot működtetett, majd a tankerületi központok 2017. január 1. napjával történt megalakulását követően a működtetési feladatokat is átvette az állami fenntartó. Pozitívum, hogy a három járásra (Sárvár, Celldömölk és Kőszeg) kiterjedő illetékességgel működő Tankerületi Központ székhelye Sárvár lett. A Sárváron működő három középiskola a Vas Megyei Szakképzési Centrumhoz tartozik. 2023. július 1. napja óta a területi védőnői ellátásról is az állam gondoskodik a Vas Vármegyei Markusovszky Egyetemi Oktatókórház, mint irányító vármegyei intézmény útján. Mind az állami intézményfenntartók képviselőivel, mind pedig a Sárváron működő iskolák igazgatóival kiváló az együttműködés.

Ugyancsak rendkívül jó az együttműködésünk a Vas Megyei Kormányhivatal Sárvári Járási Hivatalával, amelynek az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintően is nagy jelentősége van, például szociális ellátások, foglalkoztatással összefüggő programokban való részvétel, egészségügyi alapellátás tekintetében.

2.4. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A 2013-ban elkészített Helyi Esélyegyenlőségi Program minden korábbinál részletesebb és pontosabb áttekintést adott a településen élő hátrányos helyzetű célcsoportokról. Az újabb adatgyűjtés során nyert információk megerősítették, hogy az abban szereplő mutatóink nem romlottak, a felvázolt folyamatok, intézkedések pozitív hatásai igazolhatóak.

BM Módszertani útmutató 1. számú melléklete rögzíti azokat a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdésében meghatározott adatokat, amelyek alapján a célcsoportokhoz kapcsolódó helyzetelemzést el kell végezni. Az adattáblák a tartalmát az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) HEP segédlete szolgáltatja a települések számára.

Megállapítható, hogy a statisztikai adatgyűjtés és az önkormányzati, intézményi adatgyűjtés között mutatkoztak eltérések, azonban a pontos jogszabályi környezet ismeretében, az időközben bekövetkezett szerkezeti változások, átszervezések tükrében ezek magyarázhatók, alátámaszthatók.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Az emberek jövedelmi helyzetét a gazdaság teljesítőképességén és az árszínvonalon át a foglalkoztatottságig sok tényező befolyásolja. Ide sorolhatjuk a Covid világjárványt és az energiaválságot is, mely nemcsak az ország gazdaságát érintette kedvezőtlenül, hanem az egyes emberek jövedelmi viszonyára is hatással volt.

A KSH adatai alapján megállapítható, hogy a háztartások jövedelme 2015 és 2020 között jelentősen emelkedett, s 2021-ben is nőtt a keresetek reálértéke.

A KSH Magyarország, 2021. című elemzése alapján „2021-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezeteknél 438.800 forint volt, a kedvezmények nélküli nettó átlagkereset pedig 291.800 forintot tett ki. A bruttó és a nettó átlagkereset azonos mértékben, 8,7%-kal nőtt az előző évihez viszonyítva... 2021-ben a teljes munkaidőben dolgozók bruttó keresetének mediánértéke, vagyis az a bér, amelynél az alkalmazásban állók fele kevesebbet, fele pedig többet keres, 350.000 forintot tett ki... A medián kereset a bruttó átlagkeresetnél némileg nagyobb mértékben, 9,2%-kal nőtt egy év alatt.”

A háztartások jövedelmének emelkedésével párhuzamosan pedig csökkent a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya hazánkban.

A 2022 februárjában kirobban orosz- ukrán háború viszont rendkívül kedvezőtlen folyamatokat indított el a magyar gazdaságban is. Jelentősen drágultak az energiahordozók és egyéb nyersanyagok, a termelői és szállítási költségek. Mindezek az árszínvonal jelentős emelkedését is hozta. A KSH adatai szerint az infláció 2022-ben az előző évi 5,1-ről 14,5%-ra nőtt, 2023. első hónapjaiban pedig további emelkedés volt tapasztalható. Az alapvető élelmiszerek nagymértékű drágulása is kedvezőtlenül érintette az emberek fogyasztási lehetőségét, ezáltal életkörülményét.

A szegénységet pedig épp a jövedelmi helyzet vagy életkörülmények alapján mérhetjük.

Meghatározására egy egységes szempontok alapján kidolgozott indikátorrendszert alkalmaznak az Európai Unióban. Ez az AROPE- mutató, mely alapján a relatív jövedelmi szegénységben, az anyagi deprivációban és a munkaszegénységben élők számáról, népességen belüli érintettségéről is információt kaphatunk.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek közé azok sorolhatók, akik a relatív jövedelmi szegénység, a súlyos anyagi depriváció (olyan személyek aránya, akik meghatározott 9 tétel közül legalább 4-ben anyagi okból hiányt szenvednek), vagy a nagyon alacsony munkaintenzitás (olyan háztartásban élők aránya, ahol a 18-59 éves háztartástagok a lehetséges munkaidő kevesebb mint 20 %-át töltik munkával) közül legalább egybe beletartoznak. A szegénység annál mélyebb, minél több dimenzióba tartoznak. Mindhárom dimenzióban érintettek száma 2020- ban Magyarországon 93.000 fő volt, mely mintegy 21.000 fővel kevesebb a 2015-ös évhez képest. (forrás: a KSH Magyarország, 2021. című kiadványa)

2021-ben a szegénység mutatói közül leginkább a súlyos anyagi és szociális deprivációban élők aránya csökkent az országban: 2015-höz képest 10,4 százalékponttal kevesebb az érintettek aránya. A mindhárom dimenzióban érintettek száma viszont 27 ezer fővel nőtt az előző évhez képest. (forrás: A KSH Magyarország 2022 című kiadványa 186-188. o.)

A relatív jövedelmi szegénység mutató viszonyítási pontja a szegénységi küszöb, melyet a mediánjövedelem alapján lehet meghatározni.

A medián statisztikai középérték, melyet úgy képeznek, hogy sorba rendezik a kereseteket, és a sor közepén lévő érték a medián. Ez lesz az az összeg, amelynél az emberek egyik fele kevesebbet, a másik pedig többet keres. A medián értéke ezért pontosabb képet mutat a valós jövedelmi viszonyokról és életszínvonalról, mint az átlagkereset.

A szegénységi küszöb az adott országra vonatkozó mediánjövedelem 60%-ának megfelelő jövedelem, az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezők számítanak szegénynek. Arányuk a KSH adatai szerint - 2015 és 2020 között 15 %-ról 13 %-ra csökkent. (forrás: a KSH Magyarország, 2021. című kiadványa) 2022-es adat nem áll még rendelkezésre, a nagyon magas infláció miatt azonban valószínűsíthető, hogy a nélkülözni kényszerülők száma is emelkedett.

A Sárváron élők jövedelmi helyzetére vonatkozóan az alábbi adatok állnak rendelkezésre:

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az SZJA adófizetők %-ában
2016	55,54	27,81
2017	54,45	25,01
2018	54,46	23,08
2019	53,67	20,50
2020	52,86	20,28
2021	53,85	19,36

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az állandó népességhez viszonyított SZJA adófizetők számában kismértékű csökkenést mutatnak a rendelkezésre álló adatok, melynek oka lehet, hogy az igénybe vehető családi adókedvezmények miatt kevesebben fizetnek SZJA-t, a négy vagy több gyermeket nevelőknek például egyáltalán nincs SZJA fizetési kötelezettsége.

Örvendetes, hogy jelentősebb a csökkenés a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozó SZJA adófizetők számában, ami igazolhatja azt az előbbi megállapítást, hogy az elmúlt években emelkedett az emberek, a háztartások jövedelme.

Ezt a tendenciát támasztja alá a szociális ellátások területén pl. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma is, mely az önkormányzat adatai szerint 2012-ben 282 fő, 2019-ben 63 fő, 2020-ban pedig 47 fő volt.

A szociális területen dolgozók (családgondozók, szociális ügyintézők) tapasztalata szerint is csökkent azon családok száma, akik rendszeres támogatásra szorulnak, vagy arra egyáltalán jogosultak.

Romának azt lehet tekinteni, aki annak vallja magát, ezért a különböző felmérések eltérő adatokkal is szolgálhatnak.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a cigány (romani, beás) népesség száma Sárváron 199 fő. Ennél frissebb adattal a 2022. évi népszámlálás adatainak feldolgozását követően fogunk rendelkezni. A KSH előzetes adatai szerint a roma nemzetiségűnek vallók száma országos viszonylatban jelentősen csökkent. A csökkenés magyarázata lehet, hogy nagyon sokan nem válaszoltak a nemzetiségre vonatkozó kérdésre.

A Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat adatai alapján jelenleg Sárváron kb. 47 roma család él, ez körülbelül 210-220 roma személyt jelent (ebből kb. 60-70 fő gyermek), mely Sárvár mintegy 15.000 fős lakosságának kb. 1,5 %-a.

Általános tapasztalat, hogy problémát jelent a romák valós jövedelmi helyzetének megállapítása, hiszen ők a legtöbb esetben a családtámogatások (gyes, gyed, családi pótlék) mellett hivatalosan ki nem mutatható, tehát nem munkaviszonyból származó jövedelemmel rendelkeznek.

Fontos megállapítani azt is, hogy a szegénység, mélyszegénység nem kizárólag a romák problémája.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A Vas Megyei Kormányhivatal Sárvári Járási Hivatalának, a Sárvár város munkaerő-piaci helyzetéről 2022. szeptemberében készített tájékoztatója (továbbiakban: Tájékoztató) alapján Vas megyében az álláskeresői ráta értéke 2022. augusztusában 2,9 % volt, mely az előző évihez képest 0,5 %-kal csökkent. A megyén belül az egyes járások között jelentős munkaerő-piaci különbségek vannak. A mutató értéke a vasvári járásban a legmagasabb, csaknem kétszerese a sárváriinak. Az álláskeresői ráta a sárvári járásban a 2021-es gazdaságilag aktív népességgel számolva (20.133 fő) 2,7 %, mely a megyei átlag alatt van.

Nyilvántartott regisztrált álláskeresői száma
Vas megyében

Járas megnevezése	száma(fő)			2022. augusztus havi	
	2021.	2022.		az előző	
	augusztus	július	augusztus	év augusztus	havi
				százalékában	
Celldömök	499	421	449	90,0	106,7
Körmend	429	384	384	89,5	100,0
Kőszeg	375	325	314	83,7	96,6
Sárvár	577	542	568	98,4	104,8
Szentgotthárd	222	203	217	97,7	106,9
Szombathely	1809	1448	1458	80,6	100,7
Vasvár	379	375	365	96,3	97,3
Megye összesen	4290	3698	3755	87,5	101,5
Országos	255701	230987	231091	90,4	100,0

Ez a táblázat az álláskeresői számát mutatja országos átlagban, valamint Vas megyében, járásonkénti bontásban:

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat Adattárháza

A következő táblázatban már Sárvár város nyilvántartott álláskeresőinek arányát láthatjuk a munkavállalási korú népesség %-ában, nemenkénti megoszlásban:

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2016	1,93	1,76	1,85%
2017	1,84	2,02	1,93%
2018	1,94	2,22	2,08%
2019	2,09	2,29	2,19%
2020	2,87	3,54	3,21%
2021	2,08	2,13	2,11%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adatokból látszik, hogy 2019-ig hozzávetőleg 2 % körüli volt ez az arány. 2020. márciusától egyre nagyobb mértékben a koronavírus járvány okozta veszélyhelyzet során kialakult elbocsátási hullám, az egyéni vállalkozások szüneteltetése, illetve az álláslehetőségek beszűkülése határozta meg a regisztrált állás keresők számát, abban az évben 3 % fölé emelkedett a nyilvántartott állás keresők száma a munkaképes korúakhoz viszonyítva.

A járvány hullámai 2021. év első felében is hatással voltak az állás keresők számára, éves átlagban viszont a 2020-as évet megelőző időszak arányaira mérséklődött az állás keresők száma.

A pozitív tendencia 2022-ben is folytatódott Sárváron, a nyilvántartott állás keresők száma a munkavállalási korú népesség %-ához viszonyítva augusztusban 1,91 % volt, mely az egy évvel ezelőtti adathoz képest 0,09 %-kal csökkent.

Nemenkénti megoszlást tekintve – a 2016-os évet kivéve – a nők aránya volt kis mértékben magasabb. A nőknek a háztartásban, gyermeknevelésben betöltött szerepük miatt lényegesen nehezebb elhelyezkedniük pl. több műszakos munkaidő beosztással hirdetett munkahelyeken.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	190	197	207	212	302	194
20 éves, vagy az alatti	Fő	4,00	10,00	7,00	7,00	13,00	7,00
	%	2,11%	5,08%	3,38%	3,30%	4,30%	3,61%
21-25 év	Fő	23,00	19,00	20,00	29,00	24,00	9,00
	%	12,11%	9,64%	9,66%	13,68%	7,95%	4,64%
26-30 év	Fő	12,00	18,00	22,00	25,00	30,00	20,00
	%	6,32%	9,14%	10,63%	11,79%	9,93%	10,31%
31-35 év	Fő	14,00	18,00	15,00	14,00	33,00	14,00
	%	7,37%	9,14%	7,25%	6,60%	10,93%	7,22%
36-40 év	Fő	24,00	21,00	29,00	22,00	35,00	23,00
	%	12,63%	10,66%	14,01%	10,38%	11,59%	11,86%
41-45 év	Fő	29,00	23,00	27,00	22,00	39,00	15,00
	%	15,26%	11,68%	13,04%	10,38%	12,91%	7,73%
46-50 év	Fő	16,00	18,00	20,00	23,00	27,00	20,00
	%	8,42%	9,14%	9,66%	10,85%	8,94%	10,31%
51-55 év)	Fő	16,00	19,00	10,00	19,00	36,00	22,00
	%	8,42%	9,64%	4,83%	8,96%	11,92%	11,34%
56-60 év	Fő	26,00	17,00	19,00	16,00	24,00	13,00
	%	13,68%	8,63%	9,18%	7,55%	7,95%	6,70%
61 éves, vagy afeletti)	Fő	26,00	34,00	38,00	35,00	41,00	51,00
	%	13,68%	17,26%	18,36%	16,51%	13,58%	26,29%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresők számának korcsoportonkénti bontása változatos képet mutat.

Sajnálatos, hogy vannak, évekre visszamenőleg hozzávetőlegesen hasonló nagyságrendben 20 éves, vagy annál fiatalabb álláskeresők. Kérdés, hogy ők az iskolát befejezve vagy abbahagyva váltak-e rögtön munkanélkülivé.

A következő, 21-25 évesek korcsoportjánál pozitívum, hogy számuk az utolsó kettő évben nagyobb mértékben csökkent. A két korcsoportot egybevéve 8,2 % a 25 éven aluli álláskeresők száma.

A másik kiemelendő tény, hogy bármelyik év adatait nézve, mindig a 61 éves, vagy az afeletti korosztálynak az aránya a legmagasabb, sőt míg 2021-ben jelentősen csökkent az álláskeresők száma az előző évhez képest, szomorú, hogy a 61 éves vagy afeletti álláskeresők aránya például a duplájára emelkedett 2020-as adathoz képest. Ez a tendencia is igazolja, hogy minél idősebb valaki, annál nehezebb elhelyezkedni.

Hasonlóak az arányok a 2023-as évre vonatkozóan is: az év első nyolc hónapjában a regisztrált álláskeresők havi átlagos száma 193 fő volt a városban. 7,7 %-uk a 25 éven aluliak, 39,7 %-uk pedig az 50 éven felüliek korosztályába tartozott. (forrás: Vas Vármegyei Kormányhivatal Sárvári Járási Hivatala: Tájékoztató Sárvár város munkaerő-piaci helyzetéről, 2023. szeptember.)

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők arányát mutatja a következő táblázat: kiugró érték a 2021. évi adat, amikor is a munkanélküliek több mint fele, egészen pontosan 52,06 %-a fél évet meghaladóan volt nyilvántartott. Oka bizonyára az előző évben kialakult világjárvány, amikor jelentősen csökkent a munkalehetőség.

Pozitívum, hogy 2022. év első nyolc hónapjában a tartósan (1 éven túli) álláskeresők száma Sárvár város vonatkozásában 71 fő, amely 36,4 %-os aránynak felel meg.

2023-as év ezen időszakában ez az arány kicsivel tovább javult, 64 fő, ami 33,2 %-os arányt jelent. (forrás: Vas Vármegyei Kormányhivatal Sárvári Járási Hivatala: Tájékoztató Sárvár város munkaerő-piaci helyzetéről, 2023. szeptember.)

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2016	36,84	50,00
2017	38,07	52,00
2018	36,71	53,95
2019	30,66	58,46
2020	39,74	53,33
2021	52,06	53,47

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A nyilvántartott álláskeresőik iskolai végzettség szerinti megoszlását a következő táblázat mutatja:

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	190	4	2,11%	55	28,95%	131	68,95%
2017	197	3	1,52%	53	26,90%	141	71,57%
2018	207	2	0,97%	57	27,54%	148	71,50%
2019	212	1	0,47%	46	21,70%	165	77,83%
2020	302	1	0,33%	49	16,23%	252	83,44%
2021	194	2	1,03%	30	15,46%	162	83,51%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Megállapítható, hogy a munkanélküliek között a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők száma alacsony, egy-két fő évekre visszamenőleg. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők számában jelentősebb csökkenés, míg a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számában pedig néhány %-os emelkedés figyelhető meg az utolsó kettő évben. Szerencsésnek mondható ez azért, mert magasabb végzettséggel talán könnyebb az elhelyezkedés.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A munkanélküliség kezelésében továbbra is fontos szerepet tölt be a közfoglalkoztatás. Sárváron bár évről évre csökken az ebben a formában foglalkoztatottak száma, a tapasztalat mégis azt mutatja, hogy vannak jónéhányan, akik évek óta közfoglalkoztatásban vannak, ami azt is igazolja, hogy nem mindenki számára könnyű kilépni ebből a foglalkoztatási formából, a közfoglalkoztatásban töltött idő növekedésével pedig valószínű, hogy még inkább romlik a munkaerőpiacon történő elhelyezkedési arány is.

Közfoglalkoztatásban részt vevő munkáltatók a városban: önkormányzat, annak intézményei és állami intézmények. Sárváron a legtöbben a Sárvári Városgondnokság Nonprofit Kft-nél dolgoznak.

Meg kell még említeni az országos közfoglalkoztatási programot is, ebben közreműködő munkáltatók: Szombathelyi Erdészeti Zrt., Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Magyar Közút Nonprofit Zrt., Vas Megyei Rendőr-főkapitányság.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	97	87
2017	113	65
2018	71	46
2019	68	33
2020	529	29
2021	78	25

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2016-2022 közötti időszakban a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések a GINOP-6.1.1 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” kiemelt projekt keretében valósulnak meg. A program kiemelt célcsoportjába a legfeljebb befejezett általános iskolai végzettséggel rendelkező álláskereső tartoznak. A projekten belül húsgalamb-tenyésztési alapismeretek tanfolyam és targoncavezetői képzés indult 2022-ben, mindkét képzésben 1-1 sárvári személy vett részt. (forrás: Tájékoztató)

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Sárváron az utóbbi években jelentős beruházások zajlottak. 2018-ban megújult a városi bölcsőde. 2019. év elejére befejeződött a Gondozási és Gyermekjóléti Központ felújítása és bővítése, valamint átadásra került a ZeneHáza. Ugyanezen év decemberében pedig az új multifunkcionális sportcsarnokot is birtokba vehették a sárváriak. Ezen munkálatok mind potenciális munkalehetőséget jelentettek, elsősorban az építőiparban.

Sárváron a foglalkoztatáshoz való hozzáférést nem akadályozza a közlekedés, mint távolsági szempont, figyelemmel arra, hogy Sárvár kisváros. Egy-egy munkahely kerékpárral is néhány perc alatt megközelíthető. 2018 őszén készült el a várost Rábasömjén településrészével összekötő kerékpárút, mely a biztonságos közlekedést szolgálja.

2018-2019-es évek során további – a 3.6. e) pontban részletezett – kerékpárút fejlesztések történtek a településen, melyek az egyes településrészekben élők közlekedését, munkába járását könnyítik meg.

A városszájelen működő cégek (Ipari Parkban lévő üzemek, Rábasömjéni városrészben a Taravis Kft.) saját autóbusszal szállítják dolgozóikat.

Távolabbi településeken működő cégek is gyakran hirdetnek álláslehetőségeket a sárvári reklámújságokban. Ezek a cégek is biztosítják dolgozóik saját autóbusszal történő szállítását. (pl. Autolive Kft. Sopronkövesden, Nestlé Bükön.)

Sokan – pontos adat természetesen nincsen rá – járnak Szombathelyre dolgozni. A megyeszékhely autóval és vonattal 20-25 perc alatt, autóbusszal 40-60 perc alatt elérhető. Sárvár és Szombathely között szinte óránként közlekedik a vonat, és az autóbuszjáratok száma is elég jónak mondható.

Sárváron működik a Vas Megyei Kormányhivatal Sárvári Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, így a munkát keresők helyben tudják intézni ezirányú ügyeiket, itt helyben tájékozódhatnak a helyben/térségben működő foglalkoztatási programokról.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A következő táblázat a pályakezdő álláskeresők számának alakulását mutatja:

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	Fő	Fő
2016	190	14
2017	197	15
2018	207	11
2019	212	14
2020	302	17
2021	194	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Látszik, hogy 2016-2020. között 5-7 % ez az arány, 3 %-ra történő csökkenés 2021-ben következett be. 2023-ban ez a szám tovább csökkent. Idei évben ezidáig a pályakezdő álláskeresők száma: 4 fő.

A pályakezdő álláskeresők számának csökkenését szolgálja 2021 szeptemberétől a Munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatás. Ebben a konstrukcióban 90 napos bérköltség támogatás volt igényelhető alacsony iskolai végzettségű álláskereső foglalkoztatásához, amennyiben a munkáltató elősegíti a munkavállaló támogatás nélküli képzését. Sajnálatosan ezt a támogatási formát a sárvári járás területén nem igényelték a munkáltatók.

2021 végétől elérhető új programelem a szakképzett fiatalok munkatapasztalat- szerzésének támogatása, amit a 30. életévébe nem töltött és utolsó szakképzettségét 2011. év óta megszerzett nyilvántartott álláskereső után lehet igénybe venni, szintén 90 napra.

Szintén az elmúlt év végétől létezik a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatása után igényelhető fix 90 napos munkatapasztalat- szerzést elősegítő támogatás.

Utóbbi kettő támogatási forma iránt kisebb számban, de volt érdeklődés a munkáltatók részéről.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A Sárvári Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya kiemelten kezeli az álláskeresőket, a munkahelyük elvesztésével fenyegetett munkavállalókat, a hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci integrációját – szakképzettség megszerzését, képzettségi szintjük emelését, alkalmazkodóképességük javulását – hatékony, komplex munkaerő-piaci szolgáltatások, közvetítési tevékenység és foglalkoztatási támogatások nyújtásával.

Az osztályon az ügyfelek már az információs térben tájékozódhatnak az ügyintézés menetéről, a szolgáltatásokról, az egyes ellátásokról. Itt folyamatosan rendelkezésre állnak az aktuális állásajánlatok, a munkáltatók szóróanyagai, hirdetései. Igény esetén önéletrajz írásában is segítséget kaphatnak az álláskeresők.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Nincsenek erre vonatkozó kimutatásaink, de ahogy már korábban is említésre került, nemcsak az önkormányzat, hanem néhány intézménye, gazdasági társasága is szinte folyamatosan él a közfoglalkoztatás lehetőségével. Több közfoglalkoztatott van huzamosabb ideje udvari segédmunkásként az önkormányzatnál is és pl. a Sárvári Városgondnokság Kft-nél is. Ezek az emberek tényleg szerény anyagi körülmények között élnek, és adott esetben lehet, hogy néhányuk a roma kisebbséghez tartozik.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Erre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Digitális ismeretek szerzése már az általános iskolában elkezdődik, korábban informatika, jelenleg digitális kultúra elnevezésű tantárgy keretében. De más tantárgyak esetében is lehetőség van az internet nyújtotta lehetőségek megismerésére. Pl. Magyar irodalom órán okostelefonok vagy tabletek segítségével keresik meg a diákok egy költő életrajzát, a hasznos ismerethez jutással együtt, a hiteles forrásokkal is megismerkedhetnek így a tanulók.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek a lehetősége a Covid –járvány idején érvényben lévő online oktatás során még inkább bővült és egyben felgyorsult. Ez idő alatt számtalan olyan weboldal készült, melyek a diákok online tanulását, oktatását segítették. Szerencsére az is elmondható, hogy a járvány idején több oldal vált ingyenessé, ezáltal szélesebb körben elérhetővé, segítve a diákokat, szülőket és pedagógusokat egyaránt.

Összességében talán elmondható, hogy a helyi lakosság teljes egészét nézve nincs jelentős probléma a digitalizációhoz való hozzáféréssel, hiszen Sárváron a háztartások döntő többsége rendelkezik közvetlen internetkapcsolattal. A digitális ismertekhez való hozzáférést segítik, hogy város frekvenciáltabb pontjain: a Kossuth téren, a Hild parkban, valamint a Csónakázótó környékén nyilvános Wifi hozzáférési pont került kihelyezésre. A Csónakázó-tónál kettő okospad is található, mely ingyenes Wifi-t, és telefonfeltöltést tesz lehetővé.

A hátrányos helyzetűek esetében valamivel árnyaltabb a helyzet, az ő esetükben nincs alapvető, specializált felzárkóztató program, amely az ő digitális képességeik fejlesztését célozná meg. Ebből következően két veszélyeztetett célcsoportot kell kiemelni, amelyek lemaradók lehetnek a digitalizáció szempontjából – az időseket, illetve a fogyatékkal élőket. A roma származásúak digitális hozzáférése kapcsán nem tapasztalható szignifikáns különbség a település teljes lakosságához képest.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az álláskereső részére – az 1991. évi IV. törvényben (Ft.) meghatározott feltételek szerint – álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés állapítható meg.

Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap – a 27. § (1) bekezdésében meghatározott – jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

A járadék folyósításának időtartama az Flt-ben foglaltak szerint, azzal, hogy az álláskereső járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

Az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segélyt (a továbbiakban: álláskeresői segély) kell megállapítani, ha az Flt. 30. §-ában foglaltaknak megfelel.

Az álláskeresői segély az álláskereső öregségi nyugdíj, megváltozott munkaképességű személyek ellátása jogosultságának megszerzéséig terjedő időtartamra folyósítható.

A költségtérítés azt jelenti, hogy az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevétele felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni.

A következő táblázat ezen három ellátási formában részesülők számát mutatja. Az adatokból látszik, hogy a nyilvántartott álláskereső kb. 40-46%-a részesült álláskeresői ellátásban a vizsgált időszakban. Fontos, hogy az egyén számára a munkaviszonyának megszűnését követően is legyen valamilyen jövedelme, mely lehetőséget biztosít egy minimális életszínvonal megtartására. Álláskeresői járadék esetében a max. 90 napos folyósítási időszak mindenképpen a munka világába történő visszailleszkedésre kell, hogy ösztönözzön.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök – Álláskeresői ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresői száma		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	190	1,85%	82	43,16%
2017	197	1,89%	80	40,61%
2018	207	1,98%	97	46,86%
2019	212	2,03%	93	43,87%
2020	302	3,01%	131	43,38%
2021	194	1,91%	83	42,78%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- c) aki fogyatékosági támogatásban részesül, vagy
- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy

- e) akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Flt. alapján álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- g) akinek esetében a gyermekek otthongondozási díja, az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat. (Ezen ellátása tekintetében nem minősül keresőtevékenységnek a közfoglalkoztatás, az egyszerűsített foglalkoztatás, valamint a háztartási munka.)

Az aktív korúak ellátására való jogosultság tekintetében akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 90%-át és vagyona nincs.

Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, kivéve azokat a speciális eseteket, amikor az ellátás formája egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Egészségkárosodási támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki egészségkárosodottnak minősül,

gyermekfelügyeleti támogatásra pedig az jogosult, aki 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Az alábbi táblázatok ezen ellátási formákban részesülők számát, arányát mutatja:

Általánosságban elmondhatjuk, hogy egy- egy év adatától eltekintve az ezen ellátásokban részesülők létszáma megközelítően azonos szinten mozog.

Esetükben különösen fontos, hogy legyen érdeke és motivációja az álláskeresés, ne elégedjen meg az FHT vagy egyéb ellátás igazán minimális havi összegével.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	21	11,05%	23	10,87%	103	54,21%
2017	18	9,14%	24	11,96%	98	49,75%
2018	18	8,70%	20	9,67%	115	55,56%
2019	9	4,25%	13	6,02%	102	48,11%
2020	21	6,95%	19	6,31%	152	50,33%
2021	22	11,34%	22	11,35%	105	54,12%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma
	fő
2016	0
2017	13
2018	12
2019	12
2020	14
2021	15

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az alábbi táblázat Sárvár lakásállományát, az új építésű lakások számát, valamint ezen lakások közüzemi szennyvízgyűjtővel és ivóvízvezetékkel ellátottságát mutatja. Az adatokból látszik, hogy a Covid-járvány ellenére 2020-2021 között ugrásszerűen nőtt az új építésű lakások száma. A számokból azt is látjuk, hogy a lakások a közüzemi ivóvízhálózatba 100 %-osan, a szennyvízgyűjtő hálózatba közel 100 %-ban bekapcsoltak.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma	Épített lakások száma 1000 lakásra	1-2 szobás lakások aránya	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya
	db	db	db	%	%	%
2016	6447	37	5,74	49,25	98,22	99,21
2017	6446	7	1,09	49,13	98,51	99,72
2018	6454	16	2,48	49,09	98,78	100,00
2019	6483	39	6,02	49,11	99,35	100,00
2020	6572	89	13,54	48,93	98,71	100,00
2021	6647	87	13,09	49,21	98,68	99,71

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

A városban fellelhető teljes bérlakás állományról nem, csak az önkormányzati bérlakás állományról rendelkezünk adatokkal, a következő táblázat is ezen adatokat tartalmazza.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	6 447	n.a.	203	n.a	173	n.a	0
2017	6 446	n.a.	192	n.a	164	n.a	0
2018	6 454	n.a.	188	n.a	159	n.a	0
2019	6 483	n.a.	185	n.a	157	n.a	0
2020	6 572	n.a.	179	n.a	154	n.a	0
2021	6 647	n.a.	170	n.a	147	n.a	0
2022	n.a	n.a	165	n.a	147	n.a	0

forrás: önkormányzati adatok

A Bérlakás állomány oszlopa tartalmazza a szociális lakásállományt és az önkormányzati lakás speciális fajtáját, az ún. Fialat Házások Otthonát (FHO lakás) is. Utóbbi típusnál jövedelmi jogosultsági feltétel nincsen, viszont szükséges, hogy csak házastársak igényelhetik, igényléskor a házastársak egyike sem töltheti be a 40. életévét, további fontos feltétel, hogy a házastársak legalább egyike a kérelem benyújtását megelőzően 10 éve, folyamatosan sárvári lakóhellyel rendelkezzen. Az FHO lakásban elhelyezés leghosszabb időtartama 6 év, ezalatt a lakásügyük további megoldásáról saját maguknak kell gondoskodniuk.

A szociális lakásállomány számában látható kismértékű csökkenés, aminek oka, hogy amelyik társasházban már eleve kevés önkormányzati bérlakás van, az önkormányzat felkínálja megvásárlásra azokat a lakásokat, ahol a bérlők határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkeznek.

2023. februárban az önkormányzat új rendeletet alkotott az önkormányzati lakások és helyiségek bérbeadásáról. A lakásgazdálkodás megújításának alapvető célja a társadalmi sokszínűség fenntartása volt. Az önkormányzat minél többféle társadalmi csoportnak kíván lakásbérleti lehetőséget nyújtani, ezért az eddig is meglévő szociális alapon és a költségelven történő lakásbérbeadás mellett lehetővé tette az igénylők jövedelmi helyzetéhez illeszkedő, piaci alapon történő lakás-bérbeadást is. Ezen kívül továbbra is lehetőség van a szakemberellátás biztosítása érdekében, illetve egyedi elbírálás alapján történő bérbeadásra.

b) szociális lakhatás

Annak az igénylőnek, aki önkormányzati lakást kíván bérelni, bérleti ajánlatot kell tennie az Önkormányzati Hivatal Hatósági Irodájánál az e célra rendszeresített formanyomtatványon.

A jelenleg hatályos rendelet értelmében szociális helyzete alapján jogosult önkormányzati lakásra az a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 3. § (1)-(3) bekezdéseiben meghatározott személy, akinek a bérleti ajánlat megtételének időpontjában

- a) nincs beköltözhető lakásra vonatkozó tulajdonjoga,
- b) folyamatosan több mint 10 éve Sárváron található a bejelentett lakóhelyének a címe,
- c) az önkormányzati lakásba együtt költözni szándékozó személyek vonatkozásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 110000 forintot,
- d) és a vele együtt költöző személynek nincs és a bérleti ajánlat benyújtását megelőző 5 éven belül nem volt vagyona,
- e) bérleti szerződését térítési díj ellenében 5 éven belül nem szüntette meg, továbbá önkormányzati lakást ő vagy a hozzátartozója kedvezménytel nem vásárolta meg és azt nem értékesítette.

Ha az ajánlattevővel az önkormányzati lakásba együtt költözni szándékozók között van olyan személy, akinek a munkaképesség csökkenés mértéke 100%, akkor is jogosult a szociális helyzete alapján önkormányzati lakásra az egyéb feltételek fennállása mellett, ha folyamatosan több mint 5 éve Sárváron található a bejelentett lakóhelyének a címe.

Fenti jövedelemhatártól eltérni szintén a rendeletben meghatározott esetben és mértékben lehet.

Tapasztalat azt mutatja, hogy a jogosultsági feltételek együttes teljesítésénél általában a 10 éves sárvári lakóhely hiánya okozza a legnagyobb problémát az igénylések során.

Ahogy az már az előző pontban is kifejtésre került, ezen bérlakások számának csökkenését az okozza, hogy az elmúlt években az önkormányzat több alkalommal is felajánlotta megvásárlásra az ingatlant a határozatlan idejű bérleti szerződéssel rendelkező bérlők számára, főleg olyan esetekben, ahol a társasházban a magánlakások mellett már csak 1-1 önkormányzati bérlakás található.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Erre vonatkozóan nincsenek adataink.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Sárváron hajléktalanok intézményi ellátása nincsen, Sárvár vonatkozásában ez nem is kötelező önkormányzati feladat. Ennek ellenére az önkormányzat által fenntartott Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ munkatársai folyamatosan figyelemmel kísérik a hajléktalanok sorsát a településen.

Számuk jelenleg 6-7 főre tehető. Ketten- hárman közülük a Szatmár erdőben, illetve a Vadkertenél lévő elhagyatott épületben húzzák meg magukat. Van közöttük, aki 5 évig Simaságon volt szociális intézetben, onnét a nyáron önkényesen távozott, ezután bekerült Szombathelyre a hajléktalanszállóra, de ott is csak rövid ideig maradt. Van egy hajléktalan nő, akinek szülei Sárváron élnek, tehát lehetne otthona, de ő inkább az utcát választja a barátjával.

Jövedelmüket tekintve: van, aki rendszeres ellátásban részesül, van, aki alkalmi munkát végez, és van köztük olyan is, aki nem rendelkezik semmilyen jövedelemmel.

Az önkormányzat valamennyi hajléktalan számára, aki azt igényli, biztosítja a napi egyszeri meleg ételt, melyet az intézményben fogyaszthatnak el. Ugyancsak itt van lehetőségük a tisztálkodásra, ruháik mosására, valamint amennyiben igénylik és elfogadják a házirend szabályait, az intézmény által biztosított nappali ellátást is igénybe vehetik. Általában 1-2 fő az, aki igénybe veszi az étkezés és a tisztálkodási lehetőséget a Központban. Fontos tehát megállapítani, hogy a Központ munkatársai csak annak a személynek tudnak segíteni, aki maga is akarja, és él ezzel a segítséggel.

A Központ számára eljuttatott adományokból minden esetben részesülnek a hajléktalan személyek.

Téli időszakban pedig természetesen fokozottabb figyelem irányul ezekre az emberekre, aki kéri, annak segítenek bekerülni a legközelebbi hajléktalanszállóra.

e) lakhatást segítő támogatások

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete lakásfenntartási települési támogatást nyújthat a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.

A lakásfenntartási települési támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

Így különösen villamos energia-szolgáltatáshoz, víziközmű-szolgáltatáshoz, vezetékes földgáz-szolgáltatáshoz, távhőszolgáltatáshoz, lakbérhez, albérleti díjhoz, vagy közös költséghez nyújtható az önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak. 2023. évben a támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg a 126.500 forintot, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. Az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem megegyezik a háztartás összjövedelmének és a fogyasztási egységek összegének a hányadosával.

A 2022. január 1-jén hatályos önkormányzati rendelet értelmében a képviselő-testület a saját költségvetése terhére megállapított szociális támogatások keretében fűtéstámogatásban részesíthette

a) a távhő-szolgáltató fűtési rendszerébe be nem kapcsolt egyedi, vagy egyedileg szabályozható fűtési móddal (a továbbiakban: egyedi fűtés) rendelkező lakást, vagy házat (a továbbiakban együtt: lakás) használó és

aa) a családjában három, vagy több kiskorú gyermeket nevelő, vagy

ab) nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, nyugdíjszerű ellátásban, rokkantsági járadékban, rokkantsági ellátásban, rehabilitációs ellátásban részesülő, vagy

b) a távhő-szolgáltató fűtési rendszerébe bekapcsolt lakást használó szociálisan rászoruló személyt, aki a fűtési szezonra vonatkozó többletköltséget önállóan, a létfenntartása veszélyeztetése nélkül viselni nem képes.

A képviselő-testület a rezsiköltségek elmúlt évi óriási emelkedése miatt, annak érdekében, hogy a leginkább rászorulókat az önkormányzat a lehetőségeihez képest minél nagyobb mértékben támogathassa, az egyedi fűtési támogatásra jogosultak körét a 2022. novemberi fűtésszezonról kezdődően kiterjesztette a családjában a gyermekek számától függetlenül kiskorú gyermeket egyedül nevelő szülőre, ha a családi állapota alapján egyedülállónak minősül és valamennyi gyermeke vonatkozásában a gyermekgondozási támogatásra egyedülálló jogcímen jogosult.

A jelenleg hatályos rendelet értelmében pedig szociálisan rászoruló az a személy, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem

a) a 145.475 forintot,

b) egyedülálló esetén a 180.895 forintot

nem haladja meg.

A támogatás összege mindkét fűtési támogatási típus esetében 2022. márciusi fűtési szezonig bezárólag, novembertől márciusig terjedő fűtési időszakra havi 5.000 Ft volt. A rendkívüli gázár-emelkedés miatt az önkormányzat azért, hogy a minél nagyobb mértékben tudja kompenzálni a jogosultak kiadásait, 2022. november 1-jétől az egyedi fűtési támogatás havi összegét 10.000 Ft-ra emelte.

Mindezen támogatások mellett az önkormányzat szezononként 2-3 m³ tűzifát is biztosít a legrászorulóbbaknak.

A fentiekben részletezett támogatásokban részesülőket az alábbi táblázat mutatja:

Az első oszlopban a lakásfenntartási települési támogatásban részesülők száma szerepel, míg a második oszlop az egyedi és távhő fűtési támogatásban, időskorúak támogatásban, természetbeni segélyként: tűzifában és étkezési díjban részesülők számát tartalmazza. A számok változatos képet mutatnak, aminek oka lehet, hogy a jövedelem emelkedésével kevesebben lehetnek jogosultak ezekre a támogatásokra.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma
	Fő	Fő
2016	109	527
2017	137	672
2018	125	561
2019	128	645
2020	118	602
2021	105	632

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adat

Egy másik lakhatást segítő támogatás Sárváron, melyet az önkormányzat teljes mértékben saját forrásból biztosít, a lakásszerzési támogatás, az első lakáshoz jutók támogatása, melynek jogosultsági feltételeit szintén önkormányzati rendelet szabályozza.

f) eladósodottság

Erre vonatkozóan adatokkal nem rendelkezünk. Az elmúlt évi, és még az idei évben is magas inflációra, a jelentősen emelkedett élelmiszer - és energiaárakra tekintettel azonban sajnos biztosra vehető, hogy általánosságban nőtt az eladósodottság. Fokozottan igaz lehet ez azoknál a családoknál, akik lakáshitellel is rendelkeznek, melynek törlesztőrésze szintén emelkedett, vagy az olyan családoknál, ahol valamelyik családtag munkanélkülivé vált.

Távhődíj- hátralékról, valamint az önkormányzati bérlakásban élők lakbérhátralék, illetve a vízdíj hátralékáról, a hátralékkal rendelkező családok számáról rendelkezünk információval, melyet az alábbi táblázat adatai mutatnak:

Év	Távhődíj-hátralék (családok száma, akiket ez érint)	Lakbérhátralék (családok száma, akiket ez érint)	Vízdíj hátralék (családok száma, akiket ez érint)
2015. dec. 31.	12.541.684 Ft (285 család)	9.730.797 Ft (81 család)	3.168.205 Ft (45 család)
2016. dec. 31.	12.506.978 Ft (293 család)	9.018.457 Ft (79 család)	1.895.365 Ft (18 család)
2017. dec. 31.	8.969.254 Ft (228 család)	6.896.649 Ft (73 család)	3.729.004 Ft (64 család)
2018. dec. 31.	8.018.092 Ft (246 család)	6.077.021 Ft (87 család)	3.289.937 Ft (47 család)
2019. dec. 31.	7.543.076 Ft (220 család)	3.628.460 Ft (51 család)	2.827.689 Ft (28 család)
2020. dec. 31.	7.038.286 Ft (216 család)	2.766.990 Ft (66 család)	2.464.039 Ft (31 család)
2021. dec. 31.	5.115.343 Ft (209 család)	1.897.891 Ft (49 család)	1.282.058 Ft (30 család)
2022. dec. 31.	4.449.147 Ft (202 család)	1.399.774 Ft (41 család)	640.328 Ft (18 család)

Forrás: önkormányzati intézményi adat

A hátralékkezelés gyakorlata, hogy a hátralékosok összeghatártól függően fizetési felszólítást kapnak, ami többségében eredményes szokott lenni, ilyenkor a részletfizetés lehetőségét is felkínálja a Sárvár Városgondnoksági Kft. Amennyiben nem hajlandó az együttműködésre a hátralékos, akkor következik a bírósági és végrehajtási eljárás.

Öröndetes, hogy a hátralék összege évről évre csökken mindhárom díj esetében, a hátralékkal rendelkező családok száma ettől függetlenül továbbra is magas.

Az elmúlt időszakban az önkormányzatra is komoly feladat hárult a nehéz anyagi helyzetbe került rászorulóknak segítségével. Itt is megemlítenéd a 3.4 e) pontban már részletesen ismertetett, az önkormányzat által nyújtott fűtési támogatás, melynél az egyedi (gáz) fűtési támogatás összegét 2022. november 1-jétől havi 5.000 Ft-ról 10.000 Ft-ra emelte a képviselő-testület. A távhő fűtési támogatás összege nem került emelésre, mivel a távhődíj összege lakossági fogyasztóknak nem emelkedett.

A segítség másik eszköze lehet, hogy a nagyobb vagy hosszabb ideje fennálló hátralék esetén a képviselő-testület települési támogatásban részesítheti azt a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó bérlőt,

- a) akinek az adóssága meghaladja az 50.000 forintot, és akinek tartozása legalább a kérelem benyújtását megelőző hat hónapnál korábban fennállt,
- b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az **61.289** forintot
- c) aki nyilatkozatban vállalja, hogy az ingatlankezelővel megállapodást köt az adósság és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott települési támogatás különbözetének a megfizetésére, és
- d) a kérelem benyújtását megelőzően nem részesült a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtott települési támogatásban

E rendelkezés szerint adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó lakbérhátralék és távhő-szolgáltatási díjtartozás.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Erre vonatkozóan nem rendelkezünk információval.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) által 2018. november 6-án megküldött, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet) előírásainak megfelelően előállított adatok alapján Sárváron nincs szegregátum.

A KSH 2023. szeptember 21-én kelt tájékoztatása alapján a 2022. október elsejei népszámlálás településrészekre, szegregátumokra, szegregációval veszélyeztetett területekre, valamint konkrét tömbökre vagy egyedileg lehatárolt akcióterületekre vonatkozó adatait várhatóan 2024 második felében tudják előállítani.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A településen nincs szegregátum.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A településen nincs szegregátum.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A hivatkozott KSH adatszolgáltatás alapján szegregációval veszélyeztetett terület Sárvár, Rábasömjén településrészen található, a Diófa utca – Mátyás Király u. – és Sport utca által határolt terület. A terület lehatárolása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően a 2011-es népszámlálási adatok alapján történt. Az ún. szegregációs mutató meghatározásának egyik kiinduló pontja a foglalkoztatottság és gazdasági aktivitás, amely a 2011. évi adatokhoz képest napjainkra jelentősen javult a településen (lásd előző pontokban kifejtetteket), így feltételezhetően az érintett területen élők foglalkoztatottsági és jövedelmi helyzete is kedvezőbb a 2011. évi népszámláláskor fennálló állapothoz képest.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Sárváron az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz és járóbeteg-szakellátáshoz helyben lehet hozzáférni. Helyben biztosított tehát a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogorvosi alapellátás, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, a védőnői ellátás és az iskola-egészségügyi ellátás. A járóbeteg-ellátást biztosító szakrendelő-intézet 2010-ben került felújításra, így az épület megfelel a kor követelményeinek, akadálymentesített és lifttel felszerelt.

Az ügyeleti ellátás kivételével az ellátások hétköznap vehetők igénybe.

A házi orvosi szolgálatok számát az alábbi táblázat mutatja.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	6	3	4	0	0,00
2017	0	6	3	4	224	35,44
2018	0	6	3	4	206	33,90
2019	0	6	3	4	200	25,64
2020	0	6	3	4	204	22,10
2021	0	6	3	4	215	20,84

Forrás: TelR, KSH Tstar

A Várkerület 17/A. szám alatti önkormányzati tulajdonú épületben, 2018-2019-ben több lépcsőben 3 új orvosi rendelő került kialakításra. 2 felnőtt és 1 házi gyermekorvos számára biztosított az önkormányzat új, korszerű, megfelelő parkoló kapacitással rendelkező rendelőt.

A Központi Házi orvosi Ügyeleti Szolgálat is új rendelőbe költözhett 2019-ben, amely egyben az egyik házi orvosi körzet székhelye is. A beruházások összesen mintegy 200 millió forintból valósultak meg, melyhez az önkormányzat 80 millió Ft támogatást kapott az Emberi Erőforrások Minisztériumától.

2024. év elejéig, vármegyénként eltérő bevezetéssel az országban megújul, átalakul az alapellátási ügyeleti rendszer, melyet az Országos Mentőszolgálat működtet. Vas vármegyében 2023. december 1. napjától indul az új rendszer. Bár a házi orvosi és a sürgősségi ügyelet helyszíne változik, mindkettő az Alkotmány u. 6. szám alatti szakrendelő intézetben lesz elérhető, mindenképpen örömteli, hogy Sárvár továbbra is kiemelt ügyeleti központ marad.

2022 szeptemberében az egyik felnőtt házi orvosi körzet nyugdíjas korú orvosa – aki magántulajdonú orvosi rendelőben látta el feladatát – elhunyt. Helyettesítése 2023. februárjáig másik körzet házi orvosával, a saját rendelési helyén került megoldásra. Ezalatt az időszak alatt a Széchenyi u. 13. szám alatt (ahol az ügyeleti szolgálat és egy felnőtt házi orvos is működik) egy

újabb orvosi rendelő került kialakításra a leendő új orvos részére. Sajnálatos módon a feladat ellátása jelenleg is csak helyettesítéssel megoldott.

2023. december 31. napjával egy másik háziorvos nyugdíjba vonul. Praxisát egy fiatal háziorvos vásárolta meg, így a feladatellátás zavartalanul folytatódhat a körzetben.

Sárváron 3 gyermekorvosi körzet működik, közülük kettő gyermekorvosi rendelő az Ady utca 2. szám alatt, régi épületben található. Áthelyezésük egy korszerűbb rendelőbe, ahol a parkolási problémák is megoldhatóak volnának, régóta váratott magára. Az önkormányzat sikerrel pályázott, eredményeként a Széchenyi Terv Plusz program keretében 200 millió forint vissza nem térítendő EU támogatás segítségével felújítják, átalakítják, korszerűsítik a Rákóczi u. 21. szám alatti (volt Tüdőgondozó) épület utcafronti épületrészét.

A házi gyermekorvosi ellátás személyi feltételeiben 2023-ban jelentős változások történtek, illetve várhatóak 2024. januárjában. 2023 januárjában 2. és 3. számú körzetek gyermekorvosai, majd áprilisban az 1. számú körzet gyermekorvosa is bejelentette feladat-ellátási szerződésnek felmondását. November 1. napjától az 1. számú gyermekorvosi körzetben emiatt helyettes gyermekorvos látja el a gyermekeket, 2024. januárjától pedig várhatóan még egy gyermekorvos is be tud lépni a megüresedő körzetek ellátásába. Mindkét érkező gyermekorvos jelezte azon szándékát, hogy szeretne hosszabb távon is Sárváron praktizálni.

Fogorvosi alapellátást nyújtó fogorvosok is magántulajdonú rendelőben látják el feladatukat.

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

Jogosultsági feltételeket az 1993. évi III. törvény szabályozza. Két jogcímen lehet megállapítani az ellátást: alanyi jogcímen, és normatív jogcímen. Előbbi bizonyos ellátásban való részesülést határoz meg feltételként (pl. rokkantsági ellátást, átmeneti gondozást), normatív esetben pedig rendszeres gyógyító ellátási költséget és egy főre jutó jövedelmet vizsgálnak.

Az alanyi és a normatív közgyógyellátásra való jogosultságról a járási hivatal dönt.

A 3.6.1. számú táblázat utolsó előtti oszlopa tartalmazza a normatív és alanyi jogcímen közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők számát is. Láthatjuk, hogy éves szinten 200 körüli a közgyógyellátásra jogosultak száma.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Erre az ellátásra való jogosultságot is az 1993. évi III. törvény szabályozza, a megállapítás hatásköri címzettje szintén a járási hivatal. Az ápolási díjban részesítettek száma csökkenő tendenciát mutat a 3.6.1. számú táblázat utolsó oszlopában bemutatott adatok alapján.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzájárulás

Prevenció és egészségfejlesztő tevékenység már az óvodáskorban elindul, hiszen az egészséges étellel, egészséges életmóddal már az óvodában célirányosan ismerkednek a gyermekek. Az iskolában az egészséges életmódra nevelés még intenzívebbé válik pl. különféle előadások, egészségnapok, egészséghetek szervezésével.

A felnőtt lakosság számára a Nádasdy Kulturális Központ, a Sárvári Gondozási és Gyermejkölési Központ valamint több civil szervezet (pl.: Diabetes Egyesület) is szervez előadásokat háziorvosok, szakorvosok, gyógytornászok bevonásával.

A Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központban egyébként folyamatosan lehetőség van az ellátottak részére a testtömeg, a vérnyomás és vércukor mérésére, valamint időszakosan a Vöröskeresztől „kölcsonkapott” műszer segítségével a testzsír mérésére is.

A gyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés (néhány szűréstől eltekintve pl: csípőficamszűrés) a házi gyermekorvosok és védőnők közreműködésével helyben biztosított.

A felnőtteket érintő szűrővizsgálatok nagyobb része szintén helyben (szakrendelő-intézetben) vehető igénybe pl.: tüdőszűrés, méhnyakrák szűrés stb. Amelyik szűrés helyben nem, az a megyeszékhelyen érhető el. (pl: mammográfiai szűrés, csontritkulás vizsgálat stb.)

Valamennyi szűrővizsgálatról, mint lehetőségről, azok elérhetőségéről tájékoztatást nyújtanak a háziorvosok, valamint az orvosi várótermekben plakátok, szórólapok formájában is tájékoztatják a lakosságot a szűrések fontosságáról és elérhetőségeikről.

A szűrőprogramokhoz való hozzáférést segítik még időnként a településen megjelenő „szűrőbuszok” is.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Sárváron a bölcsődében, mindkettő óvodában és valamennyi általános iskolában biztosított a szakértői bizottság javaslata alapján a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 25. pontja szerinti sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, gondozása, tanulók oktatása.

Az integrált köznevelésben részt nem vehető gyermekek számára a megyeszékhelyen, Szombathelyen működik az Aranyhíd Egységes Gyógypedagógiai, Konduktív Pedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola (röviden: Aranyhíd EGYMI). Az intézményben a tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, társuló fogyatékosként autista, mozgássérült, hallássérült, illetve látássérült, valamint súlyosan –halmozottan fogyatékos gyermekek nevelése folyik, ahova a gyermekek 3 éves koruktól a szakiskola befejezéséig járhatnak. Itt a hiányzó és nem megfelelően működő képességek sérülés specifikus fejlesztését egyéni tervek alapján végzik a szakemberek.

A másik, fejlesztő jellegű intézmény, mely a sárvári gyermekek, tanulók számára is elérhető, a Rum-Kastély EGYMI (Rum-Kastély Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium). Ebbe az intézménybe is a Vas Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnak a szakértői javaslata és kijelölése alapján lehet bekerülni.

Sárváron működik a Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Sárvári tagintézménye, melynek feladata: szakértői tevékenység, nevelési tanácsadás, logopédia, gyógytestnevelés, korai fejlesztés és gondozás, pályaválasztási tanácsadás.

2010. évben a sárvári kórház teljes korszerűsítésével és egy új épülettömb kialakításával regionális szerepkörű komplex rehabilitációs központ jött létre. Ennek eredményeként a sárvári betegeknek közvetlenül elérhető, illetve hozzáférhető az onkológiai, a nőgyógyászati, a gasztroenterológiai, a pszichoszomatikus és a mozgásszervi rehabilitációs ellátás.

Ezenkívül a Sárvári Gyógy- és Wellnessfürdő is kínál komplex rehabilitációs kúrát, társadalombiztosítás által részben finanszírozva.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A bölcsőde és az önkormányzati fenntartású óvoda saját főzőkonyhával rendelkezik. Az egyházi óvodában és általános iskolában, illetve két, állami fenntartású általános iskolában, valamint a két középiskolában az étkeztetés, továbbá a szociális étkeztetés az Elamen Zrt. közreműködésével történik. Az egészséges táplálkozásra, az előírt tápanyagnormák biztosítására valamennyi közétkeztető kiemelt figyelmet fordít.

A közétkeztetést végző cég a Hungast Csoport tagjaként 2023. tavaszán a fenntarthatóság jegyében egyik fontos céljaként tűzte ki a keletkező élelmiszerhulladék csökkentését, melyet a svédasztalos tálalás bevezetésével szeretne elérni. A 18 intézmény bevonásával tavasszal elindított próbaidőszak biztató eredményeket hozott, november 13-tól pedig a Sárvári Nádasdy Tamás Általános Iskola is - Vas Vármegyében 2. iskolaként - csatlakozott a projekthez.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Sárváron számos sportegyesület, diáksport-egyesület, sportkör működik, melyek működését az önkormányzat minden évben anyagi lehetőségeihez mérten támogatja. Ezenkívül az önkormányzat fontosnak tartja az egyesületi kereteken kívüli sportolás támogatását, az egészséges életmód népszerűsítését. Ennek érdekében minden évben megrendezésre kerül pl. a Városi Sportnap, mely keretében több helyszínen, több sportágba lehet nevezni. A szintén egészséges életmódot népszerűsítő „Mozdulj Sárvár” programsorozat évek óta része a városi rendezvényeknek. Mindegyik programon bárki, ingyenesen részt vehet. Néhány éves múltat tekint vissza a gyermekek számára megrendezett Sportágválasztó program.

Sokáig problémát jelentett a településen, hogy csak az oktatási intézmények rendelkeztek kisebb-nagyobb tornacsarnokkal, melyek nem minden esetben elégítették ki a városban felmerülő igényeket. 2017. évben azonban a város sikerrel lobbizott, Sárvár város Önkormányzata 2 Mrd Ft támogatásban részesült multifunkcionális sportcsarnok építésére. Előbbi összeget az önkormányzat még mintegy 1 Mrd Ft saját forrással egészített ki. Így indult meg 2018 tavaszán az új sportcsarnok építése.

2019 decemberére készült el az ezer ember befogadására alkalmas sport- és kulturális központ, amely számos sportág gyakorlására alkalmas. A Sárvár Aréna nevet kapott épületegyüttes az NB II-ben játszó sárvári kézilabdacsapat új otthona, mellette a 600 fős lelátóval is rendelkező csarnok kosárlabda, röplabda, futball, futsal, asztalitenisz, karate és kick-box versenyek megrendezésére is alkalmas. A 600 fő lelátó további 200 mobil ülőhellyel bővíthető.

A sportolási lehetőségekhez kapcsolódik, hogy az elmúlt években jelentős kerékpárút-fejlesztések valósultak meg a településen. 2018 őszén került átadásra az Iparterület út és a Rábasömjén városrész közötti kerékpárút. A beruházás Terület- és Településfejlesztési Operatív Program pályázati támogatásból, valamint önkormányzati önrészből valósult meg. 2019. nyarán készült el a Sárvárt Gérce településsel összekötő kerékpárút kivitelezése. A 2,9 km hosszúságú, Gércétől induló és a 84-es főúttal párhuzamosan haladó kerékpárút Sárvár-Hegyközségnél ér véget. A beruházást a Vas Megyei Önkormányzat és Sárvár Város Önkormányzata konzorciumi partnerként valósította meg egy turizmusfejlesztési projekt keretében. 2019 őszén a Bögöt-Porpác felől érkező kerékpárút városközponthoz csatlakozó szakasza került átadásra, így a Sári városrész közlekedési feltételei is jelentősen javultak.

2020. évben pedig a Csónakázó-tó környékén kezdődtek fejlesztések. A beruházás része az az 1300 méter hosszú kerékpárút, mely a Vadkert körút és a Horgász-tó északnyugati részéből indulva halad a Tizenháromváros utcáig. Az említett utcában kétoldali kerékpáros nyomsáv

került felfestésre, majd az utca végétől folytatódik a kerékpárút az Alkotmány utcáig, innen vezet tovább az út a Csónakázó tavakhoz, majd a Spirit szálloda mellett csatlakozik a meglévő Vadkert körüti kerékpárúthoz. A fenntartható fejlődés és az energiahatékonyság érdekében a kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, és további, az ITS-ben nevesített kerékpárút-fejlesztések megvalósítása szükséges volna pályázati források bevonásával.

A kézilabdázóknak öröm, hogy a Magyar Kézilabda Szövetség beruházásaként megújult a Csónakázó-tó melletti kézilabdapálya. A meglévő pálya ennek keretében bővítésre került, továbbá új, balesetmentes burkolatot kapott, valamint új kapuk és labdafogó háló került kihelyezésre.

Az Országos Futópálya-építési Program keretében pedig egy 1022 méter hosszú, műanyag borítású futókör épült a tó körül. A pálya elkészülte óta Sárvár is részt vesz a Futókörök Napja országos rendezvényen.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Sárvár Város Önkormányzata a következő szociális alapszolgáltatásokat nyújtja:

Étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, idősek nappali ellátása, ezeket az önkormányzat az általa fenntartott intézménye, a Sárvári Gondozási és Gyermekegészségügyi Központon keresztül biztosítja. A támogató szolgáltatás ellátási szerződés keretében - a Kolping Támogató Szolgálat útján – biztosított.

Étkeztetés esetén az ételt az intézmény a hét minden napján biztosítja. Lehetőség van az étel helyben történő elfogyasztására, valamint az étel házhoz szállítására is.

Az intézmény házi segítségnyújtás keretében, saját lakókörnyezetében biztosítja az igénybe vevő személy részére az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A szolgáltatás keretében szociális segítséget vagy – a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló – személyi gondozást kell nyújtani. A szociális segítség keretében kell biztosítani a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést, a háztartási tevékenységben való közreműködést, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást, valamint szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét. Személyi gondozás keretében pedig az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását, a gondozási és ápolási feladatok elvégzését, valamint a szociális segítség keretében meghatározott feladatokat kell biztosítani. A „működési engedély” alapján ellátható személyek száma jelenleg Sárvár város és Sitke község vonatkozásában: 68 fő.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Nappali ellátás keretében elsősorban a saját otthonukat elhagyni tudók számára biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Különösen a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására csak részben képesek elsősorban időskorúak gondozására szolgál.

Az intézmény által biztosított szolgáltatások igénybevételét az alábbi táblázat adatai mutatják:

Év	Étkeztetés	Házi segítségnyújtás	Családgondozás/ családsegítés	Idősek nappali ellátása
2016. december 31.	127	43	461	51
2017. december 31.	119	47	388	47
2018. december 31.	117	46	219	47
2019. december 31.	131	52	191	51
2020. december 31.	143	57	182	50
2021. december 31.	148	57	162	51
2022. december 31.	134	47	243	54

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az idősek nappali ellátásában az engedélyezett férőhely száma jelenleg: 60 fő.

A 2020-2021-es pandémiás években az igénybevevői létszám 50 körüli szinten mozgott. A korlátozások bevezetésével nem tudtak az idős emberek számára programokat szervezni, így új tagok felvételére sem volt lehetőségük. A korlátozó intézkedések feloldásával újra indultak a klubfoglalkozások is, ezzel együtt a létszámban is némi növekedés tapasztalható. Bízható az emelkedés, de még továbbra is van szabad kapacitás, a férőhely számát tekintve.

A Család – és Gyermekjóléti Szolgálat tekintetében a számok terén nagymértékű csökkenés figyelhető meg. Ennek magyarázata a következő:

A 2016-os évben átalakult a gyermekvédelmi rendszer, mellyel a Családsegítő Szolgálatok megszűntek régi formájukban működni. Megalakult a Család – és Gyermekjóléti Szolgálat.

A 2016. évben a magas szám főleg abból eredt, hogy összevonásra került a Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Szolgálat, így az esetszámok összeadódtak. A továbbiakban a hangsúly főleg a gyermekes családokra helyeződött, akik együttműködési megállapodással jelentek meg a rendszerben. A felnőtt lakossággal is foglalkoznak a továbbiakban is, de többnyire egyszeri esetkezelések kapcsán. Az egyszeri esetkezelések számát a táblázat nem tartalmazza. Az éves szinten megadott adatok csak a december 31-i állapotot jelzik. A szolgálatnál nagy a változás a családok számában, melynek oka lehet pl: költözés, mely esetátadással jár együtt, vagy az eset éppen lezárásra kerül év közben a problémák megoldódása okán stb.

A pandémiás helyzet idején a korlátozások nagymértékben érintették az észlelő –és jelzőrendszer részeit képező intézményeket pl: óvodákat, iskolákat, melyek bezárásra kényszerültek. Ez alatt az idő alatt új esetről szinte nem is érkezett jelzés a szolgálat felé. Így az új esetfelvételek száma csökkent, illetve a folyamatban lévő esetekből is történtek lezárások.

Az étkeztetésnél és a házi segítségnyújtásnál az elmúlt évi adatok látszólag csökkenést mutatnak, az intézményvezető szerint azonban valamennyi szolgáltatásnál elmondható, hogy az igénybevevők száma igazából állandóan változik. Étkeztetés esetében pl. a tavalyi év végén 134 fő volt az ellátottak száma, 2023. augusztus 31-én már 159 fő. Ugyanebben az időpontban a nappali ellátást pedig 58 fő vette igénybe. Igénybevétel lemondása kevés esetben van, létszámcsökkenés általában akkor van, ha az igénybevevő elköltözik, pl, hozzátartozó magához veszi, vagy az ellátott sajnálatosan meghal, és emiatt kerül ki a rendszerből.

Az intézménynek helyet adó Sárvár, Nádasdy u. 26. szám alatt található önkormányzati tulajdonú ingatlan állaga az évek során a folyamatos karbantartás ellenére is leromlott. 2017. évben az önkormányzat sikeresen pályázott, és a Terület-és Településfejlesztési Operatív Program keretében 150 millió Ft-ot nyert az épület felújítására, melyet az önkormányzat saját forrásaiból további 148 millió Ft-tal egészített ki, így közel 300 millió Ft-os beruházás kezdődhetett 2017 októberében, melynek során a szociális intézmény épületét nemcsak felújították, hanem emeletráépítéssel egy új, hátsó épületrész kialakításával a bővítés is megvalósulhatott. Az intézmény 2019. év elejétől már az új épületében fogadja az ellátottakat. Az új épület a mai kor igényeinek mindenben megfelel.

A felújítás ideje alatt az intézmény a Sárvár, Várkerület 17/A. szám alatti telephelyén működött, ugyanolyan szolgáltatások biztosításával, mint korábban.

A pszichiátriai betegek nappali ellátásának biztosítására 2016. január 1. napjától Sárvár Város Önkormányzata határozatlan időtartamra szóló ellátási szerződést kötött a Szombathelyi Egyházmegyei Karitással. Az ellátást a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás Levendula-ház Pszichiátriai Betegek Nappali Ellátójában (Vásárosmiske, Kossuth L. u. 2.) lehet igénybe venni.

A pszichiátriai – és szenvedélybetegek közösségi ellátására szintén a Szombathelyi Egyházmegyei Karitással kötött ellátási szerződést Sárvár Város Önkormányzata, mely alapján a sárvári érintettek ellátása a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás Szent Jakab Szociális Központ Pszichiátriai –és Szendvedélybetegek Közösségi Gondozójában (Egyházashetye, Berzsenyi u. 39.) biztosított.

g) drogrevenációs szolgáltatások;

A drogfogyasztás megelőzésében óriási szerepe van a drogrevenációs programoknak, melyeknek elsődleges színterei az általános iskolák és a középiskolák. Régóta ismertek a Magyar Rendőrség által megvalósított DADA és ELLEN-SZER nevű programok, melyek közel húsz éve működnek. Az általános iskolás tanulók számára kialakított DADA-program neve egy mozaikszó, mely a dohányzás, alkohol, drog és AIDS szavak kezdőbetűiből áll össze, jelezve a pontos tematikát. A prevenációs tevékenységet rendőrök végzik, akik részletes ismeretanyagot adnak át a tanulóknak általában osztályfőnöki óra keretein belül. A fő cél az, hogy a gyermekekből jogkövető felnőttek váljanak, akik képesek felismerni, elkerülni a vészhelyzeteket.

Az ELLEN-SZER a középiskolák 10. és 11. évfolyamán tanuló diákokat célozza meg, és alapelveiben nagyon hasonlít a már ismertetett DADA programhoz. Életkori sajátosságok miatt fokozottabban épít a tanulók önállóságára, felhívja a figyelmüket saját felelősségük fontosságára a téma kapcsán. Ezen kívül hangsúlyozza a felelőtlen médiahasználat veszélyeit is.

Az Országos Rendőr-főkapitányság 2014-ben „ A szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer- bűnözés megelőzésében” elnevezésű országos programot indított a drogfogyasztás megelőzése érdekében. Ennek értelmében drogrevenációs összekötő került kijelölésre az ország minden rendőrkapitányságán, aki a hozzá forduló szülők részére elektronikus úton, előadásokon, fórumokon, fogadóórán, illetve telefonon keresztül is tájékoztatást nyújt a kábítószerrel kapcsolatos büntetőjogi kérdésekben.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Erre vonatkozóan nincsenek információink.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Sárváron népkonyha nem működik, ezért a népkonyhán kiosztott ételadagok száma nem releváns. A szociális étkeztetést a Sárvári Gondozási és Gyermekvédelmi Központ, az Elamen Zrt-től vásárolt ételadaggal biztosítja.

Előnyben részesítést, ún. pozitív diszkriminációt jelent a rászorulóknak önkormányzati segítyezése. Az önkormányzat anyagi forrásai függvényében – rendeletében meghatározott feltételek szerint biztosít anyagi, illetve természetbeni támogatást az arra rászorulóknak részére. (pl. rendkívüli települési támogatást) Külön kiemelendő a támogatások közül a fűtési támogatás, melyre éves szinten több száz család jogosult, vagy a tanévkezdési támogatás, mindkettő támogatás forrása kizárólag önkormányzati forrás.

Hátránykompenzáló ellátások közé sorolhatjuk a 3.6 a) pontjában említett közgyógyellátásra való jogosultságot és az ápolási díjat.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A közösségi élet egyik legfontosabb intézményi színtere a Nádasdy Kulturális Központ, mint önkormányzati intézmény. 2017. december 31-ig ez két intézmény volt: a Nádasdy-vár Művelődési Központ és Könyvtár valamint a Nádasdy Ferenc Múzeum). Az összevont intézmény mindegyik „részlege” (művelődési központ, könyvtár, múzeum) az év teljes időszakában számos programot (kiállítást, előadásokat, játszóházat, könyvtári napokat, hogy csak néhányat említsünk) szervez gyermeknek, felnőttnek, romának, nem romának egyaránt. Nyáron a váruddvar szabadtéri rendezvények (pl.: koncertek, színházi előadások) otthona.

Emellett az előbb említett intézmény ad otthont számos öntevékeny civil szervezetnek (pl.: Honismereti Szakkör, Népi Díszítőművészeti Szakkör, Sylvester Könyvbarátok Klubja, Zenei Klub, Stop and Go Táncklub és Szabadidősport Egyesület, Sárvári Nyugdíjas Egyesület)

2019-ben a Koncz János Alapfokú Művészeti Iskola udvarában nyílt meg a modern külső és belső építészeti megoldásokat bemutató új, szinte minden kulturális koncertigényt kielégítő ZeneHáza. Az épület befogadó képessége 150 fő.

Itt is megemlíthetjük a korábbi pontokban már részletesen bemutatott Sárvár Arénát, a város 2020-ban elkészült multifunkciós sportcsarnokát.

Szabadtéri rendezvények helyszíne még a településen a Kossuth tér, a Posta tér, illetve a 2018. évben megújult Hild Park. Mindegyik számos ünnepségnek, koncertnek, egyéb rendezvénynek nyújt kiváló helyszínt.

Kimondottan a roma közösségi együttlétnek biztosít lehetőséget az évente megrendezett „Roma nap”. Emellett a Roma Nemzetiségi Önkormányzat is szervez pl. múzeum- és könyvtárlátogatást, melyeken roma és nem roma gyermekek egyaránt részt vehetnek.

2022. év második felében sajnos megtapasztalhattuk, hogy a világban zajló kedvezőtlen folyamatok mennyire hatással lehetnek a közösségi életre is. A téli szezonra jelentkező óriási energia- áremelkedések komoly takarékosági intézkedések meghozatalára kényszerítette Sárvár Város Önkormányzatát is. Az energiafelhasználás csökkentése érdekében szűkültek a közösségi élet színterei, ez azonban szerencsére nem jelentette a közösségi élet, a találkozások, összejövetelek lehetőségének teljes megszűnését, hiszen az önkormányzat más, kisebb energiafelhasználású épületekben összevontan, akkor is biztosította a civil szervezetek működését.

Intézményi ellátottság adatai a következő táblázatban láthatóak. Elmondható, hogy Sárváron minden köznevelési intézmény (általános és középiskola) rendelkezik tornateremmel, az óvodákban pedig van tornaszoba. 2018. január 1-től létrejött az integrált intézményként működő Nádasdy Kulturális Központ, amely a közgyűjteményi, közművelődési és könyvtári feladatokat egyaránt ellát. 2019 végétől pedig a város egy multifunkciós sportcsarnokkal is büszkélkedhet.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	Sportcsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
7	igen	29 859	1

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adat

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Etnikai konfliktusról nincsen információnk a településen.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Középiskolások esetében 2016-tól az érettségi vizsga előfeltétele az 50 óra közösségi szolgálat teljesítése, melyet a diákoknak már a 9. évfolyamtól el kell kezdeni teljesíteni. Ennek köszönhetően már a fiataloknál is erőteljesebb lehet ez a segítségi forma. Számos Sárváron működő közintézmény (p.: köznevelési intézmények, Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ, Nádasdy Kulturális Központ) kapcsolódik be a közösségi szolgálat biztosításába, mint fogadó intézmény.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a városban egyre több példa van az adományozásra, és nem csak a karácsonyi ünnepek közeledtével. A Gondozási és Gyermekjóléti Központ például hosszú ideje gyűjti a felajánlott használt ruhákat és rendszeres időközönként ruhaválogatást tart a rászorulóknak. Van szálloda, amely a cserére szoruló, de még jó minőségű textíliákat, ágymatracot ajánlja fel a rászorulók részére.

Civil kezdeményezésként indult néhány éve a „Cipős doboz” akció, mely azóta is él: karácsony közeledtével, aki részt vesz az akcióban, cipős dobozba teszi az otthon már megunt, de még jó állapotban lévő játékeit, könyveit stb., majd a dobozra ráírja, hogy kinek pl. hány éves korú gyermeknek, fiúnak vagy lánynak szeretné felajánlani a csomagját. Az adományozás e formája, a jótekingodás mára már az iskolákban, egyes intézményekben is elterjedt.

2020. tavaszán, a koronavírus járvány okozta veszélyhelyzet idején értékelődött fel igazán az önkéntes munka és az adományozás. A veszélyhelyzet idején többen jelentkeztek a Gondozási és Gyermekjóléti Központnál, hogy segítenének az idős emberek számára történő bevásárlásban, gyógyszerkiváltásban. A Barabás Iskolában arcmaszkokat, arcvédő pajzsokat gyártottak, melyeket felajánlottak időseknek, a Központban dolgozóknak. Márciusban a városban bezárt szállodák rövid lejáratú idejű élelmiszereket ajánlottak fel a rászorulóknak, a szétosztásban a Központ munkatársai működtek közre. Így például 5000 db tojás, több tíz kilogramm liszt, nagyon sok tejtermék lelt gazdára a járás területén. Egy, a megyében élő egyéni vállalkozó egy egész szürkemarhát ajánlott fel a rászorulók részére, ezáltal több mint 80 család részesült az előre csomagolt húsáruból. De a szolidaritás megnyilvánulásaként említhetjük azt is, amikor a

vírushelyzet idején sok-sok magánszemély pl. gyümölcsöt, pékárut, süteményt juttatott a Mentőállomás dolgozóinak, megbecsülésük kifejezéséeként.

Fontos, hogy a segítés, a szolidaritás fontosságának csíráit már kicsikorban ültessük el gyermekeinkben!

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Sárvár Város Önkormányzata a helyben élő roma nemzetiséget tömörítő Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzattal tart kapcsolatot a helyi nemzetiségi kultúra ápolása céljából. Példaként említhetjük az évente megrendezett helyi, megyei „Családi Napot”, melyet Sárvár Város Önkormányzata anyagilag is támogat. Az egész napos rendezvényen a roma kultúrával ismerkedés mellett főzőverseny, sportversenyek, a kicsiknek rajzverseny, ugrálóvár stb. van. A programot este pedig cigányzenés mulatság zárja.

e) helyi lakossági önszerveződések

Közel 70 civil szervezet működik Sárváron, azonban ezekről pontos nyilvántartással nem rendelkezünk. Azt azonban megállapíthatjuk, hogy nagyon aktívak ezek a szervezetek, sokszínű tevékenységeikkel pezsgést hoznak nemcsak a szervezet belső életében, hanem a város életében is. Hiszen vannak szervezetek, akik időnként a nagyközönség előtt is megmutatják tevékenységüket. pl. Mazsorett Egyesület, Sárvári Oratórikus Kórus. Kiemelendő esemény a város életében a hagyományos májusfaállítás, melyen több civil szervezet, önkormányzati intézmény közösen vesz részt és ápolja a hagyományt.

Az Önkormányzat támogatással, pályázati lehetőségek biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. Nagyobb ünnepek alkalmával adományok gyűjtésével lepik meg a szociálisan rászorult családokat, gyerekeket.

Évekre tekint vissza az a rendezvény is, amikor karácsony előtt az önkormányzat vacsorára hívja a civil szervezetek vezetőit, megköszönve ezzel az éves munkájukat.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete és a Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködési megállapodást kötött, melynek célja az együttműködés hatékonyságának, eredményességének és a jogszabályi előírások betartásának biztosítása. Az együttműködési megállapodásban rögzített főbb területek: a nemzetiségi önkormányzat működése személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása, költségvetés, gazdálkodás, beszámolás, vagyontárgyak kezelése, belső ellenőrzés, az önkormányzat képviselője a nemzetiségi önkormányzat ülésein.

A nemzetiségi önkormányzat folyamatosan kapcsolatot tartanak a rendőrséggel, az oktatási intézményekkel, a Foglalkoztatási Osztály és a Gondozási és Gyermejjóléti Központ munkatársaival, hogy szükség esetén az érintett családoknak segítséget tudjanak nyújtani. Nagyon fontos célja a nemzetiségi önkormányzatnak a roma gyermekek továbbtanulásának segítése, ennek érdekében informálják őket az ösztöndíj lehetőségekről.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Vannak a településen hajléktalanok	fizikai, mentális állapotuk folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén orvosi ellátáshoz juttatásuk, rendszeres pénzellátásra való jogosultságuk figyelemmel kísérése, szükség szerint intézményi ellátáshoz jutás segítése, lakhatási problémáik kezelése, különösen a téli időszakban
A romák közül sokan alacsony iskolai végzettséggel és hivatalosan nem igazolható, nem rendszeres jövedelemmel rendelkeznek, előítéletek vannak a romákkal szemben	képzésre ösztönzés, amit már gyermekkorban el kell kezdeni; rendszeres jövedelmet biztosító munkahely keresésének ösztönzése, szükség esetén köz-foglalkoztatási programba történő bevonás útján; szemléletformálás, szemléletváltás
Továbbra is magas a közüzemi hátralékkal (távhődíj, lakbér és vízdíj hátralékkal) rendelkezők száma	meglévő hátralék kifizetésére megoldási módok kidolgozása (pl. részletfizetés); további hátralék felhalmozódásnak megakadályozása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Sárváron is kimutathatóak azok az országosan is jellemző folyamatok, mint a népesség fogyása, és elöregedése. (Lásd 1-5. számú táblázatok, település bemutatása fejezet)

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	6 978	7 530	14508	48,10%	51,90%
0-2 évesek			338	2,33%	
0-14 éves	937	924	1861	6,46%	6,37%
15-17 éves	191	184	375	1,32%	1,27%

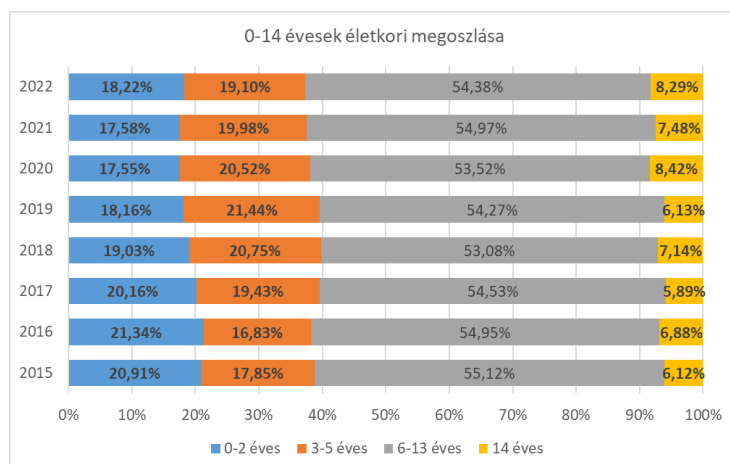
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A következő táblázat és diagram adatai azt mutatják, hogy 2015 és 2022. között hogyan változott a 0-14 éves korúak száma a településen, illetve milyen az arányuk az állandó népességhez viszonyítva.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
állandó népesség (fő) ebből	14856	14910	14856	14705	14508	14316	14107	13917
0-2 éves	410	416	387	365	338	319	308	312
3-5 éves	350	328	373	398	399	373	350	327
6-13 éves	1081	1071	1047	1018	1010	973	963	931
14 éves	120	134	113	137	114	153	131	142
0-14 éves korú összesen	1961	1949	1920	1918	1861	1818	1752	1712
0-14 éves korúak aránya	13,20%	13,07%	12,92%	13,04%	12,83%	12,70%	12,42%	12,30%

Forrás: TEIR és KSH adataiból számolva

Az alábbi diagram 0-14 éves korúak korosztály szerinti megoszlását, illetve annak változását szemlélteti.

Településünkön a helyzet annyival tűnik jelenleg kedvezőbbnek, hogy a 0-14 éves korúak aránya az állandó népességhez viszonyítva lényegében stagnál.

A településen a szükséges gyermekjóléti, illetve köznevelési intézményhálózat rendelkezésre áll:

- 1 bölcsőde
- 2 óvoda (1 önkormányzati, 1 egyházi fenntartású)
- 3 általános iskola (2 állami, 1 egyházi fenntartású)
- 1 alapfokú művészetoktatási intézmény
- 3 középiskola (1 gimnázium, 1 technikum, 1 szakképző iskola)

A 0-18 éves korosztály számára valamennyi szolgáltatás helyben elérhető, sőt a választás lehetősége is adott a szülők számára, hogy gyermeküket a személyiségéhez közelebb álló nevelési, illetve pedagógiai programmal rendelkező intézménybe íráthassák. Az intézményi férőhelyek száma elegendő ahhoz, hogy a sárvári igények kielégítése mellett vidéki gyermekeket is fogadhassanak.

Az óvodai ellátás tekintetében 2015. szeptember 1-től fontos jogszabályváltozás lépett hatályba, mely szerint öt éves kor helyett három éves kortól kötelező óvodába járni – pontosabban abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a gyermek a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától köteles óvodába járni. A megnövekedett létszám miatt az óvodai férőhelyek számát az önkormányzat – új telephely bevonásával – 40 fővel megemelte 2018. szeptember 1-től. Az óvodai feladatellátás tekintetében fontos változást jelentett, hogy a Sárvári Csicsergő Óvoda fenntartói jogát 2021. szeptember 1. napjától a Szombathelyi Egyházmegye vette át. Az egyházi fenntartású intézmény Szent Piroksa Katolikus Óvoda néven működik ezen időponttól.

A bölcsődei ellátás iránt megnövekedett igények miatt 2017. január 1-től a bölcsődei csoportok számát 5-ről 6-ra emelte az önkormányzat. A felvehető kisgyermekek száma így 66-ról 80 főre emelkedett. Az önkormányzat sikerrel pályázott bölcsődei férőhely bővítésre, a 187 millió forint vissza nem térítendő támogatásnak köszönhetően az intézmény további egy csoportszobával és annak kiszolgáló egységeivel bővült, így 2021. november 1. napjától már 7 csoportban 94 kisgyermek elhelyezését tudja biztosítani bölcsőde. Ez a férőhelyszám már hosszú távon is elegendő, hogy minden kisgyermek felvételre kerüljön az intézménybe, akinek a szülei ezt igénylik.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Szociális és gyermekvédelmi intézményi háttér a településen rendelkezésre áll. A Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ (továbbiakban SGGYK), és a szervezetileg hozzá tartozó Védőnői Szolgálatnál a szükséges személyi feltételek rendelkezésre állnak. A Védőnői Szolgálat korszerű épületben került már korábban elhelyezésre, míg az SGGYK 2019 év elején birtokba vehette az intézmény teljesen felújított, bővített, korszerű épületét. Ez a részben pályázati forrásból megvalósult beruházás elengedhetetlen volt ahhoz, hogy az SGGYK a 2.2. pontban említett megnövekedett feladatait a kor igényeinek megfelelő épületben láthassa el. Megfelelő és hatékony az együttműködés az SGGYK a köznevelési intézmények, valamint a hatósági feladatokat ellátó szervezetek (Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal, Járási Gyámhivatal) között.

A következő táblázat a településen védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek számának alakulását mutatja.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
	Fő	Fő
2016	21	185
2017	12	172
2018	17	105
2019	20	96
2020	12	92
2021	6	64

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Öröndetes változás, hogy a veszélyeztetett kiskorúak száma 2016-hoz képest közel harmadára csökkent, ezzel párhuzamosan a védelembe vett kiskorúak száma is jelentősen csökkent. Ez a jelentős javulás feltételezhetően összefüggésben van a kedvező foglalkoztatottsági mutatókkal, általánosságban a családok életszínvonalának emelkedésével. Emellett a veszélyeztetett kiskorúak száma csökkenésének további oka lehet, hogy 2018-ban sikerült bővíteni a családsegítők létszámát. A hatékonyabb munkavégzést segíti, hogy a korábbi 3 helyett 4 családsegítő dolgozik. Az érintett családok problémáit sikerült olyan mértékűre csökkenteni, hogy a nem volt indokolt a további gondozás.

A gyermekjóléti szolgálat munkatársai családsegítés keretében 70-80 családot gondoznak. (A veszélyeztetett kiskorúak számába beszámításra került a védelembe vett kiskorú gyermekek száma is.) Az ellátórendszerbe kerülés leggyakoribb okai: család diszfunkciós működése, életvezetési problémák, gyermek iskolába történő beilleszkedésének zavara.

A jelenlegi rendkívül kedvezőnek mondható adatok alapján készült helyzetelemzésben azonban szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy az elhúzódó pandémia miatt elrendelt korlátozások mára már szakemberek által kimutathatóan rossz hatással voltak a gyermekek és általánosságban a családok mentális állapotára. Ezt a helyzetet tovább ronthatja az orosz-ukrán háború miatt kialakult energiaválság és elszabadult infláció miatt a családok jövedelmi helyzetének romlása, az anyagi bizonytalanság. Emiatt az elkövetkezendő időszakban is kiemelt szerepe van a családsegítőknek, a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak, hogy e kedvezőtlen hatások az elkövetkezendő években ne növeljék jelentősen a veszélyeztetett kiskorúak számát.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
	Fő
2016	85
2017	83
2018	68
2019	63
2020	47
2021	53

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Ezen ellátásban részesítettek száma a vizsgált időszakban folyamatosan és jelentős mértékben csökkent, ennek oka, hogy a támogatás igénybevételének jövedelemhatára évek óta tartósan nagyon alacsony (egyedülálló szülő esetén 41.325,-Ft, egyéb esetben 38.475,-Ft), ugyanakkor a családok jövedelme – többek között a családi adó-kedvezménynek köszönhetően – növekedett. Emellett a kedvezmény megállapítása során nem csak a jövedelmi, hanem a vagyoni helyzetet is vizsgálni kell a gyámhatóságnak. A csökkenés nagyságrendje a 2013-as adathoz képest még jelentősebb, ekkor az ellátásban részesülők száma még 275 fő volt.

2023-tól a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának jövedelemhatára kis mértékben emelkedett, a szociális vetítési alap 180%, illetve 165%-ra, amely így jelenleg 51.300,-Ft egyedülálló szülő, vagy tartósan beteg gyermek esetén, egyéb esetben 47.075,-Ft. Az igénylők számának jelentős emelkedése ennek ellenére továbbra sem várható.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	38	40	78
2017	32	37	69
2018	29	34	63
2019	27	35	62
2020	25	37	62
2021	25	42	67

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátásban részesülők száma kis mértékben folyamatosan csökken. A 2021. évi minimális emelkedés feltehetően a koronavírus világjárvánnyal hozható összefüggésbe.

A polgármester rendkívüli tanévkezdési települési támogatásban részesíti a tárgyév szeptember hónapban általános iskolai tanulmányait kezdő, vagy általános iskolai tanulói jogviszonnyal rendelkező gyermeket, ha a családban az egy főre jutó jövedelem a 118.973 forintot, gyermekét egyedül nevelő szülő, vagy más törvényes képviselő esetében a 142.768 forintot nem haladja meg.

Év	Az önkormányzat szociális rendelete alapján tanévkezdési támogatásban részesített gyermekek száma
2016	93
2017	72
2018	88
2019	55
2020	66
2021	85
2022	80
2023	65

Forrás: önkormányzati adat

A jövedelemhatár 15%-os mértékű emelésére legutóbb 2023. februárjában került sor, a jövedelemhatár ismételt emelését az indokolta, hogy a családok jövedelmének emelkedésével egyre szűkült a támogatásban részesíthetők köre.

A támogatás mértéke jelenleg – 2019. március 1. napja óta – gyermekeként, tanévenként 12000 forint. Korábban - 2018. május 1-től – a támogatás összege 8.000,-Ft. azt megelőzően 4.000,-Ft volt. A támogatási összeg kétszerezése, majd háromszorosára emelése némi emelkedést hozott a támogatást igénylők számát illetően. A 2023-ban történt jövedelemhatár emelés ellenére ismét jelentős mértékben csökkent az igénylők száma, és messze elmarad a 2012-ben 267, 2015-ben 138 támogatott létszámtól. Ennek egyik oka feltehetően a családok jövedelmének további emelkedése, a másik, hogy a kormányzati intézkedéseknek köszönhetően csökkentek a beiskolázás költségei (ingyenes tankönyv).

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	336	49	219	nincs adat	0	2
2017	358	39	221	nincs adat	0	0
2018	319	34	194	nincs adat	0	0
2019	314	26	191	nincs adat	0	0
2020	273	19	155	nincs adat	0	0
2021	229	25	188	nincs adat	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatok

A Gyvt. 2015. szeptember 1-jétől, illetőleg 2016. január 1-től hatályos módosítása jelentősen bővítette az ingyenesen étkezők körét bölcsődei és óvodai ellátásban.

„Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették”

Az általános iskolások esetén az ingyenes étkezésre való jogosultság feltételei lényegében nem változtak, csökkent az ingyenesen étkezők száma. E folyamat összhangban áll a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkenésével.

Ugyanezen jogszabály módosítás a települési önkormányzat kötelező feladatává tette az iskolai szünidő, valamint a bölcsőde és óvoda zárva tartása esetén a szünidei gyermekétkeztetés biztosítását, melyre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogosultak ingyenesen, a szülő kérelme alapján. Sárváron csupán néhány hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek van, s az ő szülei sem igénylik a szünidei étkeztetést.

Az óvodáztatási támogatás 2015. augusztus 31. napjával megszűnt.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A Flextronics International Kft. sárvári gyáregysége jelentős számú külföldi – 2022-ig elsősorban ukrán, jelenleg döntő többségben Fülöp-szigetéről érkező filippínó – munkavállalót foglalkoztat. Létszámuk folyamatosan, hónapról-hónapra változó, feltehetően 500-1500 fő között lehet, pontos adatokkal nem rendelkezünk.

Az orosz-ukrán háború 2022. februárjában történt kitörése jelentős változást jelentett azáltal, hogy a Sárváron dolgozók családtagjai, gyermekeik a háború elől menekülve jelentős számban érkeztek a településre. Lakhatásuk megoldásáról elsősorban a foglalkoztató cég gondoskodott. Néhány speciális helyzetben levő család (például a családban fogyatékkal élő gyermeket nevelnek) számára átmenetileg az önkormányzat biztosított lakást.

A rövid időn belül jelentős számban érkezett menekült ellátásában, megsegítésében a karitatív szervezetek, helyi civil társadalom összefogása is fontos szerepet játszott. Az önkormányzat emellett tolmács alkalmazásával segítette a városba érkezőket, hogy hivatalos ügyeiket, felmerülő ügyes-bajos dolgaikat a nyelvi nehézségek áthidalásával könnyebben intézhessék.

A településen élő ukrán állampolgárok – gyermekes családokkal kapcsolatos, helyi adatgyűjtésen alapuló adatokat és azok változását az alábbi táblázatokban foglaltuk össze.

A Védőnői Szolgálat által ellátott ukrán családok számának alakulása			
ÉV		2022	2023
Eseti gondozás keretében ellátott családok száma		59	0
Rendszeres gondozás keretében ellátott családok száma		3	8
Rendszeresen gondozott családokon belül ellátottak:			
várandós kismama	fő	1	4
csecsemő		2	2
1-3 éves korú kisgyermek		2	4

Forrás: Védőnői Szolgálat Sárvár

A Védőnői Szolgálat által jelenleg gondozott családok közül 2 család háborús menekült, a többi család már hosszabb ideje a településen él.

A sárvári óvodákba, iskolákba járó ukrán állampolgárságú gyermekek számát az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

		2022/2023. tanév - nevelési év				2023/2024. tanév - nevelési év			
		beíratott ukrán állampolgárságú gyermekek száma		Közülük hányan vannak, akik csak az anyanyelvüket (ukrán) beszélik		beíratott ukrán állampolgárságú gyermekek száma		Közülük hányan vannak, akik csak az anyanyelvüket (ukrán) beszélik	
Óvodai nevelés	Sárvári Vármelléki Óvoda	13		13		8		8	
	Szent Piroska Katolikus Óvoda	0		0		0		0	
Általános iskolai oktatás		1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	1-4. évfolyam	5-8. évfolyam
	Sárvári Gárdonyi Géza Általános Iskola	3	10	3	8	5	9	5	6
	Sárvári Nádasdy Tamás Általános Iskola	4	8	4	7	9	8	7	7
	Szent László Katolikus Általános Iskola	12	8	8	7	12	7	5	5
Középiskolai oktatás	Barabás György Műszaki Szakképző Iskola	0		0		0		0	
	Sárvári Turisztikai Technikum	0		0		1		0	
	Sárvári Tinódi Gimnázium	6		5		0		0	

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatok

Az általános iskolába járó, magyar nyelvet nem beszélő ukrán gyermekek számára heti 5 órában biztosítják az intézmények az un. „magyar nyelvi megsegítést”, a magyar nyelv oktatását. Emellett, ha szüleik kéri 6 hónapig ingyenes étkezés is biztosított számukra.

A táblázatokban összefoglalt adatok, és az intézményi tapasztalatok azt mutatják, hogy az itt élő, háború elől menekült családok nem feltétlenül településünkön kívánnak hosszú távon letelepedni.

A jelenleg itt élő családok és gyermekeik számára az egészségügyi, szociális és köznevelési szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított, a családok havi rendszeres jövedelemmel rendelkeznek. Önálló intézkedés megfogalmazása az esélyegyenlőségi programban a helyzetükkel kapcsolatban továbbra sem indokolt.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

E pontra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Sárváron nincsenek szegregált, telepszerű lakóegységek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A Védőnői Szolgálat 2009 óta önkormányzati tulajdonú, új építésű ingatlanban, az Árpád utca 14/A. szám alatt működik, amely a mai kor igényeinek és a szakmai minimumfeltételeknek megfelelően került kialakításra. A személyi feltételek szintén biztosítottak.

A védőnői körzetek száma 2009 óta változatlan, 8 körzet működik a városban. Évek óta valamennyi védőnői státusz betöltött.

2016. január 1-től kisebb szervezeti változás történt a körzetekben. Korábban 5 területi, 3 iskolavédőnői körzet helyett 6 területi és 2 iskolaivédőnői körzet került kialakításra.

Ahogy arra már a 2.3. pontban is utaltunk, 2023. július 1. napja óta a területi védőnői ellátásról is az állam gondoskodik a Vas Vármegyei Markusovszky Egyetemi Oktatókórház, mint irányító vármegyei intézmény útján.

A 2022. évi LXXIII. törvénnyel módosított egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 2023. július 1. napjától hatályos módosítása rendelkezett arról, hogy az állam az egészségügyi alapellátás körében - a települési önkormányzattal együttműködésben - gondoskodik a védőnői ellátásról. Ennek megfelelően az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott területi védőnői ellátásban résztvevő védőnők tekintetében a munkáltatói jogokat 2023. július 1-től Vas Vármegyei Markusovszky Egyetemi Oktatókórház gyakorolja. Az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott 6 fő védőnő jogviszonyát a munkáltatói jogutódlás nem érintette, jogviszonyukat folyamatosnak kell tekinteni. A hivatkozott jogszabály rendelkezett arról is, hogy a települési önkormányzat 2023. július 1. napjával biztosítja az állam számára a 2023. június 30. napján a védőnői ellátásra szolgáló ingó és ingatlan vagyonnak az ingyenes használatát.

Fentiek alapján Sárvár Város Önkormányzata megállapodást kötött a Vas Vármegyei Markusovszky Egyetemi Oktatókórházzal védőnői feladat átadás-átvételéről, amelyet képviselő-testület 128/2023. (VI. 29.) számú határozatával hagyott jóvá.

Az iskola-egészségügyi ellátás biztosítása jelenleg még önkormányzati feladat, a 2 fő iskolavédőnő foglalkoztatása továbbra is az SGGYK szervezeti keretein belül történik.

A táblázatban az egy védőnőre jutó gyermekek számát a 6 területi védőnői körzetekre vonatkoztattuk. Területi védőnői ellátás során a védőnő az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig gondozza a gyermekeket (jellemzően tehát 0-6 éves korig). Emiatt az alábbi táblázat 3 oszlopa között matematikai összefüggés nem mutatható ki.

Az egy védőnőre jutó ellátotti létszám optimális, amely garanciája a tartósan magas szakmai színvonalú védőnői ellátásnak.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	8	529	155
2017	8	538	158
2018	8	502	160
2019	8	461	158
2020	8	442	151
2021	8	418	140
2022	8	414	133

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen 6 felnőtt háziorvosi és 2014. augusztus 1-től ismét 3 gyermekorvosi praxis működik.

Az 1. számú gyermekkörzet rendelője korszerűen kialakított, új berendezésekkel felszerelt, önkormányzati tulajdonú rendelő, amely 2019 év végén került átadásra a Várkerület 17/A. szám alatti épületben, ahol további két orvosi rendelő is működik, az 1. és 4. számú felnőtt körzetek rendelői.

Az Ady utca 2. szám alatt található két kevésbé korszerű gyermekorvosi rendelő kiváltása, áthelyezése a jövő év közepére megvalósulhat az önkormányzat által TOP_PLUSZ-3.3.2-21-VSI-2022-00004 azonosító számú, „Egészségügyi alapszolgáltatási infrastruktúra fejlesztése Sárváron a 2. és a 3. számú gyermekorvosi körzetben” című projekt keretében elnyert, 200 millió forint összegű vissza nem térítendő támogatásnak köszönhetően. Az új rendelők kialakítása az önkormányzati tulajdonú Rákóczi Ferenc utca 21. szám alatt található, volt tüdőgondozó épületének teljeskörű felújításával történik.

A házi gyermekorvosi ellátás személyi feltételeiben 2023-ban jelentős változások történtek, illetve várhatóak 2024. januárjában. 2023 januárjában 2. és 3. számú körzetek gyermekorvosai, majd áprilisban az 1. számú körzet gyermekorvosa is bejelentette feladat-ellátási szerződésnek felmondását. November 1. napjától az 1. számú gyermekorvosi körzetben emiatt helyettes gyermekorvos látja el a gyermekeket, 2024. januárjától pedig várhatóan még egy gyermekorvos is be tud lépni a megüresedő körzetek ellátásába. Mindkét érkező gyermekorvos jelezte azon szándékát, hogy szeretne hosszabb távon is Sárváron praktizálni.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	6	3	n.a.	n.a.
2017	0	6	3	n.a.	n.a.
2018	0	6	3	n.a.	n.a.
2019	0	6	3	n.a.	n.a.
2020	0	6	3	n.a.	n.a.
2021	0	6	3	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat (VMPSZ) Sárvári Tagintézményében 14 szakalkalmazott 6 területet lát el: szakértői tevékenység, nevelési tanácsadás, logopédia, gyógytestnevelés, korai fejlesztés és gondozás, pályaválasztási tanácsadás. Az intézmény 2017. szeptember 1-én egy korszerűen felújított, önkormányzati tulajdonú épületbe költözött.

Az intézmény szakértői tevékenysége keretében elvégzi a beilleszkedési, magatartási nehézségek komplex - pszichológiai, gyógypedagógiai - vizsgálatát, diagnosztizálását, fejlesztési javaslatot dolgoz ki, 3 éves kortól, addig az életkorig, amíg a tanuló nappali rendszerű középiskolai tanulmányait folytatja. A vizsgálat a szülő kérésére, illetve óvoda, iskola javaslatára történhet. Amennyiben felmerül a sajátos nevelési igény, - tanulási, magatartási zavar körvonalazódik - további vizsgálatra van szükség. Ebben az esetben az intézmény a gyermeket a VMPSZ Megyei Szakértői Bizottságához irányítja, ahol a gyermek, tanuló megkapja a pontos diagnózist, és a részletes javaslatot a fejlesztésre vonatkozóan.

Az intézményben igénybe vehető terápiák:

- Mozgásfejlesztés, mozgásterápia a tanulási nehézségek megelőzésére és oldására.
- Beszédészlelés, beszédmegértés terápiaja
- Komplex fejlesztés óvodás korúaknak, az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérése érdekében. A fejlesztés területei:
 - szociabilitás, adaptív viselkedés
 - motorikus képességek (nagymozgások, finommotorika)
 - verbális képességek
 - kognitív képességek
- Tanulási nehézségek korrekciója
- Olvasás, -írásproblémák kezelése

Szakértői bizottság javaslata alapján lehetőség van a 3 évesnél fiatalabb gyermekek korai fejlesztésére is.

Sárváron a bölcsődében, mindkettő óvodában és valamennyi általános iskolában biztosított a szakértői bizottság javaslata alapján a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 25. pontja szerinti sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, gondozása, tanulók oktatása.

Az integráltan nem nevelhető gyermekek számára a megyeszékhelyen, Szombathelyen működik az Aranyhíd Egységes Gyógypedagógiai, Konduktív Pedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola (röviden: Aranyhíd EGYMI). Az intézményben a tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, társuló fogyatékosként autista, mozgássérült, hallássérült, illetve látássérült, valamint súlyosan –halmozottan fogyatékos gyermekek nevelése folyik, ahova a gyermekek 3 éves koruktól a szakiskola befejezéséig járhatnak. Itt a hiányzó és nem megfelelően működő képességek sérülés specifikus fejlesztését egyéni tervek alapján végzik a szakemberek.

A másik, fejlesztő jellegű intézmény, mely a sárvári gyermekek, tanulók számára is hozzáférhető, a Rum-Kastély EGYMI (Rum-Kastély Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium). Ebbe az intézménybe is a Vas Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnak a szakértői javaslata és kijelölése alapján lehet bekerülni. Ebben az intézményben olyan 3-18 éves gyermekek speciális óvodai nevelését és iskolai oktatását tudják biztosítani, akik tanulásban akadályozottak, értelmileg akadályozottak, vagy autisták, vagy súlyosan, halmozottan fogyatékosak, de legalább segítséggel járnak tudnak. Igény szerint hetes kollégiumi elhelyezés is igénybe vehető az intézményben.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások közül a gyermekjóléti szolgáltatást az SGGYK, a gyermekek napközbeni ellátását a Sárvári Cseperedő Bölcsőde biztosítja.

Sárvár járásszékhely településként gyermekjóléti szolgálatot és gyermekjóléti központot egyaránt működtet az SGGYK intézményi keretei között 2016. január 1-e óta. Pályázati forrás bevonásával sikerült megvalósítani az intézménynek helyt adó épület teljes korszerűsítését, és bővítését. Így a szolgáltatás biztosításához szükséges tárgyi feltételek jelentősen javultak, a személyi feltételek biztosítottak.

Az önkormányzat a jogszabályok által előírtaknak megfelelően az elmúlt években több lépcsőben döntött az intézmény szakalkalmazotti létszámának emeléséről. Pozitív változás óvodai, iskolai szociális segítő munkakör esetén már csak 1 státusz betöltetlen, a korábbi 2,5 státuszhoz képest. A gyermekjóléti alapellátásban dolgozó munkatársak a szükséges iskolai végzettséggel rendelkeznek, azonban a nyugdíjba vonuló tapasztalt szakemberek pótlása nehézséget jelent. A szociális ágazatot is sújtja a szakemberhiány.

Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda településünkön nem működik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Ahogy arra a 4.1. pontban már történt utalás az önkormányzatnak a bölcsődei ellátás iránt megnövekedett igényeket egy sikeres pályázatnak köszönhetően a meglévő bölcsőde bővítésével sikerült megoldania. 2021. november 1. napjától 7 csoportban 94 kisgyermek elhelyezését tudja biztosítani bölcsőde. Ez a férőhelyszám már hosszú távon is elegendő, hogy minden kisgyermek felvételre kerüljön az intézménybe, akinek a szülei ezt igénylik. A férőhelyek és a felvett kisgyermekek számának alakulását a következő táblázat mutatja. A 2021. évi csökkenést követően – amit jórészt a pandémia miatt kialakult bizonytalan helyzet okozott – 2022-ben ismét emelkedés várható a bölcsődébe beíratott kisgyermekek számában.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	66	66
2017	80	73
2018	80	75
2019	80	68
2020	80	72
2021	94	66

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A bölcsődébe felvehető gyermekek számának növekedésével, új csoport nyitása miatt szükséges alkalmazotti létszámbővítést is sikerült megvalósítani, a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	12	nincs adat	0	0	88	0
2017	0	0	7	nincs adat	0	0	87	80
2018	0	0	7	nincs adat	0	0	87	76
2019	0	0	7	nincs adat	0	0	87	72
2020	0	0	nincs adat	nincs adat	0	0	80	nincs adat
2021	0	0	nincs adat	nincs adat	0	0	94	nincs adat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

f) gyermekvédelem;

A már többször említett 2016. január 1-én hatályba lépett Gyvt. módosítás számos új elemet vezetett be a hatékonyabb jelzőrendszeri munka érdekében. Az új szabályozás egyértelművé teszi, hogy a jelzőrendszer egyetemes, amely kiterjed mind a gyermekekre, mind pedig a felnőttekre. Új elem például a minden év március 31-ig elkészítendő jelzőrendszeri intézkedési terv, amely bevezetésének célja, hogy folyamatszabályozott keretbe foglalja az észlelő- és jelzőrendszer fejlesztését. A jogszabály kimondja, hogy a feltételek megléte esetén minden gyermekjóléti szolgáltatónak jelzőrendszeri felelőst kell kijelölnie, a helyi együttműködések elősegítése és koordináltabb működése érdekében. A család- és gyermekjóléti központok járási szintű feladatrendszerében kapott helyet a jelzőrendszeri tanácsadói feladatkör meghatározása, amelynek célja a járás településein folyó észlelő- és jelzőrendszeri munka hatékony koordinálása és számukra szakmai támogatás nyújtása. A központokban működő jelzőrendszeri tanácsadó figyelemmel kíséri a járás településeinek jelzőrendszeri munkáját, szakmai tanácsadással és szakmaközi koordinációval segíti elő a hatékony együttműködés megvalósítását.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól kiadott szakmai ajánlás alapján az észlelő és jelző rendszer tagjait az alábbiak szerint csoportosíthatjuk.

- A települési önkormányzat jegyzője, a járási hivatal, a szociális, egészségügyi szolgáltató intézmény, valamint a pártfogó felügyelői, és a jogi segítségnyújtói szolgálat, mint jelzésre kötelezett jelzőrendszeri tagok, illetve az egyesületek, alapítványok, vallási közösségek és magánszemélyek, mint önkéntes (nem kötelezett) jelzőrendszeri tagok.
- Az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos, személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, köznevelési intézmények, rendőrség, ügyészség, bíróság, pártfogói felügyelői szolgálat, áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása, munkaügyi hatóság, javítóintézet, gyermekjogi képviselő, egyesületek, alapítványok, egyházi jogi személyek, mint jelzésre kötelezett jelzőrendszeri tagok.
- Bármely állampolgár, és társadalmi szervezet, amennyiben jelzéssel él, vagy hatósági eljárást kezdeményez gyermek veszélyeztetettsége észlelése esetén.

Az SGGYK keretein belül a fent bemutatott kétszintű rendszer részeként előírásoknak megfelelően kijelölésre került a szolgálat szintjén jelzőrendszeri felelős, a központ szintjén a jelzőrendszeri tanácsadó.

Az SGGYK Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (továbbiakban: Szolgálat) Sárvár település mellett a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó három községben, Sitke, Porpác és Bögöt településeken biztosítja az ellátást. A Szolgálat vezetője az SGGYK intézményvezető-helyettese, aki 4 családsegítő közreműködésével látja el feladatait.

AZ SGGYK Család és Gyermekjóléti Központja (továbbiakban: Központ) a sárvári mellett Répcementi Önkormányzati Társulás Család- és Gyermekjóléti Szolgálatával - melyhez 10 település tartozik -, és Sárvár Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Gyermekjóléti Szolgálatával - melyhez 28 település tartozik - működik együtt feladatai ellátása során.

Önkéntességi alapon létrejövő ellátási forma családsegítés. A szülők és gyermekeik szabad akaratukból szerződéskötés után veszik igénybe ezt az ellátási formát. Az családsegítésbe történő bevonásra az észlelő-jelzőrendszer jelzései, önként jelentkezés, illetve a szolgálat tudomására jutott családok esetében kerül sor. Előfordul, hogy amit a jelzőrendszer tagjai a gyermek fejlődésére vonatkozóan veszélyeztetettségi állapotnak ítélnék meg, az a család véleménye szerint nem hátráltatta a gyermek fejlődését. Ezért nagy felelősség hárul a gyermekjóléti szolgálatra. Nehéz annak a megítélése, hol az a határ, ahol a család életébe való beavatkozás nem jár sem a gyermek, sem a szülők jogsérelmével. A családsegítés célja, hogy szülővel, gyermekkel együttműködve megpróbálják kiküszöbölni a veszélyeztetettséget fenntartó okokat. A családsegítésben való gondozás során feltárásra kerül a család diszfunkciós működése. A családgondozó és a család (szülők, gyermekek együttesen az elkészült gondozási tervben foglaltak alapján) együttesen próbálnak megoldást találni a felmerült problémákra. Optimális esetben a családsegítésben való gondozás fél év időtartamig tart, amikor megtörténik a felülvizsgálat és közösen döntenek az érintett felek arról, hogy befejeződjék a gondozás, vagy tovább folytatódjék a családgondozás vagy a védelembevétel kezdeményezésére kerüljön sor.

Összegezve a fenti leírtakat Sárváron a jogszabályok által meghatározott gyermekvédelmi feladatokat pontosan körülhatárolható szervezeti keretek között, felkészült, tapasztalt szakemberek látják el, bár a szakemberhiány jelei nálunk is kezdenek mutatkozni. Az észlelő-jelzőrendszer tagjai között hatékony az együttműködés, tevékenységüket a jogszabályok és szakmai ajánlások előírásainak megfelelően látják el.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A településen krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások elsősorban a pénzbeli és természetbeni ellátásokra korlátozódnak, illetve az SGGYK szakembereinek segítsége vehető igénybe (lásd előző, 4.3. e) pontban kifejtetteket). Bentlakásos intézményi ellátás (szakellátás) a településen nem, csak a megyeszékhelyen biztosított.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A településen működő valamennyi intézmény, és maga a város is számos lehetőséget biztosít a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltésére, számos egészségfejlesztési/megőrzési célú rendezvény, program segíti a gyermekeket (rajtuk keresztül családjukat) a helyes életvezetési formák megismerésében, elsajátításában.

Valamennyi óvoda, általános iskola és középiskola szervez a tanév folyamán pl. egészséghetet, egészségnapot. Az egészséggel, annak megőrzésével kapcsolatos egy-egy témát helyezve a középpontba az adott korosztályt leginkább érintő problémát megragadva. Az általános és középiskolában pl. dohányzás és drog káros hatásairól szóló előadások; óvodák esetében pl. a helyes táplálkozási szokások kialakításának ösztönzése.

„Mozdulj Sárvár!” városi programsorozat nagy sikerű és egyre több embert megmozgató sportrendezvényekkel, és előadásokkal várja a gyermekeket, családokat.

A Nádasdy Kulturális Központ a nemzeti, vallási, családi ünnepekhez kapcsolódva évek óta szervez olyan komplex családi programokat, amelyek a szülőkkel való ún. „együtt játszás” lehetőségét kínálják fel profi és amatőr művészek, fellépők közreműködésével. Emellett gyermekszínházi előadásokon, és a „kézműves kuckóban” is várják a gyermekeket.

A Nádasdy Kulturális Központ több kezdeményezése a kultúra iránti elköteleződést alakítja ki az óvodások és általános iskolák számára szervezett, a korosztályi igényeket figyelembe vevő kulturális műsorokkal. Az interaktív előadások látogatása díjmentes, melynek eredményeként a legkisebb korosztály is már gyermekkorban találkozik a színpadi előadással, a játék egy olyan elemével, mely más viselkedés és magatartás mintát igényel a művek befogadásához.

A fiatalkorúak számára közösségi összejöveteleket szervez a Nádasdy Kulturális Központ szorosan együttműködve a diák önkormányzatokkal. Az intézmény minden évben több alkalommal (általában ősszel és nyárelején) a sárvári középiskolák számára diákestet és diákpikniket rendez, melynek szervezésében a diákok elejétől fogva részt vesznek. A programon sportkihívások, közös játékok, esti zenei összejövetel szerepel. A szervezés során a középiskolák nemcsak saját korosztályukat szólítják meg, hanem az általános iskola utolsó évfolyamát is. A kezdeményezés a fiatal generáció intézményi kötődését is szolgálja.

A Nádasdy Kulturális Központ múzeumi egysége Páratlan. Lépésről lépésre egy ismeretlen ismerőssel elnevezésű programja a sárvári általános és középiskolák diákjait állandó programkínálattal vonja be a múzeum életébe. Minden sárvári iskola páratlan évfolyama évente legalább egyszer, adott esetben két alkalommal szervezett múzeumpedagógiai órára ellátogat a múzeumba. Az órák a korosztályi igényeknek megfelelően vezetik be a résztvevőket a múzeum világába. Eredményként folyamatosan alakul és kialakul egy olyan korosztály, mely már nem idegen területként tekint a múzeumra.

A Nádasdy Kulturális Központ könyvtára minden tavasszal meghirdeti olvasásnépszerűsítő játékát a sárvári és járási általános iskolások körében. A nyomozós játékban a gyerekek egy rejtély nyomába erednek, melynek megoldásához kutatni, olvasni kell. A résztvevők nemcsak a könyvtárhoz, hanem az olvasáshoz is közel kerülnek, ami által megerősödnek a társadalomban való jó éléshez szükséges kompetenciáik.

A városi civil szervezetek is rendszeresen igyekeznek megszólítani a gyermekeket és családokat pl. vetélkedők, túrák, szórakoztató és jótékonyági programok szervezésével.

Az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek a Csónakázó-tó melletti szabadidőparkban: futókör létesült, teljesen megújult a játszótér, a sétautak, a kresz-park, és a sportpályák is. Azonban továbbra is cél a szabadidő aktív eltöltési lehetőségeinek bővítése a településen, a konkrét fejlesztési elképzeléseket az ITS is tartalmazza.

A 3.7. pontban már részletesen is bemutatásra került, hogy közel 70 civil közösség működik a városban, akik tevékenységükkel hatékonyan egészítik ki és teszik színesebbé az intézményi színtereken (kulturális központban, köznevelési intézményekben) megvalósuló, értékteremtő- és megőrző programokat.

A város vezetése és az e területen tevékenykedő szakemberek kiemelt célként tűzték ki, a civil és intézményi kezdeményezések összehangolását, szervezettebbé tételét, helyi közösségi kapcsolatok elmélyítését.

Ennek szükségességét a 2023. november 6-án megtartott HEP Fórum résztvevői is megerősítették. Problémaként említve például a generációk közötti eltávolodást, illetve ennek orvoslására az esélyegyenlőségi célcsoportok – különösképpen a gyermekek, idősek, fogyatékkal élők – közötti érzékenyítés fontosságát, elfogadás erősítését.

E cél megvalósítása érdekében az önkormányzat konzorciumi partnerek bevonásával pályázatot kíván benyújtani a TOP_Plusz-3.1.3-23 Helyi humán fejlesztések című pályázati felhívásra, az előzetes elképzelések szerint a „Helyi kulturális közösségfejlesztési folyamat kezdeményezése és megvalósítása” körébe tartozó tevékenységek megvalósítására. E területen már hasznos tapasztalatokat szerzett az önkormányzat, hiszen sikerrel valósítottuk meg a TOP-5.3.1-16 kódszámú pályázati felhívás keretében a „Sárvári identitás és kohézió erősítése” című projektet.

A nyári szünidő hasznos és biztonságos eltöltése érdekében az általános iskolák – jellemzően a tanév végét követő júniusi hetekben – biztosítanak lehetőséget napközis tábor igénybevételére. E lehetőségnek különös jelentősége volt a pandémiát követően, hiszen a több hónapon át tartó online oktatás után a gyermekek számára nagyon fontos volt, hogy újra közösségben lehettek. Emellett a Nádasdy Kulturális Központ is rendszeresen szervez tematikus nyári táborokat, amelyekből az érdeklődési körüknek leginkább megfelelő választatják a gyermekek például képzőművészeti, irodalmi, zenei, történelmi stb. tábor. Az egyházközségek, sportegyesületek (futball, kézilabda, úszás), művészeti együttesek is szerveznek nyaranként táborokat. E táborok a szabadidő hasznos eltöltése mellett a tehetséggondozást, kibontakoztatást is lehetővé teszik.

A for-profit szervezetek közül a Sárvárfürdő által szervezett nyári táborok is népszerűek, amely térítés ellenében vehető igénybe.

A nyári szünidő hasznos eltöltése érdekében szervezett programokra, táborokra továbbra is nagy igény van.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A bölcsőde és az önkormányzati fenntartású óvoda saját főzőkonyhával rendelkezik. Az egyházi fenntartású óvodában, az általános- és középiskolákban az étkeztetést szerződés alapján az Elamen Zrt. biztosítja. Az intézményi gyermekétkeztetés az iskolai tanítási, óvodai nevelési napokon vehető igénybe.

Az önkormányzat a jogszabályban előírt kötelező feladatának megfelelően gondoskodik a szünidei gyermekétkeztetésről.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az önkormányzat által indított, szervezett program jelenleg nincs. A köznevelési intézmények pedagógiai programjai tartalmazzák e célt szolgáló intézkedéseket, például integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek szervezését.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Erre pontra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Hátránykompenzáló juttatásként említhetjük a korábbi pontban részletezett tanévkezdési támogatást.

A 2016. és 2017. évben egy-egy 8. osztályos tanuló és szülője, gondviselője jelezte, hogy részt kíván venni az Arany János Tehetséggondozó Programban. Az önkormányzat mindkét esetben támogatta a programban való részvételt, továbbá a delegált diák számára tanévenként 30.000,- Ft, egyszeri szociális támogatást állapított meg, amelynek kifizetésére szeptember hónapban kerül sor.

A programban való részvétel feltételei időközben megváltoztak. A hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását segítő Arany János Tehetséggondozó Programban való részvételre már nem az önkormányzat, hanem az általános iskolák nyújthatják be a pályázatot. Az iskolák törekszenek arra, hogy a programba bevonható gyermekekkel és családokkal megismertessék a ez a lehetőséget és igény esetén támogassák annak elérhetőségét.

Az önkormányzat 2000 óta minden évben csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz. Az ösztöndíjpályázatnak köszönhetően évről-évre 50-60 felsőoktatási intézményben nappali tagozaton tanuló, szociálisan rászoruló sárvári fiatal részesült anyagi támogatásban.

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít arra, hogy elismerje a tehetséges, tanéven át kiemelkedő teljesítményt nyújtó sárvári diákok munkáját. Évről-évre június első napjaiban a Városházára kapnak meghívást a sárvári köznevelési intézmények diákjai, akik tanulmányi, művészeti versenyeken kiemelkedő eredményt értek el. Az ünnepségen a város polgármesterétől és alpolgármesterétől vehetnek át elismerő oklevelet.

Az alap- és középfokú oktatási intézmények állami fenntartásba vételétől függetlenül az önkormányzat minden esztendőben megrendezi Pedagógus-napi ünnepségét, ahol átadásra kerülnek az önkormányzat által alapított kitüntetések is.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A gyermek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetének megállapítása az alábbi – gyermekvédelmi törvényben rögzített – esetekben lehetséges:

„Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előző bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmazottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető.”

A következő táblázatok az egyes köznevelési intézményekbe járó (óvodától középiskoláig) hátrányos, illetve halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek számát mutatja be.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül
	Fő	Fő	%
2016	461	3	0,65
2017	484	1	0,21
2018	527	2	0,38
2019	546	4	0,73
2020	526	3	0,57
2021	469	0	0,0

Forrás: TelR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül
	Fő	Fő	%
2016	1245	5	0,39
2017	1250	1	0,08
2018	1254	4	0,32
2019	1214	4	0,33
2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	0	0,00

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakközépiskolai tanulókon belül
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	22	16	6	2
2017	0	0	0	0	6	2
2018	0	0	10	7	4	1
2019	0	0	12	7	5	2
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2016	0	3
2017	0	1
2018	5	0
2019	1	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatokban bemutatott adatokból látható, hogy településünkön az elmúlt években folyamatosan nagyon alacsony, lényegében elenyésző a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.

Az Oktatási Hivatal által „ORSZÁGOS KOMPETENCIAMÉRÉS DIGITÁLIS ORSZÁGOS MÉRÉSEK 2022. Országos jelentés” (továbbiakban: Jelentés) címmel készített dokumentum önálló pontban foglalkozik a családi háttér hatásával a diákok teljesítményére. Idézetek, megállapítások a Jelentésből.

„A kompetenciamérés tanulói háttérkérdőíve lehetőséget nyújt arra, hogy megvizsgáljuk a legfontosabb családi jellemzők és a tanulók egyes mérési területeken elért eredményei közötti összefüggéseket. A tanulók teljesítménye és a családi jellemzők közötti összefüggéseket elsősorban az ún. családháttér-index (CSH) segítségével mutatjuk be, amely a tanulók családi jellemzőinek együttes befolyását összesíti. A családháttér-indexet a háttérkérdőívnek az otthoni könyvek számára, szülők iskolai végzettségére, számítógépre, saját könyvekre és HHH státuszra vonatkozó kérdései alapján számítottuk ki.” (Forrás: Jelentés13. oldal)

„...Valamennyi évfolyam és mérési terület esetében a családháttér-index növekedésével emelkedik a diákok teljesítménye is. Ez azt jelenti, hogy minél előnyösebb családi háttérrel rendelkezik a diák, átlagosan annál jobb eredményeket képes elérni a felmérésen. Ezzel párhuzamosan az is szembetűnő, hogy az említett összefüggés már a 6. évfolyamra kialakul, és a magasabb évfolyamokba lépve tovább növekszik. A családi háttérindex meredeksége a 6., 8. és 10. évfolyamon matematikából és szövegértésből is folyamatosan növekszik (...), ami azt jelenti, hogy felsőbb évfolyamokon egyre jobban számít a tanulók teljesítményénél a családi háttér. Mindkét mérési területre igaz, hogy 2021-ben ezek az értékek 6. és 10. évfolyamon kisebbek voltak, míg 8. évfolyamon valamivel magasabb volt. A korábbi években némi ingadozással is hasonló eredmények születtek, vagyis a családi háttér hatása a tanulók teljesítményére lényegesen nem változott, kisebb elmozdulás a 6. és a 8. évfolyamoknál látszik, ahol a 2010-es évekhez képest, kissé csökkent a családi háttér hatása.” (Forrás: Jelentés 14. oldal)

Bár az alacsony CSH index nem feltétlenül jelenti e gyermekek veszélyeztetettségét, azonban a gyermekvédelmi szakemberek tapasztalata szerint e körből nagyobb eséllyel válik a gyermek veszélyeztetetté, például nehezebben illeszkedik be az közösségbe, nehezebben dolgozza fel az esetleges tanulási kudarcot, kevésbé motivált az iskolában stb.

Éppen ezért nagyon fontosnak tartjuk az észlelő-jelző rendszer tagjainak hatékony együttműködését, a köznevelési intézmények azon tevékenységét, amellyel e hátrányok minél jobban kompenzálhatóak, lehetőség szerint már kisiskolás korban, függetlenül attól, hogy a gyermek hátrányos, illetve halmozott hátrányos helyzetét a gyámhatóság megállapította-e vagy sem.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A településen működő valamennyi intézmény fogadja a szakértői vélemény alapján integráltan nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekeket. Az intézményi nevelési, pedagógiai programok tartalmazzák az SNI-s gyermekek nevelésével, oktatásával kapcsolatos rendelkezéseket.

A Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat (VMPSZ) Sárvári Tagintézményének köszönhetően a szakszolgálati ellátás az érintett gyermekek számára helyben elérhető.

A Sárvári Tankerületi Központ 2017-2022 évekre vonatkozó fejlesztési terve az alábbiakat tartalmazza: „Bár a szakmai alapidokumentum minden intézményünk esetében tartalmazza (ha nem is teljes lefedettséggel) az SNI-s gyermekek ellátását, szakember hiánnyal küzdünk, s nem tudjuk maradéktalanul biztosítani a speciális oktatást. Az utóbbi két tanévben növekedés tapasztalható a sajátos nevelési igényű gyermekek számában. A következő években, egyes intézményekben a gyógypedagógiai végzettséggel rendelkező pedagógusokat a fejlesztés, a rehabilitáció és a rehabilitáció területén növekvő óraszámban indokolt foglalkoztatni, illetve az üres álláshelyek betöltésénél prioritást kell, hogy élvezzen a gyógypedagógiai feladatellátás. 4 év alatt másfélszeresére nőtt a gyógypedagógiai ellátást igénylő tanítványok száma.”

A következő táblázatok az óvodai nevelés és általános iskolai oktatás egyes mutatóit foglalják össze.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	458	20	500	4	461	0	0	23
2017	474	20	580	4	484	0	0	24
2018	540	21	580	5	527	0	0	25
2019	515	21	590	5	546	0	0	26
2020	513	22	590	5	526	0	0	24
2021	485	22	580	5	469	0	0	21
2022	440	21	580	5	478	0	0	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai ellátás tekintetében a táblázat adatai szemléletesen mutatják, hogy 2018-2020 között jelentősen nőtt az óvodába járó kisgyermekek száma, ami 4.1. pontban részletezett gyermekkorú népesség összetételében bekövetkezett változásnak köszönhető, hiszen ezekben az években a 0-14 éves korúak között a 3-5 évesek aránya meghaladta a 20%-ot. Az óvodába jelentkezők magas száma miatt 2018. szeptember 1-től a Sárvári Vármelléki Óvoda új telephellyel, 1 óvodai csoporttal bővült a székhellyel szomszédos Várkerület 17/A. szám alatti ingatlanban, majd pedig a Várkerület 11. szám alatti szám alatti székhelyen is további egy óvodai csoport indult. A 2019. évi rendkívül magas gyermeklétszám 2022-re jelentősen csökkent, így a Sárvári Vármelléki Óvoda székhelyen indított plusz 1 csoport indítására már nem volt szükség.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 4. melléklete határozza meg az óvodai csoportok minimális, maximális és átlaglétszámát, amely szerint az óvodai csoport maximális létszáma 25 fő, míg az átlag létszám 20 fő csoportonként. Az Nkt. rendelkezik arról is, hogy az óvodai csoportra megállapított maximális létszám a nevelési év indításánál a fenntartó engedélyével legfeljebb húsz százalékkal átléphető. A képviselő-testület a megnövekedett gyermeklétszám, továbbá az SNI-s gyermekekre vonatkozó szabályozásra tekintettel rendszeresen él a hivatkozott jogszabályi lehetőséggel, és engedélyezi a maximális gyermeklétszám átlépését. Azonban azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a túlszűfolt óvodai csoportok megnehezítik a megfelelő színvonalú óvodai nevelő munkát. Ennek ismeretében a 2021. év adatai mindenképpen kedvezőek abban a tekintetben, hogy az óvodai csoportok átlagos létszáma 21 főre csökkent, optimálisnak tekinthető. A 2022. évi adatok az óvodába járó gyermekek számának kisebb mértékű emelkedését mutatják annak ellenére, hogy a 3-6 éves korú gyermekek száma tekintetében csökkenés mutatható ki. E változás részben azzal magyarázható, hogy a környező településeken élő, de Sárváron munkát vállaló szülők gyermekeiket sárvári óvodába íratják.

Az óvodai feladatellátás tekintetében fontos változást jelentett, hogy a Sárvári Csicsergő Óvoda fenntartói jogát 2021. szeptember 1. napjától a Szombathelyi Egyházmegye vette át. Az egyházi

fenntartású intézmény Szent Piroska Katolikus Óvoda néven működik tovább. Az óvodai csoportok száma az intézményben 6, a maximálisan felvehető gyermekek száma 150.

A bemutatott adatokból megállapítható, hogy a településen az óvodai férőhelyek száma jelenleg elegendő, a 0-2 éves korúak számát figyelembe véve az elkövetkezendő 2-3 nevelési évben jelentős létszámnövekedés az óvodákban nem várható.

Azt azonban mindenképpen ki kell emelni, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése az óvodákban integráltan történik (nincs gyógypedagógiai gyermekcsoport), ezért az Nkt. 47.§ (7) bekezdése alapján az enyhe értelmi fogyatékos, beszédfogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulót két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket, tanulót három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport létszámának számításánál.

Az önkormányzat folyamatosan törekszik az óvodai feladatellátási helyek épületeinek és környezetének (óvodai játszóudvarok) felújítására, korszerűsítésére, az épületek energiahatékonyságának növelésére. A nagyobb léptékű beruházásokhoz elengedhetetlenek a pályázati források.

Legutóbbi sikeres pályázatunk a TOP_PLUSZ-3.3.1-21-VS1-2022-00007 azonosító számú, „A Sárvár, Szatmár utcai óvodai telephely fejlesztése” című pályázat. Szerződésben megítélt támogatási összeg: 350 000 000,- Ft.

A projekt a telephely fejlesztését, helyiségeinek felújítását, átalakítását, eszközbeszerzést, továbbá az udvar felújítását, emellett megújuló energiaforrás (napelemes rendszer) kialakítását, akadálymentes parkoló létesítését, komplex akadálymentesítést célozza. A tervezett energetikai tárgyú fejlesztést is tartalmazó fejlesztés célja, hogy az épületgépészeti, épületvillamossági, épületszerkezeti fejlesztés révén az energiafelhasználás mértéke, és az üzemeltetési költségek jelentősen csökkenthetők legyenek. Az intézmény belső és külső felújítása, kialakítása, valamint a beszerzésre kerülő eszközök korszerű, a mai kor követelményeinek megfelelő óvodai nevelő munka feltételeit teremti meg. A kivitelezés időszaka 2023 tavaszán kezdődött és 2024. év elején fejeződik be.

További cél a Vármelléki Óvoda Bocskai úti telephelyének helyt adó épület külső és belső fizikai megújítása, korszerűsítése.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2016	0	52	3	24,38	19,24
2017	0	53	3	23,49	19,52
2018	0	53	3	23,58	18,80
2019	0	53	3	22,96	21,77
2020	0	54	3	22,89	21,60
2021	0	55	3	23,22	22,79

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2016	137
2017	163
2018	133
2019	159
2020	156
2021	177

Forrás: TelR, KSH Tstar

A 4.4.4. számú táblázat adataiból látható, hogy az általános iskolai oktatásban 2016/2017. tanévtől kialakult struktúra optimális ellátást biztosít a 6-14 éves korú gyermekek számára. Az Nkt. már említett 4. számú melléklete szerint az általános iskolai osztályokban az átlagos gyermeklétszám 23 fő.

A két állami fenntartású általános iskola beiskolázási körzethatára kiterjed több környező községre (Bögöt, Porpác, Sitke, Csénye) a katolikus általános iskola is fogadja a település vonzáskörzetéből érkező gyermekeket.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A településen működő intézmények befogadó szemléletűek, nem folytatnak szegregált oktatási-nevelési gyakorlatot (az intézményi esélyegyenlőségi tervekben rögzített adatokkal alátámasztható), elkülönítés nincs. A tanulócsoporthoz, napközis csoportokhoz a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, SNI-s, részképesség-zavarral tanulók elhelyezése megosztva történik, ami az emelt szintű tanrend szerint tanuló csoportokra is érvényes. A tanórán kívüli foglalkozások csoportjai kialakítása is ezen elv alapján működik.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések;

A településen működő általános iskolák között az oktatás hatékonyságában, a tanulók iskolai eredményességében szignifikáns különbségek nem mutathatóak ki. Ezt igazolják az országos kompetencia mérés eredményei is. Valamennyi intézményben eredményes tehetséggondozási tevékenység folyik, amelyet a tanulmányi versenyeken elért eredmények is bizonyítanak.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A köznevelési rendszerben 2016-tól bevezetésre került a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatásához kapcsolódó korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer működtetése. Ennek keretében az iskolák a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 44/J. §-ában meghatározott szempontrendszer alapján folyamatosan statisztikai adatokat szolgáltatnak az Oktatási Hivatal részére. Az iskolák szükség szerint pedagógiai programjaikban rögzítik az érintett tanulók támogatásának, felzárkóztatásának módjait és módszereit, továbbá a gyermekvédelmi rendszer más szereplőivel való együttműködés formáit.

Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak számának alakulását az alábbi táblázat mutatja. A településen élő 0-14 éves korú gyermekek számához viszonyítva a szolgáltatást igénybe vevők aránya 4-5% között mozog, ami kedvezőnek tekinthető.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	94	2
2017	0	0	99	0
2018	0	0	105	0
2019	0	0	96	0
2020	0	0	92	0
2021	0	0	64	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A veszélyeztetett és/vagy kiemelt figyelmet igénylő tanulók körében kimutathatók nevelési, oktatási hiányok	Köznevelési intézmények tehetséggondozást, illetve nevelési-oktatási hiányok kompenzálását szolgáló programjainak bővítése, fejlesztése
Továbbra is igény van a nyári gyermekfelügyeletre, nyári napközire	Az intézmények által szervezett nyári táborok a nyári szünidő minél nagyobb részét fedjék le. Folyamatos igényfelmérés, a bevált jó gyakorlatok folytatása.
Óvodai férőhelyek száma elegendő, azonban egyes telephelyeken – kiemelten Sárvári Vármelléki Óvoda Bocskai utcai telephelyén - az épületek felújítása, korszerűsítése szükséges	Az óvodai feladatellátási helyek épületeinek és környezetének (óvodai játszóudvarok) felújítása, korszerűsítése, különös tekintettel az az épületek energiahatékonyságának növelésére, pályázati forrás igénybevétele.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A település gazdasági életében legjelentősebb szerepet betöltő ágazatokban jelen levő munkáltatók (turizmus, ipar, kereskedelem) által kínált álláslehetőségek a nők számára is elhelyezkedési lehetőséget biztosítanak. Kevésbé jellemző a kifejezetten férfias szakmák, álláslehetőségek túlsúlya.

Emellett a település körzetközponti szerepéből adódóan számos önkormányzati és állami intézmény van jelen a város életében, mint jelentős foglalkoztató, például a kórház és rendelőintézet, köznevelési intézmények (2 óvoda, 3 általános iskola, 3 középiskola, 1 művészeti iskola) szociális és gyermekjóléti intézmény (SGGYK), művelődési központ, könyvtár, múzeum (Nádasdy Kulturális Központ), járási törzshivatal és szakigazgatási szervei, önkormányzati hivatal. A felsoroltak többségénél jelen vannak az egyre inkább elnőiesedő szakmák, illetve foglalkoztatási területek.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A következő táblázatok nyilvántartott álláskeresőket nemek szerinti megoszlását mutatják be.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
	%	%	%
2016	1,93	1,76	1,85%
2017	1,84	2,02	1,93%
2018	1,94	2,22	2,08%
2019	2,09	2,29	2,19%
2020	2,87	3,54	3,21%
2021	2,08	2,13	2,11%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél
	%	%
2016	36,84	50
2017	38,07	52
2018	36,71	53,95
2019	30,66	58,46
2020	39,74	53,33
2021	52,06	53,47

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső szám

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	fő	fő
2016	190	14
2017	197	15
2018	207	11
2019	212	14
2020	302	17
2021	194	6

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatok adatai is visszaigazolják, hogy a nők foglalkoztatási helyezte a településen kedvező, a nyilvántartott álláskeresők körében a nemek arányában nincs markáns különbség. Ezt megerősíti a Vas Megyei Kormányhivatal Sárvári Járási Hivatala által a város munkaerő-piaci helyzetéről 2022 szeptemberében készített tájékoztató is, amely szerint Sárváron a regisztrált álláskeresők 51,6%-a nő, a 2023. évi beszámoló szerint ez az arány 52,7%.. Azt azonban a hivatkozott tájékoztató is megemlíti, hogy „A járás munkaerőpiacán a férfiak számára általában több a munkalehetőség. A nőknek a háztartásban, gyermeknevelésben betöltött szerepük miatt lényegesen nehezebb elhelyezkedniük a többnyire több műszakos munkaidő-beosztással hirdetett munkahelyeken.”

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

E pontra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A feldolgozóipar és az egyes kereskedelmi egységekben betölthető munkakörök nyújtanak álláslehetőséget az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők számára, ami a térség kisebb településeihez képest kedvezőbb helyzetet teremt. Emellett az idegenforgalmi szezonban számos vendéglátóhely hirdet, teljes vagy részmunkaidős, illetve heti néhány napra szóló konyhai kisegítő, takarító álláslehetőséget. Az a) pontban említett tájékoztató anyag tartalmazza továbbá, hogy a Foglalkoztatási Osztályhoz beérkező munkaerőigények többségében betanított munkára vonatkoztak, ami – egyéb kompetenciák megléte esetén – alacsony iskolai végzettséggel is betölthetők.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Erre vonatkozóan a településen nincs adat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Az Országgyűlés Hivatala Közgyűjteményi és Közművelődési Igazgatóság Képviselői Információs Szolgálatát 2017. március 3-án „Nők a munkaerőpiacon” címmel kiadott 'infojegyzet'-e a következő főbb megállapításokat tartalmazza.

„Hazánkban általános a kétkeresős modell, amely egyfajta gazdasági kényszer következménye. Kutatások rámutatnak, hogy a munka és a családi feladatok ellátásában a korábban nagyon merev nemi szerepek fellazulása figyelhető meg, amit a férfi és női iskolai végzettség szintje befolyásol.

A rugalmas foglalkoztatási formák alkalmazása Magyarországon elmarad az EU más, elsősorban északi és nyugati tagállamaiétól. Bár a részmunkaidő, távmunka, munkakör megosztás stb. alkalmazására jogilag lehetőség lenne, (2012. I. tv. a munka törvénykönyvéről), és preferenciájuk is nő a női munkavállalók körében, a lemaradás jelentős.

A magyar nők naponta átlagosan egy órával több időt töltenek munkával, mint a férfiak, ami az otthoni munkavégzésből adódik. A Magyar Női Érdekérvényesítő Szövetség szerint a nők foglalkoztathatósága a gyermekszám függvényében romlik, s ez összefügg az otthoni feladatok hagyományosan egyenlőtlen elosztásával is.

A KSH felmérése megállapította, hogy a gyermeknevelési ellátást igénybe vevő nők szerint a munkába való visszatérést leginkább a munkáltató viszonyulása és a bölcsődei ellátás biztosítottasága befolyásolja.

Minél többet áldoz egy munkahely a munka és a magánélet egyensúlyát megteremtő intézkedésekre, annál inkább emelkedik (és nemcsak a női) munkavállalók elkötelezettsége.”

A fent leírt problémák megoldása, enyhítése érdekében az EFOP-1.2.9-17 Nők a családban és a munkahelyen pályázat keretében 2018 év végéig 71 Család és KarrierPONT nyílt meg Magyarország területén, településünkhöz legközelebb Celldömölkön és Szombathelyen és Bükön. Az országos koordinációt a budapesti székhelyű Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. látja el.

Az egységes szabályrendszer szerint működő központok a következő célok érdekében jönnek létre:

- a nők munkaerőpiaci helyzetének, atipikus foglalkoztathatóságának, valamint a munkáltatók és a munkavállalók helyi szintű együttműködésének javítása, atipikus foglalkoztatási formák (részmunkaidő és más munkaidőmodellek, távmunka, bedolgozás, alkalmi munka és mások) népszerűsítése, bevezetése, különös tekintettel a helyi igényekre;
- a család/magánélet és a munka összeegyeztethetőségének és összehangolásának előmozdítása, a támogató helyi munkaadók/szolgáltatók és a velük együttműködő közösségek működési feltételeinek megteremtése;
- a nőkkel szembeni – gazdasági és társadalmi – előítéletek lebontása helyi szemléletformáló eszközökkel.

A központhoz fordulhatnak azok, akik elakadtak a karrierépítésben vagy nehezen találnak vissza a munkaerőpiacra, de akár gyereknevelési vagy párkapcsolati gondokkal is megkereshetik a Család és KarrierPONT-okat. Az ott dolgozó szakemberek maguk is segítenek a problémák megoldásában vagy kapcsolati rendszerükön keresztül eligazítást adnak, hogy hová érdemes fordulni az adott konkrét üggyel.

Sárváron a védőnői szolgálatra és bölcsődei férőhelyek számára vonatkozó néhány adatot a következő táblázatok mutatják. (A táblázatokhoz magyarázatként lásd még a gyermekek helyzetét bemutató fejezetben leírtakat.)

5.2.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	8	529	155
2017	8	538	158
2018	8	502	160
2019	8	461	158
2020	8	442	151
2021	8	418	140
2022	8	414	133

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	66	66
2017	80	73
2018	80	75
2019	80	68
2020	80	72
2021	94	66

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	12	nincs adat	0	0	88	0
2017	0	0	7	nincs adat	0	0	87	80
2018	0	0	7	nincs adat	0	0	87	76
2019	0	0	7	nincs adat	0	0	87	72
2020	0	0	nincs adat	nincs adat	0	0	80	78
2021	0	0	nincs adat	nincs adat	0	0	94	74

A bölcsőde 5:30 – 17:15 óráig tart nyitva, az önkormányzati fenntartású óvoda székhelyének és telephelyeinek nyitva tartási ideje 6.00-17.00. illetve 18.00 óráig jórészt megfelel a településen felmerülő igényeknek. Bölcsődei és óvodai férőhelyhiány nincs.

A nők munkába való visszatérést az önkormányzat fenti intézményi ellátások folyamatos működtetésével tudja támogatni. Önálló helyi program beindítása, tekintettel a fenti bemutatott pályázat keretében működtetett szolgáltatásra nem indokolt, ugyanakkor fontos, hogy az érintett családok, nők értesüljenek a lehetőségről.

Pozitív példaként feltétlenül ki kell emelni, hogy az önkormányzati tulajdonban levő Sárvári Gyógyfürdő Kft. az idei esztendőben „Családbarát munkahely” minősítést szerzett. A társaság több mint 150 munkavállalót foglalkoztat, a munkavállalók megközelítőleg 70 %-a nő.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Sárvár Város Önkormányzata 2013 júliusában „Családbarát Önkormányzat” Díjat kapott. A Nagycsaládosok Országos Egyesülete (NOE) 2005 óta azoknak a városoknak adja át e díjat, melyek intézkedéseikkel, támogatásaikkal a családok közösségeket erősítik és könnyebbé teszik a gyermeknevelést a hétköznapiakban. A díj odaítélése kapcsán többek között olyan szempontok kerülnek mérlegelésre, mint az önkormányzat érdemi lépései a gyermekeket nevelő családok érdekében, családbarát városfejlesztés, akadálymentesítés, családbarát szolgáltatások, közlekedési lehetőségek, fiatal családok támogatása, gyermekvállalást segítő programok. (Forrás: NOE sajtóanyag 2013. július 11.)

Több mint egy évtizedes hagyománya van városunkban a „Születés hete” programsorozatnak, amelyet a Sárvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályának munkatársai szerveznek. A rendezvényt a Születés fája ültetése nyitotta az idei esztendőben, majd óvodai programok, bölcsődei nyílt napok, filmvetítés és előadás várta az érdeklődőket. A rendezvény célja, hogy a gyermekvállalást, a gyermeknevelést népszerűsítse.

A Védőnői Szolgálat munkatársai évről-évre megszervezik az anyatejes napot, ahol ünnepségen köszöntik a kisgyermekes édesanyákat.

A korábbi pontban említett Családbarát Magyarország Központ Nonprofit Közhasznú Kft. Családbarát ország című projekt keretében nem kisebb feladatot tűzött ki célul, mint a családbarát Magyarország megteremtését. A projekt fontos feladata a közgondolkodás formálása és a családok tájékozottságának növelése a családtámogatási, gyermekvállalást és gyermeknevelést segítő lehetőségekről. A <https://www.csaladbaratorszag.hu/> és a <https://csalad.hu/> oldalakon számos információ található ebben a témában.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A Sárvári Rendőrkapitányság minden évben beszámol tevékenységéről a képviselő-testületnek „Sárvár város közbiztonságának helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről és az azzal kapcsolatos feladatokról” címmel. E beszámolók érintik a család- és gyermekvédelmi tevékenységet, valamint a hozzátartozók közötti erőszak helyzetének bemutatását is.

A Rendőrkapitányság illetékességi területén (tehát nem csak Sárvár településre vonatkoztatva) 2022. évben tizenegy esetben jelezte a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat felé, illetve hét esetben az illetékes gyámhivatal felé a családon belüli erőszak elkövetésének gyanúját. Ez a szám sajnos némi emelkedést mutat a 2018. évi 10, 2019. évi 6, illetve 2021. évi 10 esethez képest.

A Rendőrkapitányságon ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésére 2022-ben négy esetben került sor, 2021-ben 6 ilyen intézkedés történt.

A bűncselekmények áldozatainak a szükséges áldozatvédelmi segítséget a rendőrség minden esetben biztosította, az igénybe vehető áldozatsegítő szolgáltatásokról, azok igénybevételének módjáról, valamint a segítő szervezetek elérhetőségeiről a szükséges tájékoztatást megadta.

A fent említett adatok kedvezőek ugyan, azonban a családon belüli erőszakról nem rendelkezünk pontos adatokkal, melynek oka e cselekmények látens volta.

A védőnők, családgondozók, gyermekjóléti szolgálat szakemberei – szélesebb körben a veszélyeztetettséget észlelő- és jelző rendszer tagjai – napi munkájuk során folyamatosan figyelemmel kísérik az e szempontból veszélyeztetett körülmények között élő nőket, gyermekeket, azonban beavatkozási lehetőségeik korlátozottak, különösen, ha maga az érintett is tagadja, palástolja a problémát.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen nem működik anyaothton, vagy családok átmeneti otthona. A krízishelyzetbe került anyák az SGGYK szakembereinek segítségét vehetik igénybe, akik kiépített kapcsolatrendszerükön keresztül tudnak segíteni, tájékoztatást nyújtani az arra rászorulóknak.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A következő kimutatás érzékelteti, hogy a városban meghatározó számban vannak jelen a nők a különböző vezető beosztásokban.

Női vezetők a városi intézményekben/gazdasági társaságokban/egészségügyi ellátás területén

Szervezet	2013		2018		2023	
	Összes vezető (fő)	Ebből nő (fő)	Összes vezető (fő)	Ebből nő (fő)	Összes vezető (fő)	Ebből nő (fő)
Képviselő-testület (polgármester, alpolgármester, képviselők)	11	1	11	0	12	0
Önkormányzati Hivatal (jegyző, aljegyző, osztályvezetők)	5	3	5	3	5	3
Járási Hivatal (hivatalvezető, osztályvezetők)	7	2	8	2	4	0
Önkormányzati intézmények (igazgatók)	7	5	6	5	5	4
Állami, egyházi fenntartású iskolák, óvoda (igazgatók)	5	2	6	2	8	3
Háziorvosok (felnőtt, gyermek, fogorvos)	12	7	13	9	11	7
3 legnagyobb sárvári szálloda (igazgatók)	3	1	3	1	3	1
Önkormányzati tulajdonban, résztulajdonban levő gazdasági társaságok (igazgatók)	6	2	5	1	5	1
Összesen	56	23	57	23	53	19

A gazdasági szféra szereplői tekintetében nem rendelkezünk pontos adatokkal, azonban tapasztalat szerint a nők aránya ennél alacsonyabb. Valószínűleg ugyanez igaz a civil szervezetek vezetői tekintetében.

2020-ban alakult Sárváron az Inspiráló Nők Egymásért csoport. Aktívan jelen vannak a közösségi médiában, emellett rendszeresen szerveznek előadásokat, tesznek közzé a nők társadalomban betöltött szerepével, annak változásával, a kialakult sztereopítiák visszaszorításával kapcsolatos cikkeket, tanulmányokat.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

E pontra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családon belüli erőszak látens jelenség	Észlelő, jelző rendszer hatékony működtetése, széleskörű tájékoztatás a krízishelyzetbe került nők számára az igénybe vehető segítségről, ellátásokról
Nehézséget jelent a nők számára, hogy gyermekvállalást követően visszatérjenek a munkaerő-piacra	Tájékoztatás a helyzetüket megkönnyítő lehetőségekről, igénybe vehető szolgáltatásokról Család és KarrierPONT-ok bemutatása.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A népesség korösszetétele változásának és az öregedés folyamatának legfontosabb mutatója az öregedési index, mely az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. Jelentősége a demográfiai jövő szempontjából van.

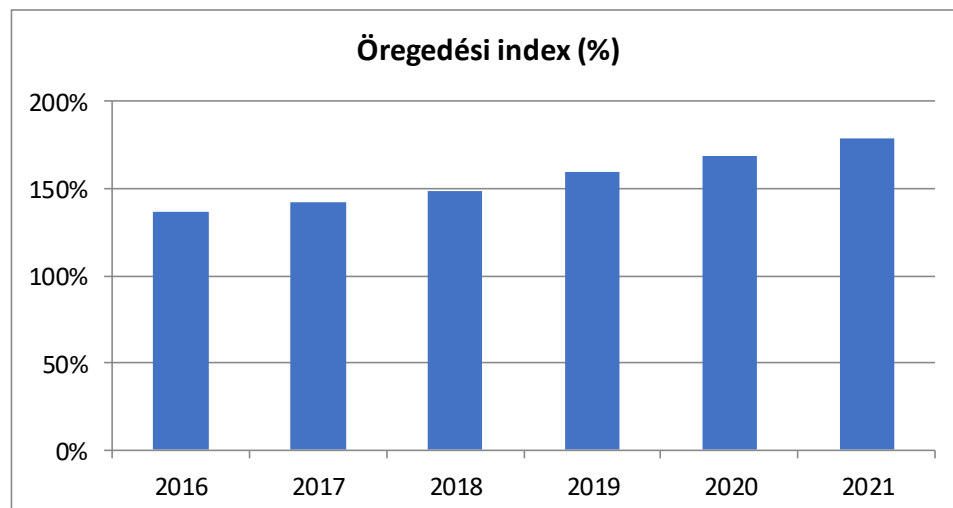
Míg az öregedési index országos átlaga 2016. évben 126,1%, addig ez az arány 2020-ban már 136,6 % volt, a legfrissebb, 2023. évi adat pedig 141,5% Ez azt jelenti, hogy 100 gyermekkorúra 2016-ban „még csak” 126,1 időskorú jutott, idei évben ez az arány már 141,5 fő. A KSH előrejelzése alapján ez a szomorú tendencia folytatódik tovább. A ksh.hu oldalon azt olvashatjuk, hogy: „az öregedési index a következő időszakban egy átmeneti stagnálást követően lendületesen tovább emelkedik majd, 2035-re várhatóan eléri a 150-et, és 2070-re meghaladhatja a 250-et is. Utóbbi azt jelenti, hogy az idősök létszáma közel két és félszerese lesz a gyermekekének.” Magyarország népessége tehát erőteljesen öregedő.

A következő táblázat Sárvára vonatkozó adatokat tartalmaz. Láthatjuk, hogy a 65 éven felüli lakosok száma folyamatosan emelkedik, a 14 éven aluliak száma pedig évről évre csökken. Mindez azt eredményezi, hogy a Sárvára vonatkozó öregedési index is meredeken emelkedik, jól szemlélteti ezt az alábbi grafikon is.

Az említett adatokból sajnos az is megállapítható még, hogy a településre vonatkozó öregedési index adatok jóval az országos átlag felett vannak.

6.1. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016	2 661	1 949	136,53%
2017	2 726	1 920	141,98%
2018	2 846	1 918	148,38%
2019	2 971	1 861	159,65%
2020	3 073	1 818	169,03%
2021	3 140	1 752	179,22%

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

Az időskorúak jövedelmi helyzetére vonatkozóan adataink nincsenek.

A következő táblázat a nyugdíjban, járadékban, egyéb járandóságban részesülők számát mutatja. Látszik, hogy számukban az elmúlt esztendőknél során jelentős változás nem volt. A nemek arányát tekintve azt mondhatjuk, hogy a nők továbbra is jóval nagyobb arányban részesülnek ezekben az ellátásokban, aminek magyarázata, hogy a nők esetében magasabb a születéskor várható átlagos élettartam. A KSH 2022-es adatai alapján: férfiak esetében ez 72,55 év, nők esetében: 79,05 év.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2016	1 592	2 543	4135
2017	1 557	2 521	4078
2018	1 548	2 522	4070
2019	1 569	2 535	4104
2020	1 538	2 507	4045
2021	1505	2507	4012

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 6.1.2. számú táblázat a nyugdíjszerű ellátásokban részesülők számát mutatja:

Az életkoron alapuló ellátások (korhatár alattiaknak járó ellátások): a nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek részére folyósított ellátások, melyek a 2012 előtti különféle korai öregségi nyugdíjakat váltották fel. Az ide tartozó ellátások (korhatár előtti ellátás, szolgálati járandóság, átmeneti bányászjáradék, balettművészeti életjáradék) a nyugdíjkorhatár betöltése után korbetöltött öregségi nyugdíjjá alakulnak át.

Özvegyi nyugdíjat a házastárs, a bejegyzett élettárs, az elvált házastárs és az élettárs kaphat a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén.

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás, melyet a járási hivatal állapít meg az 1993. évi III. törvényben foglaltak szerint.

A nemek szerinti megoszlást nézve az öregségi és az özvegyi nyugdíjban részesülőknél megállapítható, hogy a nők részesülnek nagyobb arányban, aminek magyarázata szintén az előbbiekben is említett születéskor várható átlagos élettartam.

Az életkoron alapuló ellátásokra viszont a férfiak váltak jogosulttá nagyobb arányban.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
2016	58	2	1 254	2 173	2	70	0
2017	56	1	1 233	2 168	2	59	2
2018	58	1	1 233	2 189	6	52	3
2019	50	0	1 289	2 200	3	55	3
2020	49	0	1 275	2 199	4	43	4
2021	43	0	1237	2199	6	43	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Sárvári idősek, nyugdíjasok foglalkoztatására nincsenek adataink. Tapasztalatból tudjuk azonban, hogy talán egyre többen dolgoznak nyugdíjasként, városunkban is dolgozik nyugdíjaskorú háziorvos, szakorvos, pedagógus.

Tény, hogy az öregedő népességnél egyre nagyon szükség lehet a nyugdíjas korú munkavállalókra, hiszen az egyre kevesebb fiatal munkaerő miatt munkaerőhiány jelentkezik. Az idősek alkalmazása mellett szólhat a szakmai tapasztalatuk is, foglalkoztatói oldalról ez sem mellékes. A nyugdíjas foglalkoztatott pedig a nagyobb anyagi biztonsága mellett tovább van nagyobb társas kapcsolatban, tovább érezheti magát a társadalom aktív tagjának.

Általánosságban elmondhatjuk, hogy a korbetöltött nyugdíjasok és a nők számára elérhető korkedvezményes nyugdíjban (Nők 40) részesülők foglalkoztatását a versenyszférában semmi nem korlátozza. Keresetük járuléktmentes, a 15%-os SZJA megfizetése mellett nem kell fizetniük a 18,5% mértékű társadalombiztosítási járulékot, továbbá a foglalkoztató is mentesül a nyugdíjas keresete után a 13% szociális hozzájárulási adó megfizetése alól.

Kedvezőtlenebb helyzetben vannak a közszférában dolgozó nyugdíjasok, esetükben a nyugdíj melletti foglalkoztatási szabályok ágazatonként eltérőek.

2013. július 1-jén lépett hatályba a közszférában alkalmazandó azon kormányhatározat, amely szerint a nyugdíjkorhatárt elért közalkalmazottnak, közszoigálati tisztviselőknél választaniuk kellett a nyugdíj vagy a munka között, mert illetményre és a nyugdíjra egyidejűleg nem voltak jogosultak. Nyugdíjas tovább foglalkoztatásukra költségvetési intézményekben kormányzati hozzájárulás birtokában kerülhetett csak sor. Ezen szigorú szabályozáson 2022. őszén enyhítettek a háborús veszélyhelyzetre tekintettel.

A jelenleg hatályos rendelkezések szerint meghatározott kivétellel az öregségi nyugdíj folyósítását szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, egészségügyi szolgálati jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban, honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban, politikai szolgálati jogviszonyban, biztosí jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszoigálati ügykezelőként közszoigálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény szerinti hivatásos szolgálati jogviszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.

A 2023. augusztus elsejei módosításra tekintettel a köznevelési intézményekben, szakképző intézményekben valamint a szociális, gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgálatonál foglalkoztatott közalkalmazotti jogviszonyban álló nyugdíjasok foglalkoztatása továbbra is lehetséges közalkalmazotti jogviszonyban úgy, hogy az illetmény folyósítása mellett az öregségi nyugdíj folyósítását sem kell szüneteltetni. Ugyanez a szabály lesz érvényes 2024. január 1-től az új köznevelési foglalkoztatotti jogviszony esetében is. Ez a nyugdíjas pedagógusok számára kedvező rendelkezés enyhítheti a pedagógushíányt.

Nyugdíjasok munkavállalását (keresést, adminisztrációt) segítik a nyugdíjas szövetkezetek, melyek létrehozásának lehetőségét a 2017. évi LXXXIX. törvény teremtette meg.

Az idősök foglalkoztatása kérdést abból a szempontból is megközelíthetjük, hogy mennyi az idős álláskereső száma, mely igazából hátrányos megkülönböztetést jelent a foglalkoztatás terén.

A következő táblázat ezen adatokat mutatja, melyből az a következtetés vonható le, hogy a munkanélküliek között általában pont a 61 éves, vagy afeletti korosztályban vannak a legnagyobb arányban, különösen igaz a 2021-es évre, amikor a munkanélküliek 26,29 %-a 61 éves, vagy ennél idősebb volt.

2023-as év első nyolc hónapjában a regisztrált álláskereső havi átlagos száma 193 fő volt a városban. 39,7 %-uk pedig az 50 éven felüliek korosztályába tartozott.

Mindez azt igazolja, hogy nyugdíj előtt néhány évvel már sokkal nehezebb elhelyezkedni, ennek természetesen számtalan oka lehet. pl. idős ember nehéz fizikai munkát már nem tud végezni; idősebb ember nehezebben tud alkalmazkodni az elvárásokhoz, a technika rohamos fejlődésével sokkal nehezebben tudnak lépést tartani stb.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	190	197	207	212	302	194
41-45 év	Fő	29	23	27	22	39	15
	%	15,26%	11,68%	13,04%	10,38%	12,91%	7,73%
46-50 év	Fő	16	18	20	23	27	20
	%	8,42%	9,14%	9,66%	10,85%	8,94%	10,31%
51-55 év	Fő	16	19	10	19	36	22
	%	8,42%	9,64%	4,83%	8,96%	11,92%	11,34%
56-60 év	Fő	26	17	19	16	24	13
	%	13,68%	8,63%	9,18%	7,55%	7,95%	6,70%
61 éves, vagy afeletti	Fő	26	34	38	35	41	51
	%	13,68%	17,26%	18,36%	16,51%	13,58%	26,29%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának jogszabályi lehetőségei az előző pontban részletesen kifejtésre kerültek. A fennálló munkaerőhiány miatt természetesen erre Sárváron is igény van, így példaként, ahogy már az előző pontban is említhettük, hogy városunkban is dolgozik az óvodában nyugdíjas óvodapedagógus, nyugdíjas tanító az általános iskolában, vagy nyugdíjas szakorvost is alkalmaznak pl. a járóbeteg-szakellátásban és a városi kórházban.

Felgyorsult világunkban a tanulás nem áll meg az iskolapadból kikerülve, fontos a folyamatos fejlődés, a naprakész tudás, így az élethosszig tartó tanulás. Ide sorolható egyébként minden ismeret- és tapasztalatszerzés. Gyakorlati példa erre a civil szervezetek – melyeknek gyakran nyugdíjasok is a tagjai - által szervezett ismeretterjesztő előadások, bemutatók, amikor is éppen az új ismerethez jutás a cél.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Erre vonatkozóan konkrét adataink nincsenek.

Hátrányos megkülönböztetésnek tekinthetjük azt az élethelyzetet, amikor idős ember válik munkanélkülivé. Lásd 6.2 a) pontban, 6.2. számú táblázatnál részleteztettek!

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idők egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az idők egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése azonos a 3.6 pont a), c) és f) pontjában részletezettekkel.

Az önkormányzat a Gondozási és Gyermejkölési Központ intézményén keresztül, a hét minden napján biztosítja a szociális alapszolgáltatásokat, az időseket leginkább érintően az étkeztetést, a házi segítségnyújtást és az időskorúak nappali ellátását.

Előbbi kettőért az önkormányzat rendeletében meghatározott mértékű térítést kell fizetni. Az igénybe vevők száma lassú emelkedést mutat.

Az Idősek Klubjában való tartózkodás térítésmentes a képviselő-testület döntése alapján.

Nappali ellátás az ellátottak intézményben történő tartózkodásával a társas kapcsolatok ápolására ad lehetőséget. Az igénybe vevők számát a táblázat 2021-ig mutatja. Az intézmény adatai alapján a következő év ugyanezen időszakában ez a szám 54 volt, ami enyhe emelkedést mutat ugyan, de a 60-as férőhely számot és a folyamatosan emelkedő 65 éven felüli lakosság számát figyelembe véve, az ellátotti létszám továbbra is alacsonynak mondható.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	fő	fő	fő	fő
2016	2 661	51	43	127
2017	2 726	47	47	119
2018	2 846	50	46	117
2019	2 971	51	52	131
2020	3 073	50	56	143
2021	3 140	51	57	148

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az alacsonyabb kihasználtságnak oka lehet, hogy az idők a városban működő civil szervezetekben találják meg az érdeklődési körüknek megfelelő elfoglaltságot, de félő, hogy vannak olyan idők is, akiknél csökken a közösségi kapcsolatteremtésre az igény, növelve ezzel az elmagányosodást. Ennek részbeni oka lehet, hogy otthonról már annyi mindent el lehet intézni. Boltba sem kell menni, hiszen mozgóbolt, kenyeresautó járja a várost, a legtöbb vendéglátóhelytől lehet ebédet rendelni házhozszállítással, online módon tehát szinte minden megvásárolható és elintézhető.

A 2020-2021-es években a világjárvány okozta bezártság, - amikor hosszú hónapokon keresztül nem is volt lehetőség az összejövetelre, a személyes találkozásokra – némely idős embernél feltehetően csak erősítette ezt az elszigetelődést. A járvány lecsengését követően ezeket az embereket újra meg kell győzni a közösségi együttlét fontosságáról és hasznosságáról!

Itt is meg kell említeni azt az örömdetes tény, hogy a Központ épülete 2018-ban egy teljeskörű felújításon és bővítésen esett át, 2019 elején az idők egészségi állapotából, korából adódóan talán minden igényt kielégítő, akadálymentesített új épületet vehettek birtokba, mellyel a város egy régi adósságát teljesítette az idők felé.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Idős lakosaink a kultúra területén is számos lehetőséget találnak szabadidejük tartalmas eltöltésére. A Nádasdy Kulturális Központ (mely magába foglalja a korábbi művelődési központot, a könyvtárat és a Nádasdy Ferenc Múzeumot), valamint a helyi civil szervezetek (pl. Könyvbarát Klub, Díszítőművészeti Szakkör, Honismereti Szakkör stb.) a szabadidős elfoglaltságok széles tárházát kínálják az időskorúak számára is. A nyári szabadtéri rendezvények (pl.: operett gála, színházi előadás stb.) is arra motiválják az idősebb korosztályt, hogy mozduljanak ki otthoni környezetükből és erősítsék társadalmi kapcsolataikat.

A kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségét bővíti a 2019 tavaszán átadott ZeneHáza. A „különleges kulturális élményközpontként” emlegetett épület hangversenyeknek, kamaraszínházi előadásoknak, fotókiállításnak, egyéb kulturális és művészeti eseményeknek ad otthont. Az idősök és a mozgásukban korlátozottak számára különösen örömteli, hogy az épület könnyen megközelíthető, földszinti elhelyezésű és teljesen akadálymentes.

Az idősebb korosztályt célzó legújabb kezdeményezés a Szépkorúak filmklubja, melynek keretében kifejezetten a nyugdíjas korúaknak ajánlott filmeket vetítenek kedvezményes jegyáron, minden második pénteken, kora délután a Sárvár Arénában üzemelő Kabos László Filmszínházban.

c) idősök informatikai jártassága;

Konkrét információnk nincsen erről.

A városi könyvtár a használói számára nyolc számítógépen internet-elérést biztosít. A gépek közül négy a felnőtt részlegben található. A gépek használatához a könyvtárosok szükség esetén segítséget nyújtanak. Ezen kívül átlagosan évi 2 alkalommal az idősebb korosztály számára számítógépes tanfolyamokat tartanak, melyeken alkalmanként kb. 6-8 fő vesz részt. Covid - járvány idején ez a tanfolyam elmaradt, de a jövőben az intézmény szeretné újból biztosítani ezt a lehetőséget az arra igényt tartók számára.

Az idősök informatikai jártasságának hiányát jelentheti, hogy online regisztrációk, jelentkezések alkalmával gyakran kéri a könyvtárosok segítségét, pl. a korábbi években az Erzsébet-program keretében kedvezményes üdülési lehetőség igénylésénél, 2022-ben pedig a népszámlálás online kitöltésében kértek többen segítséget. A Gondozási és Gyermejkölési Központban a Covid elleni védőoltásra történő online jelentkezést regisztrálták a munkatársak. Idei évben pedig a Gondosóra programba történő rögzítésnél segítenek a Központ, illetve az Önkormányzati Hivatal munkatársai.

d) a generációk közötti programok.

Célzottan generációk közötti programokról nincsen tudomásunk.

Arra viszont több alkalommal is van példa, amikor idősöknek szóló ünnepségeken óvodások, kisiskolások előadásaikkal színesítik a műsort.

Jövő évi tervek között szerepel, hogy a Sárvári Nyugdíjas Klub tagjai a Nádasdy-várban az unokákkal együtt egy zöldeges és egy gyógynövényes kertet alakítanak ki és gondoznak a Nádasdy Kulturális Központ munkatársaival együtt. A kertművelés, az ültetéstől az aratásig, illetve a feldolgozásig lehetőséget teremt a generációk közötti kapcsolatok szorosabbá tételéhez. Míg a nagyszülők a hagyományos művelési fogásokat, mezőgazdasági szakismereteket adják az évről évre ismétlődő projekthez, addig az unokák az internethasználatot adják át. Utóbbi keretében a növénygazdálkodás új ismereteit közvetíthetik a nagyszülők felé, de a közösségi médiahasználatba is bevezetik őket.

Lásd még a 4.3.h) pontnál kifejtetteket.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A Gondozási és Gyermekjóléti Központ által nappali ellátás keretében működtetett Idősek Klubja a törvény által kötelezően előírt feladatokon kívül az idős embereknek olyan programokat kínál, melyek megfelelnek az életkoruknak, érdeklődési körüknek, korlátozott mozgásképességüknek. Ezen programok közé tartoznak a teljesség igénye nélkül az évente visszatérő ún. „Tavaszcímzés” programsorozat, mely pl. közös sétát jelent az Arborétumban, közös főzést az intézmény udvarán, közös kirándulást, kiállítás-látogatást, hogy csak néhányat említsünk. Októberben az Idősek Hetén az időseket ünneplik, mely során az egyéb programok mellett gyermekek kulturális műsorával, kötetlen beszélgetéssel, terített fehér asztal mellett teszik még kedvesebbé, ezáltal emlékezetesebbé az idősek együttlétét. Szintén hagyományos a „Karácsonyi készülődés”, a Karácsonyi Ünnepségek megrendezése, szintén óvodások, iskolás gyermekek műsorával kiegészítve. Mindezek mellett az év során számos ismeretterjesztő, egészségmegőrzéssel kapcsolatos előadásokat, múzeumlátogatást, kirándulást szerveznek az ellátottjaik részére. A Klub tagjai heti rendszerességgel találkoznak, hogy tartalmas néhány órát töltsenek el együtt.

A településen két olyan civil szervezet is van, melyet kimondottan a nyugdíjasok hoztak létre. Az egyik a Sárvári Nyugdíjas Egyesület, melynek létszáma 50 körüli, a másik a Rábacsömjéni Nyugdíjas Klub, tagjainak száma kb. 30 fő. Ezen kívül a Nádasdy-vár falain belül számos egyéb civil szervezet is működik, melynek tagjai között is vannak nyugdíjas korú személyek. Ezek a szervezetek tagjaik számára szerveznek különféle programokat pl. kirándulásokat, előadásokat, ünnepségeket, bemutatókat, találkozókat hasonló civil szervezetekkel. Az önkormányzat anyagi lehetőségei mértékében támogatja ezen szervezetek működését.

Az előbbi programok mellett néhány „jó gyakorlat” is kialakult a településen az idősek megbecsülése terén.

Példaként említhetjük, hogy az önkormányzat a kerek, 75-80-85-90-95-100 éveseket személyre szóló levéllel köszönti a születésnapjukon.

Előzetes egyeztetés alapján a szépkorúakat otthonában köszöntik a város vezetői, akik a gratuláló szavak mellett virágcsokrot és ajándécsomagot is átnyújtanak az ünnepelteknek.

Hagyomány már, hogy évente egy alkalommal az önkormányzati hivatal nyugdíjas kollégáit látja vendégül egy délutánra, ahol terített asztal mellett nyílik lehetőség a baráti beszélgetésre, nosztalgizásra.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Van még szabad férőhely a nappali ellátást illetően	szélesebb körű tájékoztatás, meggyőzés, olyan programok szervezése, mellyel növelhető a szolgáltatás igénybevétele
Tapasztalat szerint a településen élő idős népesség számához viszonyítva alacsony az idősek részvétele a civil szervezetekben és a városi közösségi programokon	Civil szervezetek, közösségi programok megismertetése az idősekkel, meggyőzés, olyan programok szervezése, mellyel növelhető az aktív részvétel. Különösen fontos ez a világhárvány lecsengését követően, hogy az idős emberek ismét merjenek közösségi kapcsolatokat létesíteni!
Sárváron is sok az egyedül élő idős ember, fennáll a veszélye az elmagányosodásnak. Feltételezhetően sokan közülük nem ismerik, nem használják az internetet, mely a kapcsolattartásra is szolgál	kapcsolattartás erősítése a számítógép vagy „okos” eszközök használatával, motiváltság kialakítása az új információk megszerzéséhez, az internet előnyeinek megismertetése az idősekkel
Statisztikai tény, hogy emelkedik az emberek születéskor várható élettartama, fontos, hogy a jó egészségi állapotukat is minél tovább megőrizték az idős emberek	egészségtudatos életmód ösztönzése idős korban is

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. § a) pontja értelmében „fogyatékos személy: az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.”

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) határozatával fogadta el a 2015-2025. időszakra szóló Országos Fogyatékosügy Programját. 2020-ban pedig a Kormány fogadta el ezen program végrehajtásának 2022. évig tartó Intézkedési Tervét, melyben ágazatokra bontva szerepelnek a feladatok, határidővel megjelölve. Az 1522/2022. (XI. 2.) Kormányhatározat néhány megvalósítandó feladat határidejét egy évvel meghosszabbította.

A Program demográfiai helyzetértékelésében szerepel, hogy „a 2011. évi népszámlálás adatai szerint 490 578 fő, azaz a népesség 4,9%-a vallotta magát fogyatékos személynek. Nemzetközi vizsgálatokra épülő szakértői becslések ezzel szemben azt mutatják, hogy a lakosság átlagosan 10%-a él valamilyen fogyatékossgal, a valós szám tehát hazánkban is inkább az 1 milliót közelítheti. Ezt alátámasztja az az ugyancsak népszámlálási adat is, amely szerint Magyarországon 1,6 millió fölött van a tartósan beteg, egészségkárosodott emberek száma. Figyelembe véve, hogy a tartós betegségek esetek jelentős részében valamilyen fogyatékossg kialakulásával jár, összességében mindenképpen nagyságrendileg milliós számú érintett társadalmi csoportról beszélhetünk. Miután a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, demográfiaiösszetételükre jellemző az időskorúak magas száma: 41%-uk a 65 év feletti korcsoportba tartozik, és mindössze 28%-uk fiatalabb 50 évesnél.”

A fogyatékossgal élők száma Vas megyére vonatkoztatva – szintén a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján - 10.724 fő, melyből 7597 fő, azaz 70,84 %-uk 50 éven felüli. Tovább szűkítve a településen fogyatékkal élőkre vonatkozóan már nem rendelkezünk statisztikai adatokkal.

Sárváron 2004. december 31-től működik a Kolping Támogató Szolgálat –Sárvár és Kistérsége, melynél az ellátotti létszám a fogyatékossg típusa szerinti megoszlása 2022-ben az alábbiak szerint alakult: értelmi sérült 8 fő, autista 12 fő, down szindrómás 3 fő, mozgássérült 1 fő, egyéb, enyhe fokban sérült 3 fő, halmozottan sérült 1 fő.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Sajnos még mindig előítéletek, sztereotípiák vannak velük szemben, ezért gyakori az elszigetelődés az esetükben. Ez ellen a szemlélet megváltoztatásával tehetünk. A „másság” elfogadását érzékenyítő feladatok keretében már gyermekkorban el kell kezdeni kialakítani. Ebben a szülők, pedagógusok szerepe óriási!

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény értelmében a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslatról függően:

- a) rehabilitációs ellátás, vagy
- b) rokkantsági ellátás.

A településen a fenti ellátásokban részesülők számát a következő táblázat adatai mutatják:

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2016	209	235	444
2017	200	232	432
2018	189	222	411
2019	167	223	390
2020	154	207	361
2021	162	202	364

Forrás: TelR, KSH Tstar

A 2020-as évig az adatoknál folyamatosan csökkenő tendenciát látunk, 2021-ben egy minimális emelkedés mutatkozik. A nemek arányát tekintve, bár 2021-ben a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő férfiak száma kis mértékben emelkedett, ennek ellenére is a nők részesülnek nagyobb arányban ezekben az ellátásokban, aminek oka lehet, hogy a nők esetében magasabb a születéskor várható élettartam, ahogyan az a korábbiakban már többször említésre került.

Fogyatékkal élők nappali ellátása Sárváron nem biztosított, így a következő táblázat adata nem releváns.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TelR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága., védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szabályozása alapján a munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát (kötelező foglalkoztatási szint).

A hozzájárulás mértéke a tárgyév első napján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalónak megállapított alaphér kötelező legkisebb összegének kilencszerese személyenként, évente. 2023. január 1-jén az alaphér kötelező legkisebb összege havibér alkalmazása esetén 232 000 forint, melynek kilencszerese 2 088 000 forint.

A rehabilitációs hozzájárulás éves összege a kötelező foglalkoztatási szintből hiányzó létszám, valamint a rehabilitációs hozzájárulás szorzata.

A fogyatékosok és megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása tekintetében kevés adattal rendelkezünk.

Tudomásunk szerint a településen egyetlen olyan munkaadó van, mely kimondottan megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztat. Ez a pápai székhelyű MOVE Nonprofit Közhasznú Zrt, melynek egyik fiókhelye Sárváron, a Sársziget u. 69. szám alatt működik.

Itt jelenleg 21 főt foglalkoztatnak, akik varrodai munkát és egyéb betanított munkát végeznek. A munkavállalókról elmondható, hogy van közöttük huszonéves, de többségük az 50 éven felüliek korosztályába tartozik, részmunkaidőben, napi 4 órában dolgoznak. A munkakörülmények és a munkaköri feladatok kialakítása során a munkaadó figyelembe veszi a munkavállalók munkaképesség-csökkenésének mértékét, több szünetet tartanak, nincsen náluk pl. norma.

Fontos megemlíteni egy másik sárvári munkáltatót is, mely 2018. évben a Gróf Széchenyi Család Alapítvány különdíját kapta a fogyatékkal élő emberek foglalkoztatása érdekében kifejtett tevékenységéért: ez a Sárvári Gyógyfürdő Kft.

A Gróf Széchenyi Család Alapítvány 2015-ben alapította az „Év Széchenyi Vállalkozása Díjat” azzal a céllal, hogy ráirányítsák a gazdaság szereplőinek figyelmét az olyan értékekre, mint vállalkozói becsület, méltóság, tenni akarás a közjóért, nemzetért, hazáért. A díj a nyertesek számára kiemelkedő társadalmi és szakmai elismerést jelent. Odaítélésekor három területet vizsgáltak: hatékony termelékenység, társadalmi felelősségvállalás és az újítási készség. Az 500 millió forintos árbevétel feletti vállalkozások kategóriában a fődíjat a zsűri a Sárvári Gyógyfürdő Kft-nek ítélte, emellett kapta meg a fogyatékkal élő emberek foglalkoztatása érdekében kifejtett tevékenységéért a különdíjat is. A Kft-nél jelenleg 156-an dolgoznak, közöttük 8 fő csökkent munkaképességű, akiket takarító, segédmunkás, gyógymasször, pénztáros és szaunafelügyelő munkakörökben foglalkoztatnak. A munkatársak maximálisan tiszteletben tartják egymást, segítik és megbecsülik a másik munkáját. Ez hatványozottan érvényes a csökkent munkaképességű dolgozókkal szemben. Munkatapasztalatuk megszerzését és integrálódásukat a kollégák minden tekintetben próbálják megkönnyíteni.

Egy másik sárvári cég, a Taravis Baromfi és Élelmiszeripari Kft. is foglalkoztat megváltozott munkaképességű személyeket. Esélyegyenlőségi tervük részletesen foglalkozik a fogyatékos és egészségkárosodott dolgozók beillesztésével. Ahogy László Ervin HR-vezető a VAOL Vas megyei hírportál oldalán beszámolt róla: az újonnan érkező munkavállalóknak segítik a beilleszkedését, igyekeznek megtalálni számukra azon feladatok körét, amelyekben a képességeiket és a szaktudásukat maximálisan kamatoztatni tudják.

2020-ban „Az Év Esélyegyenlőség Iránt Elkötelezett Vállalkozása” díjat vehette át a Gallus Kft. a Pápai Foglalkoztatási Paktumtól. A Gallus csoport tagjaként működik a sárvári Taravis Kft is.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Személyi adókedvezményt vehetnek igénybe, pontosabban az összevont adóalapját csökkenthetik személyi kedvezménnyel azok, akik a súlyos fogyatékoságnak minősülő betegségekről szóló kormányrendeletben meghatározott betegségben szenvednek, továbbá akik rokkantsági járadékban vagy fogyatékosági támogatásban részesülnek. Ez a személyi adókedvezmény alanyi jogon jár, összege a bruttó minimálbér 5%-a.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezése alapján a munkavállalónak, ha

- a) megváltozott munkaképességű,
 - b) fogyatékosági támogatásra jogosult, vagy
 - c) vakok személyi járadékára jogosult
- évenként öt munkanap pótszabadság jár.

A munkáltató szempontjából foglalkoztatást ösztönző eszköz 2019. január 1-jétől a megváltozott munkaképességű személyek után érvényesíthető adókedvezmény, melyet a szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény (Szocho tv.) 13. §-a szabályoz részletesen.

További foglalkoztatást ösztönző lehetőség munkáltató számára a rehabilitációs hozzájárulás megfizetése alóli mentesség.

Fizetési kötelezettsége akkor van a munkaadónak, ha az általa foglalkoztatottak átlagos statisztikai állományi létszáma meghaladja a 25 főt, de az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű munkavállalók átlagos statisztikai állományi létszáma nem éri el a létszám 5 százalékát.

A hozzájárulás mértéke a tárgyév első napján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalónak megállapított alapbér kötelező legkisebb összegének kilencszerese személyenként, évente. 2023. január 1-jén az alapbér kötelező legkisebb összege havibér alkalmazása esetén 232 000 forint, melynek kilencszerese 2 088 000 Ft.

A rehabilitációs hozzájárulás éves összege a kötelező foglalkoztatási szintből hiányzó létszám, valamint a rehabilitációs hozzájárulás szorzata.

Mentesül a rehabilitációs hozzájárulás alól:

- a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény hatálya alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szerv,
- a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter felügyelete alá tartozó, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott, a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti gazdálkodó szervezet,
- a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló törvény² szerinti honvédelmi szervezet, valamint a honvédelemért felelős miniszter fenntartói irányítása alá tartozó szakképző intézmény,
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatal

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Sárvár Város Önkormányzata nem rendelkezik erre vonatkozóan információval.

Az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértése esetén 2020 decemberéig az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz lehetett fordulni, melynek feladata a hátrányos megkülönböztetéssel okozott jogsértések kivizsgálása és megszüntetése volt. A hatóság képviselője Sárváron, a Városháza épületében is tartott ügyfélfogadást előre közzétett időpontban, havi rendszerességgel.

2021. január 1-jétől az Egyenlő Bánásmód Hatóság beolvadt az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalába. A korábbi hatóság feladatait az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala elkülönült szervezeti egysége, az Egyenlő Bánásmódért Felelős Főigazgatóság végzi. 2022. február 1-jén nyílt meg a Győri Területi Iroda (Győr, Kálvária u. 1-3. szám alatt), ahova a vas megyei panaszosok is fordulhatnak, személyes vagy telefonos ügyfélszolgálat igénybevételével.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Önkormányzati intézményként a Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központot említhetjük, mely a házi segítségnyújtás szolgáltatásával az igénybe vevő személy részére saját lakókörnyezetében biztosítja az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A szolgáltatásról részletesebben a 3.6 f) pontban lehet olvasni.

A másik intézmény a településen, mely kimondottan a fogyatékossgal élő emberek segítése céljából jött létre: a Kolping Támogató Szolgálat – Sárvár és Kistérsége, mely 2005 óta működik a településen. A Szolgálat fenntartója a Kolping Oktatási és Szociális Intézményfenntartó Szervezet, mellyel Sárvár Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött e szolgáltatás biztosítása érdekében.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékossgal jellegének megfelelően:

- az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),
- az általános egészségi állapotnak és a fogyatékossgal jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,
- információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
- a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,
- segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatkésztségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önszorgító csoportokban való részvételükhez,
- egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,
- segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,
- a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevitelének elősegítése. (forrás: Beszámoló a Kolping Támogató Szolgálat – Sárvár és Kistérsége 2022. évi munkájáról)

Jogszabályban rögzítve vannak azok a szolgáltatási elemek, melyeket a sárvári Szolgálat is biztosít, ezek a következők:

- Gondozás, mely a fogyatékos személy aktív közreműködésével lakáson belül és kívül egyaránt segítséget nyújt a fogyatékos ember személyi (higiénés, életviteli, életfenntartási) szükségleteinek kielégítéséhez, a társadalmi életben való teljes jogú részvételhez,
- Készségfejlesztés, melynek célja, hogy az ellátott képessé váljon az önálló életvitelre; irányai: önkiszolgálási, kommunikációs képességek és készségek fejlesztése, személyes kapcsolatok kialakítása.
- Tanácsadás, melynek része a gyakorlati tevékenység: például nyomtatványok, kérelmek megfelelő kitöltése, és ha a kliens személyesen van akadályozva, akkor a segítségnyújtás meghatalmazással működik.
- Felügyelet: Az igénybe vevő lakóhelyén, illetve a szolgáltatásnyújtás helyszínén lelki és fizikai biztonságot szolgáló, személyes vagy technikai eszközökkel biztosított kontroll. Jelentősége abban áll, hogy az ellátott családtagjának nyújt lehetőséget egyéni ügyeinek intézésére, illetve munkavállalásra. A felügyeletet személyi segítő-gondozók biztosítják:

- orvosi ellátáshoz való hozzájutás, kísérés,
 - szállítás közben és ehhez járuló felügyelet,
 - felügyelet biztosítása otthonon belül és azon kívül.
- Szállítás: Iskolai időben, napi rendszerességgel oktatási intézménybe szállítást jelent. A fennmaradó kapacitásban fogyatékkal élő személyeket szállítanak egészségügyi intézménybe, bevásárolni, különböző kulturális tevékenységek eléréséhez.
 - Háztartási segítség: Személyes környezet rendben tartása, mindennapi, háztartással kapcsolatos ügyek intézése, a személyes szükségletek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása pl.: a bevásárlás, a vásárolt élelmiszer elő- és elkészítése, az étel tárolása, az ebéd hordása, a további számtalan háztartási teendőben való segítség, gyógyszer felíratás, kiváltás, ügyintézés, gáz és villanyóra leolvasás stb.
 - Esetkezelés, melynek folyamán együtt felderítik a kliens helyzetét, szükségleteit. Cél a szükséges szolgáltatások megtalálása, elősegítve az önálló életvitelt

(forrás: Beszámoló a Kolping Támogató Szolgálat – Sárvár és Kistérsége 2022. évi munkájáról)

Meg kell még említenünk a Mozgássérültek Vas Vármegyei Egyesületének Sárvári Csoportját, mely egyébként a Támogató Szolgálattal is szorosan együttműködik.

A Sárvári Csoport mintegy 20-25 tagot számlál. Havonta egy alkalommal találkoznak a Nádasdyvár egyik helyiségében. Különböző programokat szerveznek maguknak pl: kirándulást, előadást, találkozást a környező települések mozgássérültjeivel stb. Jogi tanácsadást, ügyintézésben való segítségnyújtást a szakismerettel is bíró szombathelyi egyesületi iroda dolgozói, tisztségviselői biztosítanak számukra.

Szintén fontos megemlíteni egy országos programot, a Montázs projekt – EFOP 1.9.2-t, melynek fő célja volt, hogy a fogyatékos személyek számára szükségleteikre reagáló, rendszerszerű szolgáltatások kerüljenek fejlesztésre és váljanak hozzáférhetővé. Ennek keretében 2018 októberében Megyei Információs és Koordinációs Pontok nyíltak, Vas megyében Szombathelyen, a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat épületében. A projekt keretében ez a fogyatékosügy tanácsadói szolgáltatás 2021. december 31-én megszűnt. A fogyatékosügy tanácsadói tevékenység, mint új szolgáltatás a Szociális törvényben és a Gyermekvédelmi törvényben is nevesítésre került 2022. január 1-jei hatállyal. Az új szabályok értelmében országos hálózat keretében, az emberi erőforrások minisztere által kijelölt család- és gyermekjóléti központokban nyújtják a szolgáltatást a fogyatékosügy tanácsadók. Vas megyében ez a szolgáltatás továbbra is Szombathelyen, a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálatnál érhető el.

Az információnyújtásnál kiemелendő az Egységes Fogyatékosügy Információs portál is (efiportal.hu), mely naprakész és releváns információt nyújt a fogyatékos személyek és családtagjaik, valamint a velük foglalkozó szakemberek részére.

Fontos, hogy ezen portálról is legyen tudomásuk az érintett sárvári személyeknek!

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

- Fogyatékosügyi támogatás, az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzübeli ellátás. A támogatás célja, hogy anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. A támogatás utazási kedvezményre is jogosít.

- Vakok személyi járadéka, mely már ún. kifutó ellátás. 2001. július 1-jétől nincs új megállapítás, utazási kedvezményre is jogosít.
- Rokkantsági járadék
- A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei: személygépkocsi szerzési támogatás, személygépkocsi átalakítási támogatás, gépjárműadó fizetés alóli mentesség
- A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa
- Közgyógyellátás
- Emelt összegű családi pótlék

A felsoroltak mind ún. központi, állam által nyújtott ellátás, kedvezmény.

Sárvár Város Önkormányzata által, kimondottan a fogyatékkal élők számára nyújtott támogatás nincsen. Az önkormányzat szociális rendeletében foglaltak szerint igényelhetnek önkormányzati támogatást a fogyatékkal élők is.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Ahogy az már korábbi pontban is említésre került, Sárváron az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz és járóbeteg-szakellátáshoz helyben lehet hozzáférni. Helyben biztosított tehát a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogorvosi alapellátás, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, a védőnői ellátás és az iskola-egészségügyi ellátás.

Az elmúlt 3-4 évben, több lépcsőben 4 felnőtt és 1 házi gyermekorvos számára biztosított az önkormányzat új, korszerű rendelőt. 2019-ben a központi háziorvosi ügyeleti szolgálat is új rendelőbe költözhetett, amely egyben az egyik háziorvosi körzet székhelye is. Mindezen beruházásoknál érvényesült az akadálymentesítettség is.

2023. december 1. napjától az új ügyeleti rendszert az Országos Mentőszolgálat működteti majd vármegyénkben is. Bár a háziorvosi és a sürgősségi ügyelet helyszíne változik, mindkettő az Alkotmány u. 6. szám alatti szakrendelő intézetben lesz elérhető, mindenképpen örömteli, hogy Sárvár továbbra is kiemelt ügyeleti központ marad.

A járóbeteg-ellátást biztosító szakrendelő-intézet 2010-ben került felújításra, így ez az épület is megfelel a kor követelményeinek, akadálymentesített és lifttel felszerelt.

A Szent László Kórházban Rehabilitációs Központ működik.

Jelenleg még kettő olyan gyermekorvosi rendelő van, ahol az akadálymentesítés nem teljes mértékben megoldott, illetve ezek esetében parkolási gondok miatt gyakran a megközelítés is nehézséget okoz, ezért számukra egy korszerűbb, akadálymentes, megfelelő parkolási lehetőséggel is ellátott rendelő kialakítása régóta jogos elvárás.

Sikeres pályázat eredményeként a Széchenyi Terv Plusz program keretében 200 millió forint vissza nem térítendő EU támogatás segítségével felújítják, átalakítják, korszerűsítik a Rákóczi u. 21. szám alatti (volt Tüdőgondozó) épületet, így a jövő év elejétől a 2. és a 3. számú gyermekorvosi körzetekben is már korszerű, a mai kor követelményeinek megfelelő rendelőkből folytatódhat a szakmai munka.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében akadálymentes: az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.

A törvény hatálybalépésétől, 1998. január 1-jét követően minden új építésű vagy felújítandó, átalakítandó középület tervezésekor és a kivitelezés során is kötelezően figyelembe kell venni és érvényesíteni kell az akadálymentesítés szempontjait.

2018-ban újult meg a Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ, valamint a Sárvári Cseperedő Bölcsőde, az akadálymentesítés itt is fontos szempont volt.

Az akadálymentesítés minden esetben jelentős pénzügyi forrást igényel, de van, hogy annak az épület műemléki jellege is gátat szab. Sárváron ilyen épület a Nádasdy-vár, mely otthont ad a Nádasdy Kulturális Központnak, magában foglalva a Művelődési Központot, a Nádasdy Ferenc Múzeumot és a városi könyvtárat. Utóbbi kettő lépcsőn keresztül érhető el, és ez a helyi adottság miatt nem kiküszöbölhető. Hasonló a probléma a Városháza és a Járási Hivatal épületénél is, ezekben az épületekben sincsen lift, így a második emeleti irodák mozgássérültek számára nem megközelíthetőek.

A 2019-ben elkészült és átadott Zeneháza valamint a multifunkciós sportcsarnok, a Sárvár Aréna viszont már teljes mértékben az akadálymentesség jegyében készült.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati fenntartású óvoda székhelyépülete korábbi felújításnak köszönhetően már akadálymentes, a Szatmár úti telephelyén pedig jelenleg zajlik a felújítás: TOP-PLUSZ pályázati program keretében az óvoda épületrészének teljes felújítása mellett az udvar felújítása is megtörténik, valamint akadálymentes parkoló is létesül. Bocskai úti telephely felújítása is a kiemelt célok között szerepel, amelyhez lehetőség esetén az önkormányzat pályázati forrást is szeretne igénybe venni.

A Nádasdy Tamás Általános Iskola felújítása a 2010-es évek elején történt, amikor az épületbe felvonó is beépítésre került, így biztosítva a teljes akadálymentességet.

A Gárdonyi Géza Általános Iskola felújítása 2019-ben történt, ez inkább energetikai korszerűsítés volt, de a hátsó, udvari bejáratnál megoldásra került az akadálymentesítettség, továbbá akadálymentes a földszinti illemhelyiség is. Ugyanebben az évben, kétmilliárd forintos beruházással újult meg az egyházi fenntartású Szent László Katolikus Általános Iskola, mely során új épületszárnyal és tornacsarnokkal is bővült az intézmény. Az új épületrész teljesen akadálymentes, lifttel ellátott.

A Sárvári Tinódi Gimnáziumba és a Turisztikai Technikumba - melyek egy épületben találhatóak -, a földszintre rámpán keresztül, az emeletre pedig ún. korlátra szerelhető lépcsőjáró szerkezettel juthat fel a kerekesszékekkel rendelkező diák.

A Barabás György Műszaki Szakképző Iskola szintén az elmúlt években újult meg. Az emeletráépítéssel az A épületben érvényesült az akadálymentesítés, a B épületben szükség esetén korlátra szerelhető lépcsőjáró szerkezetet alkalmaznak.

Az önkormányzati fenntartású óvoda székhelyépülete akadálymentes, telephelyei felújításra szorulnak.

A kulturális programok jelentős részét a Nádasdy Kulturális Központ nyújtja, mely elhelyezkedését tekintve a Nádasdy-várban található. Nyári időszakban a várudvarra szervezett programok a mozgáskorlátozottak, mozgássérültek számára is talán könnyebben hozzáférhetőek, bár a macskaköves burkolaton való közlekedés mindenki számára odafigyelést igényel. Az intézmény keretében működik a könyvtár és a Nádasdy Ferenc Múzeum, melyek akadálymentesítése az épület (vár) műemlék jellege miatt sem megoldott. Sárvár Integrált Településfejlesztési Stratégiájában is szerepel, az akadálymentesítés legnagyobb építészetleg is meghatározó fejlesztése egy külső felvonó és WC- csoport építése lehet a torony melletti külső várudvarban.

Ennek ellenére a könyvtár által nyújtott szolgáltatások elérhetőek a fogyatékkal élők számára is. Az épületbe történő bejutást az intézmény mobil rámpa segítségével tudja biztosítani, így a földszinti helyiségeket akár kerekesszékekkel is használni tudják az olvasók. A könyvtár hátsó bejáratánál kialakításra került egy ún. információs pont, ahol egy számítógép található, melyen keresztül elérhető a könyvtár állománya és internetezési lehetőség is biztosított. A számítógép egy professzionális képernyőnagyító szoftverrel is ellátott, ezért a látásfogyatékkal élők is szélesebb körben igénybe tudják venni a könyvtári szolgáltatást, illetve az elektronikus információkeresést. Természetesen az információs pont segítségével kiválasztott dokumentumokat a könyvtár munkatársai leviszik az emeletről a földszintre az olvasóknak. Egy másik szolgáltatása a könyvtárnak a házi kölcsönzés. Ennek keretében a könyvtárosok házhoz szállítják az igényelt dokumentumokat azoknak az otthonukhoz kötött, mozgásukban súlyosan korlátozott beteg vagy idős olvasóknak, akik az előbb említett okok miatt személyesen nem tudják a könyvtárat felkeresni.

A Nádasdy Ferenc Múzeum Huszártörténeti Gyűjteményének adatbázisa akadálymentes változatban elérhető a <http://huszarok.nadasdymuzeum.hu/> oldalon.

A Nádasdy Kulturális Központ egyébként évek óta foglalkozik érzékenyítő programok szervezésével óvodások, iskolások, egyéb látogatócsoportok számára. 2022 májusában a látássérültek, a vakon élők világa iránti érzékenyítés volt a célja a Kézzelfogható Alapítvány képzőművészeti tárlatának, melyet a Nádasdy-vár nagytermében lehetett megtekinteni, pontosabban megtapintani, hiszen az alkotásokat bekötött szemmel, csak tapintás útján lehetett megismerni. Ezen a kiállításon alkalom nyílt még a braille írás kipróbálására is.

A város másik kulturális programokat nyújtó épülete, a 2019-ben elkészült ZeneHáza, valamint az új, multifunkciós sportcsarnok, a Sárvár Aréna már teljesen akadálymentesen vehető igénybe.

Az önkormányzat tervei között szerepel, hogy pályázatot kíván benyújtani az Aktív turizmus fejlesztése TOP_Plusz-6.1.4-23 pályázati felhívásra, az előzetes elképzelések szerint konzorciumi együttműködés keretében a Vas Vármegyei Önkormányzattal. A megvalósítandó beruházás során elvárás, hogy a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó fejlesztéseket az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani.

Lakóépületek akadálymentesítettségéről nincsen adatunk.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az előző pontokban foglaltakon kívül nincsenek erre vonatkozó információink.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A távolsági autóbusz-pályaudvar a városközpont közelében van. 2009-2010. között megtörtént a teljes felújítása, mely a forgalmi igényeknek megfelelő befogadó és áteresztő képességű, korszerű technikai felszereltséggel bíró közlekedési infrastruktúra kialakítását eredményezte. Bővült az autóbusz állomás kiépített, illetve le- és felszálló területe, funkcionális részei mind arányaiban, mind pedig elrendezésében jobban alkalmazkodnak az utasforgalom igényeihez. A beruházás nyomán megvalósult az autóbusz-pályaudvar épületének a teljes körű akadálymentesítése is.

A pályaudvaron működik hangosbemondó, segítve ezzel az utazókat, hogy melyik kocsiallásról mikor és hova indul az autóbusz. Ezenkívül van digitális kijelző-tábla is. Az alacsony padozatú gépjárműparkról annyi információnk van, hogy 2021 nyarán 3 új, csuklós autóbusz állt forgalomba Sárváron. Az 51 ülő- és 55 állóhellyel rendelkező autóbuszok alacsony padlósok, akadálymentes kialakításúak és 300 kg teherbírású rámpával is rendelkeznek, így kerekesszékekkel is kényelmesen igénybe vehetők.

2015-ben a vasútállomás és környéke is felújításra került. Az épület akadálymentesítése megtörtént. A megújult fogadótérbe új digitális utastájékoztató - rendszert helyeztek ki.

Az állomás környékén a közterületi járda és az önkormányzati közút burkolata is felújítása került.

A vonatszerelvények között még mindig nagyon kevés az alacsony padozatú, a magas lépcsőzetű vonatokra való feljutás a súlyosan mozgássérülteknek szinte lehetetlen.

A településen a járdák akadálymentesítettsége nem mindenhol megoldott, így sajnos még több helyen problémát okoz a padkákon való átjutás a mozgásukban korlátozottak, az idősek, vagy a babakocsival közlekedők számára. Az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten ez további megoldást kíván.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A fogyatékossgal élő személyek számára a Kolping Támogató Szolgálat által biztosított támogató szolgáltatás érhető el a településen, mely részletesen a 7.1. d) pontban került kifejtésre.

Fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye Sárváron nincsen.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Lásd 7.2 pontban felsorolt, fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.4. Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programokról nincsen tudomásunk.

7.5 A fogyatékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékossággal élők egészségi állapotukból, élethelyzetükből adódóan a legérzékenyebb célcsoportot alkotják. Ők azok, akik társas kapcsolatokat is nehezen tudnak kialakítani, ezért esetükben fokozottan fennáll az elszigetelődés, a kirekesztődés veszélye. Ennek megakadályozására a társadalom részéről elfogadó, befogadó, támogató szemlélet szükséges, melyet leginkább érzékenyítő programokon keresztül lehet elérni, megvalósítani. Az érzékenyítés sohasem késő, de fontos lenne a kialakítását a gyermekkorban elkezdni, hogy felnőttkorra a másság elfogadása már természetes legyen.

A fogyatékkal élők közül legtöbben talán a mozgássérültek vannak, ezért fokozott figyelmet kell fordítani a középületek, utak, járdák akadálymentesítésére.

A jövedelemszerzés mellett a kapcsolatépítést, a közösségi együttlétet is szolgálja a foglalkoztatásuk, ezért szükség van befogadó szemléletű, fizikailag akadálymentes munkahelyekre, ahol érvényesíthetők a foglalkoztatásukhoz kapcsolódó munkavállalói és munkaadói kedvezmények.

Még egy dolog, ami nagyon fontos az ő esetükben: ők jutnak talán legnehezebben az információkhoz, ennek oka az egészségi állapotuk, vagy, hogy gyakran speciális ismeretekre, szolgáltatásokra van szükségük. Ezért különösen fontos ezen csoportba tartozók és hozzátartozóik fokozott segítése, támogatása, naprakész információkkal történő tájékoztatása, melyet Sárvár Város Önkormányzata az előző pontokban részletesen kifejtettek szerint biztosít.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hiányos információk, előítéletek a fogyatékkal élőkkel szemben	szemléletformálás, érzékenyítő programok már a gyermekkortól kezdődően
Nem teljeskörű az akadálymentesség a településen	további akadálymentesítés az épületek, utak, járdák tekintetében
Sárváron csak egyetlen fogyatékkal élőkkel foglalkozó intézmény van, ezen célcsoportnak és a megváltozott munkaképességűeknek kevés információjuk van arról, hogy a térségben hova fordulhatnak problémájukkal, kérdésükkel, számukra szükséges szolgáltatásokat hol érhetnek el	fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű személyek rendszeres tájékoztatása az őket érintő témákról, szolgáltatásokról

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem teljeskörű az akadálymentesség a településen, amely a fogyatékkal élőkön kívül az időseket, a kisgyermekes, babakocsival közlekedő személyeket is érinti	további akadálymentesítés az épületek, utak, járdák tekintetében; a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó fejlesztéseket komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani
Generációk közötti eltávolodás	Közösségfejlesztési projekt megvalósítása; Esélyegyenlőségi célcsoportok - gyermekek, idősek, fogyatékkal élők – közötti érzékenyítő programok

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Három történelmi egyház négy egyházkerülete található a városban. Két katolikus plébánia (Szent László, és Szent Miklós), Evangélikus Egyházközség, és Református Egyházközség. Az egyházkerületeken belül működő közösségek közül több a családok, ezen belül különösen a nők és gyermekek számára nyújtanak támogató, tanácsadó, segítő tevékenységet. Ilyenek például: Szent Miklós Plébánia Szent Mónika közössége, Evangélikus Egyházközség Nőegylete.

Magyar Vöröskereszt Vas Megyei Szervezetének területi kirendeltsége is jelen van a településen. A Szent Piroska Katolikus Óvoda a Magyar Vöröskereszt Bázisóvodája címmel rendelkezik.

Számos civil szervezet van jelen a városban, amelyek tevékenysége közvetlenül vagy közvetve, de kapcsolódik az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz. Ilyen például a Sárvári Nyugdíjasok Egyesülete, Rábasömjéni Nyugdíjas Klub, Nagycsaládosok Egyesülete. Mozgássérültek Vas Megyei Egyesületének Sárvári Csoportja.

Kolping Támogató Szolgálat-Sárvár és Kistérsége területi székhelye szintén a településen működik.

Sárváron 2019-ben is alakult Roma Nemzetiségi Önkormányzat Sárváron.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a települési önkormányzat együttműködésének részleteit a jogszabályi előírásoknak megfelelően kötött együttműködési megállapodás tartalmazza, azonban a gyakorlati tapasztalat alapján a kapcsolat és együttműködés messze túlmutat a megállapodásban megfogalmazottakon. Ezen túlmenően az önkormányzat és Kolping Támogató Szolgálat-Sárvár és Kistérsége ellátási szerződés alapján működik együtt. Az egyéb szervezetek, egyházak vonatkozásában írásos szerződés nem jött létre, azonban a város életének, rendezvényeinek aktív együttműködői. E tevékenységükhöz, egy-egy rendezvény megszervezéséhez sok esetben az önkormányzat célhoz kötött anyagi támogatást nyújt, amelynek részleteit a felek támogatási szerződésekben rögzítik.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

Kifejezetten esélyegyenlőséget célzó partneri viszonyról nem rendelkezünk információval a Sárvár Térsége Többcélú Kistérségi Társulás alaptevékenységével összefüggésben egyes részfeladatok során valósít meg ilyen tevékenységet.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat évente megrendezi a roma világnaphoz kapcsolódóan a városi roma napot. Sárvár város hivatalos honlapján olvasható a következő beszámoló a 2016-os roma napról.

„A vár hátsó udvarában már a reggeli órákban elkezdtek főzni a roma napi főzőverseny különleges fogásait. Marhapörkölt főtt, egy hagyományos cigány étel, a lecsós tészta rotyogott a kondérban, de pincepörköltet és rostos sült tarját is készítettek a résztvevők.

A Roma Kultúra Világnapja alkalmából szervezett sárvári roma nap hivatalos megnyitójára a délutáni órákban került sor. A roma himnusz hangjait követően Szabó Gábor Ferencné, a Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke köszöntötte a résztvevőket. A Roma Világnap alkalmából egy Indiában és a Balkánon élő népszokást vettek át a világon szétszórva élő roma közösségek: együtt indulnak egy közeli folyóhoz vagy patakhoz, ahol zene kíséretében koszorúkat, virágokat, virágszirmokat bocsátanak a vízre. Így tett most az elnök asszony is, aki szirmokat szórt le a színpadról.

Ezt követően kezdetét vette a szépség- és táncverseny. A legkisebbektől a legnagyobbakig, megmutatták magukat a szebbnél szebb kislányok, akik közül a legbátrabbak tánc tudásukat is bemutatták. Szabó Gáborné és képviselőtársa, Horváth János is táncra perdült, hogy a hagyományos romatáncot felelevenítse a legifjabbaknak és a szép számú közönségnek. A rendezvény keretében a vár aulájában nyílt alkalmi kiállítás Ferkovics József festőművész munkáiból. A cigány származású alkotó szülei válása miatt gyermekotthonban nőtt fel. Rajztehetsége korán megmutatkozott, mégis vándor iskolába küldték, bányászként is dolgozott. Hányatott sorsa ellenére ma sikeres képzőművész.

A roma nappal egyidejűleg szervezte meg a nemzetiségi önkormányzat a gyermeknapot, díjazták a jó tanuló – jó sportolókat, de foglalkoztató műhely és ugráló vár is színesítette a programot, amelyet sikeresnek értékelt Szabó Gáborné.”

2019 márciusában szomorú esemény árnyékolta be a roma önkormányzat működését. A nemzetiségi önkormányzat elnöke súlyos betegség után, tragikusan fiatalon elhunyt. A megüresedett képviselői mandátumot nem sikerült betölteni, mert a mandátumra jogosult jelöltek nem vállalták a képviselői megbízatást, így a Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat működésképtelenné vált, és megszűnt. Időközi választás kitűzésére nem kerülhetett sor a választási eljárásról szóló törvény alapján.

A 2019. október 13-án megtartott nemzetiségi önkormányzati választás eredményeként ismét megalakult a Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat, tagjainak száma a korábbi 3 főről 5 főre nőtt.

Az újonnan alakult önkormányzat tagjai törekednek arra, hogy tovább vigyék a korábban kialakult jó gyakorlatokat, együttműködéseket, azonban a pandémia miatt a rendezvények szervezésére nem volt reális lehetőség.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Több civil szervezet működik együtt az SGGYK-val, és szerveznek közös programokat az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok számára. Rendszeres a ruhagyűjtés és válogatás. Nagycsaládosok Egyesületének Mikulás-napi ünnepsége, idősek karácsonyi rendezvénye. Lásd még 6.4. pontnál.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Pontos adatokkal nem rendelkezünk erre vonatkozóan, azonban több kezdeményezésről is tudunk. Lásd még 3.7. c) pontnál leírtakat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete 164/2023. (IX. 28.) számú képviselő-testületi határozatával döntést hozott arról, hogy Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elkészítésére, illetve annak felülvizsgálataira HEP Fórumot hoz létre.

A képviselő-testület a HEP Fórum tagjainak az alábbi személyeket kérte fel:

- Sárvár mindenkori polgármestere
- a képviselő-testület szociális, egészségügyi és köznevelési ügyekkel foglalkozó bizottságának mindenkori elnöke
- Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat mindenkori elnöke
- Sárvári Gondozási és Gyermejkölési Központ mindenkori vezetője
- Vas Vármegyei Markusovszky Egyetemi Oktatókórház Vármegyei Védőnői Szolgálat (helyi)
- Kolping Támogató Szolgálat – Sárvár és Kistérsége mindenkori vezetője
- Mozgássérültek Vas Vármegyei Egyesülete Sárvári Csoportjának mindenkori vezetője
- Sárvári Nyugdíjas Egyesület mindenkori elnöke
- Rábasömjéni Nyugdíjas Klub mindenkori vezetője
- Sárváron működő köznevelési intézmények mindenkori vezetői vagy ifjúságvédelmi felelősei
- Nádasdy Kulturális Központ mindenkori igazgatója
- Sárvári Sportfólió Kft. mindenkori ügyvezető igazgatója
- Sárvári Média Nonprofit Kft. mindenkori ügyvezető igazgatója
- Sárvári Városszépítő Egyesület mindenkori elnöke
- helyi esélyegyenlőségi referens(ek)

A HEP Fórum tagjait (akik egyben partnerek) már a helyzetelemzéshez szükséges adatok összegyűjtése során bevonásra kerültek a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába. A 2023. november 6. napján megtartott HEP Fórumot megelőzően kézhez kapták, és tanulmányozhatták az esélyegyenlőségi program tervezetét, amelyet a fórum során részletesen megvitattak. A helyzetelemzés során beazonosított problémák felvetésével, valamint az arra javasolt intézkedésekkel a fórum tagjai egyetértettek.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az elfogadott helyi esélyegyenlőségi program közzétételre kerül az önkormányzat honlapján (www.sarvarvaros.hu), továbbá tájékoztató jelenik meg róla a Sárvári Hírlapban, az önkormányzat hivatalos lapjában. Az észrevételek visszacsatolására szolgál az eselyegyenloseg@sarvar.hu elérhetőség. HEP fórum működésére lásd az előző pontnál leírtakat.

A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat megküldi a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF) esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

III. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A HEP IT részletei

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Nem teljeskörű az akadálymentesség a településen, amely a fogyatékkal élőkön kívül az időseket, a kisgyermekes, babakocsival közlekedő személyeket is érinti	A közszolgáltatásokhoz kapcsolódó fejlesztéseket komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani, pályázati források bevonásával
	Generációk közötti eltávolodás	Közösségfejlesztési projekt megvalósítása; Esélyegyenlőségi célcsoportok - gyermekek, idősek, fogyatékkal élők - közötti érzékenyítő programok
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Hajléktalanság	Fizikai, mentális állapotuk, rendszeres jövedelemre való jogosultságuk folyamatos figyelemmel kísérése, szükség szerint intézményi ellátáshoz jutásuk segítése
	A romák többsége alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik és sokan alkalmi munkából élnek	Szemléletformálás, minél magasabb iskolai végzettség megszerzésére, ösztönzés munkaviszonyból származó rendszeres jövedelem megszerzésre
	Közüzemi hátralékok kezelése	Megoldási módok biztosítása a hátralék visszafizetésére, további felhalmozás megakadályozása
Gyermekek	A veszélyeztetett és/vagy kiemelt figyelmet igénylő tanulók körében kimutathatók nevelési, oktatási hiányok	Köznevelési intézmények tehetséggondozást, illetve nevelési-oktatási hiányok kompenzálását szolgáló programjainak bővítése, fejlesztése
	Továbbra is igény van a nyári gyermekfelügyeletre, nyári napközire	Az intézmények által szervezett nyári táborok a nyári szünidő minél nagyobb részét fedjék le. Folyamatos igényfelmérés, a bevált jó gyakorlatok folytatása.
	Vannak felújításra szoruló óvodai feladatellátást szolgáló épületek.	Az óvodai feladatellátási helyek épületeinek és környezetének (óvodai játszóudvarok) felújítása, korszerűsítése, különös tekintettel az az épületek energiahatékonyságának növelésére

Nők	Családon belüli erőszak látens jelenség	Észlelő, jelző rendszer hatékony működtetése, széleskörű tájékoztatás a krízishelyzetbe került nők számára az igénybe vehető segítségről, ellátásokról
	Nehézséget jelent a nők számára, hogy gyermekvállalást követően vissza-térjenek a munkaerő-piacra	Tájékoztatás a helyzetüket megkönnyítő lehetőségekről, igénybe vehető szolgáltatásokról, Család és KarrierPONT-ok bemutatása
Idősek	A lehetőségekhez képest alacsony a nappali ellátást igénybe vevők száma	Szélesebb körű tájékoztatás a szolgáltatásról, időseket vonzó programok szervezése,
	Tapasztalat szerint a településen élő idős népesség számához viszonyítva alacsony az idősek részvétele a civil szervezetekben és a városi közösségi programokon	Civil szervezetek, közösségi programok megismertetése az idősekkel, meggyőzés, olyan programok szervezése, mellyel növelhető az aktív részvétel. Különösen fontos ez a világjárvány lecsengését követően, hogy az idős emberek ismét merjenek közösségi kapcsolatokat létesíteni!
	Sok idős él egyedül, mely elmagányosodáshoz vezethet. Feltételezhetően közülük sokan nem ismerik az internet előnyeit, mely a kapcsolattartást is segíti	Számítógép és „okos” eszközök használatának megismertetése, internet használatának ösztönzése
	Statisztikai tény, hogy emelkedik az emberek születéskor várható élettartama, fontos, hogy az egészséget is minél tovább megőrizték az idős emberek	Egészségtudatos életmódra ösztönzés
Fogyatékkal élők	Előítéletek a fogyatékkal élőkkel szemben	Szemléletformálás, érzékenyítés
	Nem teljeskörű az akadálymentesség a településen	További akadálymentesítés, megfelelő pénzforrások felkutatásával
	A fogyatékkal élőknek és a megváltozott munkaképességűeknek kevés információjuk van arról, hogy a térségben hova fordulhatnak problémájukkal, kérdésükkel, egyes szolgáltatásokat hol érhetnek el	A fogyatékkal élők és a megváltozott munkaképességű személyek tájékoztatása a helyi média útján

2. Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák legalább általános iskolai végzettséggel és munkaviszonyból származó rendszeres jövedelemmel rendelkeznek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők hozzájussanak a mindennapi életvitellel kapcsolatos alapvető szükségletekhez.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek veszélyeztetettségének megelőzését, nevelési-oktatási hátrányaik kompenzálását, a tehetséggondozást, tehetséges gyermekek támogatását.

Hiszünk abban, hogy az aktivitásukat és függetlenségüket megőrző idősebb és idősek emberek jelenlegi és jövőbeni generációi értékes és sok tekintetben még nem feltárt erőforrásokat jelentenek a gazdaság és a társadalom számára. Éppen ezért kiemelt figyelmet fordítunk a településünkön élő idősekre.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők megbecsülését, családban betöltött szerepük elismerését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítása során az akadálymentesítésre.

3. Az intézkedési területek részletes kifejtése

A	Intézkedés címe:	Élet akadályok nélkül
B	Feltárt probléma megnevezése	Utak, járdák, középületek akadálymentesítése nem mindenhol megoldott
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A középületek, parkok, járdák, utak minél nagyobb fokú akadálymentesítése, azért, hogy a közszolgáltatások a fogyatékkal élők mellett az idősek és a babakocsival közlekedők számára is elérhetővé váljanak.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	14/2021. (VII. 29.) számú képviselő-testületi határozattal elfogadott „Sárvár Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája”
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Akadálymentesítésre váró középületek, utak, járdák számbavétele. Tervek elkészítése a felújításra, a megvalósításhoz pályázatfigyelés. Megfelelő pályázat esetén annak benyújtása. Fejlesztések akadálymentesítés megvalósítása. Megvalósítás: akadálymentesítés az említett területeken
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat vezetői, projekt előkészítésébe és megvalósításába bevont partnerek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31. pályázati forrás esetén
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	akadálymentesített utak, parkok, járdák, középületek száma, ezáltal szélesebb körű hozzáférés a közszolgáltatásokhoz
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Elsősorban pénzügyi forrás szükséges, központi támogatások, pályázati lehetőségek útján. Aktív turizmus fejlesztése TOP_Plusz-6.1.4-23
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Állagmegóvás, rendszeres karbantartás a rendelkezésre álló humán erőforrás segítségével
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Esélyegyenlőségi célcsoportok közötti kapcsolat erősítése a közösségfejlesztés eszközeivel
B	Feltárt probléma megnevezése	Generációk közötti eltávolodás
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Elsősorban a gyermekek, idősek és fogyatékkal élők, mint esélyegyenlőségi célcsoport kapcsolatfelvételét, érzékenyítését és együttműködését elősegítő programok kidolgozása, szervezése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	ITS - Egészségügyi és szociális ellátó és támogató rendszerek fejlesztése, a társadalmi integráció elősegítése - A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeinek javítása, egyenlő esélyek és a társadalmi kohézió megteremtése
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Az Időügyi Nemzeti Stratégiában elsődleges célcsoportot képeznek a mai idősebb generáció tagjai. Rá kell azonban mutatni, hogy az aktív időskor lényege éppen a generációk közötti szerves kapcsolatban és kölcsönös támogatásban rejlik.” Időügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Pályázat előkészítése, konzorciumi partnerek bevonása, igényfelmérésen alapuló cselekvési és programterv kidolgozása, megvalósítása.
G	Az intézkedés felelőse	SGGYK, Sárvári Sportfólió Kft., Nádasdy Kulturális Központ, civil közösségek, esélyegyenlőségi referensek,
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31. pályázati forrás esetén
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megvalósult programok, események száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás és infrastruktúra nagyobb részben rendelkezésre áll, a programok kidolgozásához, megvalósításához pénzügyi forrás szükséges pályázati lehetőségek útján – például TOP_Plusz-3.1.3-23 Helyi humán fejlesztések
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Olyan közösségi akciók megvalósítása, ami több generáció számára egyaránt vonzó, lehetőséget nyújt a kapcsolatépítésre, fenntartható a visszatérő programok iránti érdeklődés
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Hajléktalan személyek problémáinak enyhítése a településen
B	Feltárt probléma megnevezése	Kis számban, de vannak a településen hajléktalanok
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Még kevesebb, vagy egyáltalán ne legyen hajléktalan a településen
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális ellátásokról szóló 4/2015. /II.16./ számú önkormányzati rendelet; SGGYK szakmai program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	nem releváns
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A hajléktalanná vált személyek számának és helyzetének feltérképezése szociális gondozók bevonásával, a kialakulás okának feltárása. Fizikai, mentális és egészségi állapotuk folyamatos figyelemmel kísérése. Szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés megszervezése. Napi egyszeri meleg étel, tisztálkodási lehetőségek biztosítása Azoknál, akik nem rendelkeznek rendszeres jövedelemmel, annak megvizsgálása, hogy visszavezethetők-e a munkaerőpiacra, vagy valamilyen rendszeres pénzellátásra jogosultak lehetnek-e Lakhatásuk segítése főleg a téli időszakban, szükség szerint intézményi ellátáshoz jutásuk segítése Életvezetési tanácsadás biztosítása családgondozó bevonásával.
G	Az intézkedés felelőse	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ vezetője
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Hajléktalan személyek munkához, így jövedelemhez segítése A településen élő hajléktalanok száma tovább csökken
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás: szakemberek, akik a hajléktalanokkal foglalkoznak pénzügyi erőforrás: napi egyszeri meleg étel biztosításához technikai és pénzügyi erőforrás: tisztálkodási, mosási lehetőség biztosításához
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az eredmények a hajléktalan személy együttműködésével tartható fenn
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Romák integrálása a társadalomba, a velük szembeni előítéletek csökkentése
B	Feltárt probléma megnevezése	A romák többsége alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik és többnyire alkalmi munkából élnek
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A romák rendelkezzenek legalább 8 általános iskolai végzettséggel és munkaviszonyból származó jövedelemmel A romák megítélésének pozitív változása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	ITS, Köznevelési intézmények nevelési/pedagógiai programjai
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Új Roma Stratégia (2009-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Szemléletformálás már gyermekkortól kezdődően, jó példák bemutatásával (pl. sikert elért roma személy meghívása, bemutatása, előadása) A tanulás ösztönzése gyermekkorban, felnőttkorban a képzési lehetőségek igénybevétele ösztönzése, központi programokon keresztül. Rendszeres munkavállalás ösztönzése, elhelyezkedési lehetőség biztosítása pl. közfoglalkoztatásban. Életvezetési tanácsadás. Roma kulturális hagyomány ápolása, szélesebb körben történő megismertetése.
G	Az intézkedés felelőse	Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	8 általános iskolát végzett és átképzett roma személyek számának emelkedése Rendszeres jövedelemmel, munkaviszonyból származó jövedelemmel rendelkező romák számának emelkedése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás: roma nemzetiségi önkormányzat, SGGYK, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, köznevelési intézmények, munkáltatók pénzügyi erőforrások: képzéssel összefüggő költségek, foglalkoztatás támogatása, programok szervezése az előítéletek csökkentéséhez
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	meggyőzés, jó példák bemutatása – ezt minél fiatalabb korban kell elkezdni célcsoport részéről: együttműködés, érdeklődés
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	roma nemzetiségi önkormányzat és a települési önkormányzat együttműködése települési önkormányzat támogatásával megvalósuló, a roma kultúrát bemutató programok szervezése

A	Intézkedés címe:	Közüzeti hátralékok és a hátralékkal rendelkezők számának csökkentése
B	Feltárt probléma megnevezése	Bár folyamatosan csökken a hátralék összege, de még mindig magas azoknak a családoknak a száma, akik távhő-, vagy önkormányzati bérleti díjhátralékkal rendelkeznek.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Közüzeti hátralék összegének és a hátralékkal rendelkezők számának minimális szintre csökkentése További hátralékok felhalmozásának megakadályozása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális ellátásokról szóló 4/2015. /II.16./ számú önkormányzati rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 „A KSH adatai alapján ugyan 2010 és 2020 között felére esett a rezsifizetési nehézségeket jelentő háztartások száma (22,1/10,7%), de a közüzeti tartozások felszámolására a családok jellemzően nem lesznek képesek külső segítség nélkül még a középtávú jövőben sem.”
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A hátralék és behajtási lehetőségek folyamatos nyomon követése, a hátralék kialakulása okainak feltárása (Vizsgálata annak, hogy a hátralék kialakulása a tulajdonosnak/bérlőnek felróható, vagy nem. Nem mindegy például, hogy valaki nem akar fizetni, vagy nem tud, mert pl. tartós beteg vagy munkanélküli lett időközben és ezért jelentősen csökkent a család jövedelme) Ebbe a vizsgálatba bevonható a családsegítő szolgálat és/vagy gyermekjóléti központ is. Megoldási módok kidolgozása, biztosítása a meglévő hátralékok rendezésére (pl. részletfizetés, önkormányzati támogatás) További hátralék felhalmozásának megakadályozása, ennek érdekében fontos a lakó/bérlő meggyőzése a havi rendszeres fizetés érdekében; önkormányzati bérlakás esetében lakáscsere is felmerülhet alacsonyabb költségű lakásra Amennyiben a hátralék felhalmozása a tulajdonosnak/bérlőnek felróható és nem is működik együtt, hogy a hátraléka csökkenjen, ott a hátralék jogi úton is behajtható
G	Az intézkedés felelőse	Sárvári Városgondnokság Nonprofit Kft. vezetője
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Távhődíj, lakbér és vízdíj hátralékkal rendelkezők száma folyamatosan csökken
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás: Városgondnokság munkatársai, szociális ügyintéző pénzügyi forrás: lakhatási támogatás, önkormányzati bérlakás esetén cserelakás biztosítása
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Együttműködés legyen a hátralékkal rendelkezők részéről, további hátralékok felhalmozásának megakadályozása, (ösztönző lehet erre az a gyakorlat, hogy a bérleti jogviszony pl. 1 évre kerül megállapításra, hosszabbításra pedig hátralék esetén nincs lehetőség)
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együtt-működés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Nevelési-oktatási hiányok kompenzálása, tehetséggondozás a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók körében
B	Feltárt probléma megnevezése	A veszélyeztetett és/vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók körében kimutathatóak nevelési, oktatási hiányok
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A veszélyeztetett és/vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók számára a köznevelési intézményben biztosítani szükséges azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével kompenzálhatók a nevelési-oktatási hiányok.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális ellátásokról szóló 4/2015. /II.16./ számú önkormányzati rendelet; köznevelési intézmények nevelési/pedagógiai programjai
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „Az iskolai végzettség a szocializációs folyamat kimenete és egyben a felnőttkori társadalmi helyzet egyik legfontosabb meghatározója.”
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az érintett tanulók bevonása a már működő felzárkóztató, tehetséggondozó programokba, tanórán kívüli foglalkozások vonzóná tétele. Szükség szerint új programok beindítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek esetén a speciális nevelési oktatási igénynek megfelelő szakember biztosítása (gyógynevelő, fejlesztő pedagógus, logopédus) A tanulók eredményeinek elismerése, jó példák bemutatása. Hosszútávon elkerülhető a tanulási kudarc miatti lemorzsolódás, évfolyamismétlés, javulnak a továbbtanulási esélyek.
G	Az intézkedés felelőse	köznevelési intézmények igazgatói és fenntartói; nevelőtestületek, tantestületek tagjai; iskolai szociális segítők;
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2023/2024. tanévtől folyamatos, 2025. június 30.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Programok száma, programokba bevont tanulók száma. Iskolai naplók, visszacsatolás a tanulmányi eredményekről. Tanulmányi versenyek, iskolai vetélkedők, kulturális szemlék eredményei. Továbbtanulási mutatók.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás elsősorban pedagógusok, fejlesztőpedagógusok, gyógynevelők. Intézményi infrastruktúra rendelkezésre áll. Pénzügyi forrás a programok működtetéséhez, szakemberek képzéséhez, továbbképzéséhez, jutalmazáshoz. Pályázati források bevonása, amennyiben lehetséges.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatosan biztosítani szükséges a megfelelő végzettségű szakembereket, szükség szerint továbbképzésüket állami, és lehetőség esetén pályázati forrásból.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Ebben az esetben nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Nyári gyermekfelügyelet, nyári napközi időtartamának növelése
B	Feltárt probléma megnevezése	A szülőknek problémát okoz a nyári szünidőben a gyermekek felügyelete, szabadidejük hasznos eltöltésének megszervezése.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az egyes résztvevők – állami, önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, for-profit szervezetek – tevékenységének összehangolásával a nyári szünidő egyre hosszabb részét fedjék le az igénybe vehető szolgáltatások.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Az önkormányzat éves költségvetéséről szóló önkormányzati rendelet. Intézményi szakmai programok, munkaterv.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) <i>„Támogatni kell a szabadidő tartalmas eltöltésére szolgáló közösségi terek, szolgáltatások létrehozását és a szükséges számú szakemberek foglalkoztatását.”</i>
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Elsősorban az alsó tagozatos korosztály nyári szünidőben történő felügyeletének, szabadidejük hasznos eltöltésének megszervezése, oly módon, hogy minél több városi intézmény vegyen részt a feladat végrehajtásában. Adatgyűjtés. Igényfelmérés. Programok szervezése oly módon, az egyes résztvevők tevékenységének összehangolásával a nyári szünidő egyre hosszabb részét fedjék le az igénybe vehető szolgáltatások. Tapasztalatok értékelése, a következő évi programok szervezése során ezen megállapítások figyelembevétele.
G	Az intézkedés felelőse	köznevelési intézmények igazgatói és fenntartói; Nádasdy Kulturális Központ, egyházak képviselői, civil szervezetek vezetői
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. augusztus 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Nyári szünidőben szervezett táborok száma, időtartama. Igénybe vevők száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás: pedagógusok, közművelődési szakemberek, civil szervezetek vezetői Intézményi infrastruktúra rendelkezésre áll. Pénzügyi forrás: intézményi és önkormányzati költségvetés; pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Jól bevált gyakorlatok, nagy érdeklődésre számot tartó táborok szervezése, igényfelmérés alapján új kezdeményezések elindítása. Az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten támogatja a táborokat szervező civil szervezeteket. Pályázati lehetőségek keresése.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Ebben az esetben nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Az óvodai feladatellátási helyek épületeinek és környezetének (óvodai játszóudvarok) felújítása, korszerűsítése, különös tekintettel az épületek energiahatékonyságának növelésére
B	Feltárt probléma megnevezése	Továbbra is van felújításra szoruló óvodai feladatellátást szolgáló épület.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az óvodai ellátás színvonalának javítása a meglévő telephelyek korszerűsítésével, fejlesztésével. Kisgyermeket nevelők munkavállalási esélyeinek javítása, családbarát működtetés.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Sárvár Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Felújításra, korszerűsítésre szoruló telephelyek, épületek felmérése. Tervezés, költségbecslés elkészítése, projekt előkészítés. Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, pályázat benyújtása. Támogatás elnyerése esetén beruházás megvalósítása.
G	Az intézkedés felelőse	Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal vezetői, projekt előkészítésébe és megvalósításába bevont partnerek, óvodavezető
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	Felmérés, tervezés, projekt előkészítés - folyamatos Pályázat benyújtása, és támogatási döntés: pályázati kiírás szerint. Beruházás megvalósítása: 2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Felújított telephelyek száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás a projekt előkészítéshez, megvalósításához, beruházás befejezését követően a működtetéshez. Önerő biztosítása a pályázat benyújtásához kiírástól függően.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Az óvodai ellátás színvonala javul, korszerűbb épület működtetése kevesebb pénzügyi forrást igényel.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Sárvár Város Önkormányzata Bögöt, Porpác és Sitke községek önkormányzatával óvodai feladatellátási szerződést kötött. Sitke településen a Sárvári Vármelléki Óvoda telephelyeként óvodai csoport működik.

A	Intézkedés címe:	Családon belüli erőszak megelőzése
B	Feltárt probléma megnevezése	Családon belüli erőszak látens jelenség
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános tájékoztatási tevékenység erősítése a jelenséggel kapcsolatosan annak érdekében, hogy a családon belüli/kapcsolati erőszakot elszenvedők merjenek, tudjanak segítséget kérni.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	nem releváns
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Széleskörű tájékoztatási tevékenység köznevelési intézményekben, munkahelyeken, helyi médiában: - Figyelemfelkeltés e témával kapcsolatban, érintettek hol kaphatnak és kitől segítséget. - A bántalmazó magatartás, bántalmazó viselkedésminták felismerési módszereinek bemutatása, megismertetése a hatékonyabb észlelő- és jelzőrendszeri működés érdekében - Segélyvonalak számának ismertetése, közzététele. Látókörbe került eseteknél szükség szerint, illetve egyénre szabottan életvezetési tanácsadás lehetőségének megteremtése.
G	Az intézkedés felelőse	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ vezetője, Sárvári Média Nonprofit Kft. ügyvezetője, esélyegyenlőségi referens
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Közzétett tájékoztatók száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás: észlelő- jelző rendszer szakemberei, helyi média munkatársai Közzétételi fórumok rendelkezésre állnak – Sárvári Hírlap, www.sarvarvaros.hu Sárvár TV, Sárvár Rádió, Sárvár Lendületben facebook oldal;
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A folyamatos, illetve időszakosan visszatérő tájékoztatás fenntartása szükséges, hogy a bántalmazott nők minél nagyobb számban, és minél hamarabb merjenek segítséget kérni. Ezzel részben megakadályozható, hogy súlyos bűncselekmények áldozataivá váljanak.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Visszatérés a munkahelyre gyermekvállalást követően
B	Feltárt probléma megnevezése	Nehézséget jelent a nők számára, hogy gyermekvállalást követően visszatérjenek a munkaerő-piacra, a munka és a családi élet összehangolása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Bölcsődei, óvodai férőhely biztosítása. Széleskörű tájékoztatási tevékenység, Család és KarrierPONT-ok bemutatása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	ITS – a gazdaságfejlesztési és társadalmi fejlesztési célok megvalósulása esetén nő munkahelyek száma, jobb színvonalú intézményi szolgáltatások érhetők el
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az önkormányzat folyamatosan gondoskodik a szükséges számú bölcsődei és óvodai férőhely biztosításáról. Ennek érdekében figyelemmel kell kísérni a születések számának alakulását a településen. A helyi média és az önkormányzati intézmények bevonásával erősíteni szükséges a tájékoztatási tevékenységet, annak érdekében, hogy a kisgyermekes, a munkahelyre visszatérésüket tervező anyukák - megismerjék az atipikus foglalkoztatási formákat, - tanácsokat kaphassanak a család/magánélet és a munka összeegyeztethetőségével kapcsolatban - megismerjék a Család és KarrierPONT-ok által nyújtott szolgáltatásokat Igény esetén előadás szervezése a témában jártas szakemberek meghívásával. Jó gyakorlatok, családbarát munkahelyek bemutatása.
G	Az intézkedés felelőse	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ vezetője, védőnők, Sárvári Média Nonprofit Kft. ügyvezetője, civil szervezetek vezetői
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Információs anyagok megjelenésének száma. Emelkedik a településen a családbarát munkahelyek száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás: SGGYK munkatársai, védőnők, civil szervezetek vezetői, helyi média munkatársai, esélyegyenlőségi referens Közzétételi fórumok rendelkezésre állnak – Sárvári Hírlap, www.sarvarvaros.hu Sárvár TV, Sárvár Rádió, Sárvár Lendületben facebook oldal;
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kisgyermekes anyukák tudatosabb munkaerő-piaci szereplőkké válnak.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Idősek nappali ellátása igénybevételének növelése a Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központban
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősek nappali ellátását igénybe vevők száma nem éri el az engedélyezett férőhelyek számát.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az ellátottak számának emelkedése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ szakmai programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az alacsonyabb igénybevétel okainak feltárása Az eddig kevésbé aktív idősek meggyőzése a közösségi együttlét fontosságáról Olyan programok szervezése, mellyel elérhető, hogy az idősek keressék a hasonló korosztállyal történő közösségi együttlétet. Az érdeklődés fenntartása a szolgáltatás iránt A szolgáltatás népszerűsítése a helyi médián keresztül
G	Az intézkedés felelőse	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ vezetője
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A szolgáltatás igénybevétele megközelíti az engedélyezett férőhely 100%-át
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás adott pénzügyi erőforrás: programok megvalósításához támogatás (önkormányzati és egyéb támogatás) technikai erőforrás: adott a felújított intézmény
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	érdeklődés fenntartása érdekében az ellátottak igényeinek megfelelő programok szervezése,
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Idős emberek közösségi kapcsolatteremtésének ösztönzése
B	Feltárt probléma megnevezése	Tapasztalat szerint a településen élő idős népesség számához viszonyítva alacsony az idősek részvétele a civil szervezetekben és a városi közösségi programokon
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az idősek aktív részvételének emelkedése a civil szervezetekben és a városi közösségi programokon.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	éves közművelődési szolgáltatási terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az eddig kevésbé aktív idős emberek meggyőzése a közösségi együttlét fontosságáról igények megismerése, majd olyan programok szervezése (pl. színházlátogatások, kirándulások), melyek az idős emberek érdeklődését felkeltik, A településen működő civil szervezetek működésének, az idősek érdeklődési körének is megfelelő közösségi programok megismertetése, népszerűsítése az idősek körében – helyi média szerepe fontos.
G	Az intézkedés felelőse	időseket tömörítő civil szervezetek vezetői (Sárvári Nyugdíjas Klub, Rábasömjéni Nyugdíjas Klub), partner: Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ, Nádasdy Kulturális Központ, Sárvári Sportfólió Kft.
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Emelkedik ezen civil szervezetek tagjainak létszáma Emelkedik az idősek részvétele a közösségi programokon
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás: a szervezetek megismertetéséhez, a meggyőzéshez, a programok megvalósításához pénzügyi forrás: forrás a programok megvalósításához
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érdeklődés fenntartása, szükséges anyagi feltételek megléte.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Sárváron is „Kattintsunk Együtt”
B	Feltárt probléma megnevezése	Sok idős ember él egyedül, családtagjaiktól távol. Vannak, akik egészségi állapotuk miatt nem tudják elhagyni otthonukat, ezért érezhetik magukat magányosnak. Valószínűleg közülük többen nem ismerik/használják az internetet.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Igényeikhez mérten az idősök minél nagyobb számban ismerkedjenek meg az internet és az „okos” eszközök (számítógép, okostelefon, tablet) nyújtotta lehetőségekkel (ismeretszerzés, kapcsolattartás)
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	ITS - A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeinek javítása, egyenlő esélyek és a társadalmi kohézió megteremtése
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	igények megismerése, idősök bevonása a programba; a tanításban résztvevők (pl.: gimnazisták közösségi munka keretében) megkeresése együttműködés kialakítása
G	Az intézkedés felelőse	idősöket tömörítő civil szervezetek (Sárvári Nyugdíjas Egyesület, Rábasömjéni Nyugdíjas Klub) vezetői, partner: Sárvári Gondozási és Gyermekejéltési Központ, Nádasdy Kulturális Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A programban részt vevő idősök száma, „tanórák” száma. A tanulás során nő az idősök szellemi aktivitása, a fiatalabb és idősebb korosztály közelebb kerül egymáshoz; Erősödik a kapcsolattartás lehetősége
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás: tanítást vállaló önkéntesek, diákok technikai erőforrás: számítógép, „okos” eszközök a bemutatáshoz, tanításhoz
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A tanulás során szerzett sikerélmények, melyek újabb tanulásra, az internettel összefüggő ismeretek bővítésére ösztönzi az idősöket
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Egészségtudatos életmód és egészségmegőrzés időskorban is
B	Feltárt probléma megnevezése	Statisztikai tény, hogy az emberek születéskor várható élettartama folyamatosan emelkedik. Nem mindegy, hogy azokat az éveket az emberek milyen életminőségben élik
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az emberek minél tovább éljenek egészségben, számukra megfelelő életminőségben.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	ITS: • A szabadidő aktív eltöltési lehetőségeinek bővítése • A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeinek javítása, egyenlő esélyek és a társadalmi kohézió megteremtése
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Időügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024 „Az egészséges életmód kialakítása nem a harmadik életszakaszban kezdődik, a meghosszabbodott és lassan, de folyamatosan növekedő élettartam nem minden esetben jelenti az egészséges életévek számának a növekedését.”
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Ösztönzés : - a rendszeres orvosi ellenőrzésre (szűrővizsgálatokon való részvételre, meglévő betegség esetén az előírt terápia alkalmazása) - a szellemi aktivitás megőrzésére (érdeklődési körnek megfelelően) - fizikai aktivitás megőrzésére (rendszeres mozgással) - az egészséges táplálkozásra A témával kapcsolatosan előadások, bemutatók, szűrővizsgálatok szervezése, mindezek kapjanak nyilvánosságot a helyi médiában Az idős embereknek is legyenek egészségszokásaik, melyek kapcsolódhatnak az érdeklődési körüknek megfelelő civil szervezetekhez (pl.: mozgásszeretet esetén Gyaloglóklubban történő aktív részvétel vagy pl. aki szívesen olvas, számára a Sylvester Könyvbarát Klub nyújt további lehetőségeket)
G	Az intézkedés felelőse	időseket tömörítő civil szervezetek vezetői Sárvári Gondozási és Gyermejjóléti Központ vezetője
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Egészséggel kapcsolatos előadások, bemutatók, foglalkozások száma, az ezeken résztvevő idős emberek száma, médiában történő megjelenések száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás: témában érintett szakemberek, civil szervezetek pénzügyi forrás: szűrések biztosítása, programok megszervezéséhez kapcsolódó költségek pl.: előadók esetleges díjazása, egészséges ételek bemutatásához anyagszükséglet technikai forrás: teremigény, technikai háttér
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos meggyőzés, tájékoztatás, széleskörű érdeklődésre számot tartó programok, előadások, bemutatók szervezése, „jó példák” bemutatása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	Érzékenyítő foglalkozások a köznevelési és kulturális intézményekben
B	Feltárt probléma megnevezése	Általános társadalmi probléma a fogyatékkal élőkkel szembeni előítélet, nehéz a másság elfogadása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Nagyobb fokú empátia kialakítása az „ép” fiataloknál a fogyatékosokkal szemben
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	szakmai programok, pedagógiai programok
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	2015-2025. időszakra szóló Országos Fogyatékosügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Szemléletformálás, a másság elfogadtatása Érzékenyítő foglalkozások tartása a köznevelési és kulturális intézményekben, melynek keretében fogyatékos személyekkel történő beszélgetéssel, előadással betekintés a mindennapjaikba, „élményalapú,” tapasztalatszerzés, játékos feladatokkal az ő helyükbe képzelés, problémamegoldás
G	Az intézkedés felelőse	köznevelési intézmények vezetői, Nádasdy Kulturális Központ vezetője
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	foglalkozások, programok száma, résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pénzügy forrás: nem jellemző humán erőforrás: program megszervezéséhez, „bemutatkozásra” vállalkozó fogyatékos személy
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	olyan programok, feladatok szervezése, melyekkel az „ép” diákok érdeklődése, figyelme fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

A	Intézkedés címe:	A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességű személyek tájékoztatása a helyi médián keresztül
B	Feltárt probléma megnevezése	Feltehetően kevés információval rendelkeznek ezen célcsoportba tartozók az őket érintő témákban, nem nagyon tudják, hova fordulhatnak problémáikkal.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A fogyatékkal élők és a megváltozott munkaképességű személyek megismerjék az őket érintő, térségben fellelhető intézményeket, szolgáltatásokat, azok elérhetőségét, valamint birtokába kerülhessenek mindazon információknak, melyek a mindennapi életvitelükhöz szükségesek, könnyebbé téve azt
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	ITS - Egészségügyi és szociális ellátó és támogató rendszerek fejlesztése, a társadalmi integráció elősegítése
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A célcsoport helyi médián keresztül történő rendszeres tájékoztatása mindazon információkról, a térségben működő intézményekről, civil szervezetekről, szolgáltatásokról, azok elérhetőségéről, melyek ezen személyek mindennapjait élhetőbbé teszik
G	Az intézkedés felelőse	Kolping Támogató Szolgálat helyi vezetője, Sárvári Média Nonprofit Kft. ügyvezetője
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos, 2025. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megjelenési alkalmak száma A közzétett információanyag mindennapi életben történő hasznosítása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán erőforrás: Támogató Szolgálat, helyi média
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	rendszeres, naprakész információk közlése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

4. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása

0. Település szintű probléma

1	Élet akadályok nélkül	Utak, járdák, középületek akadálymentesítése nem mindenhol megoldott	A középületek, parkok, járdák, utak minél nagyobb fokú akadálymentesítése, azért, hogy a közszolgáltatások a fogyatékkal élők mellett az idősek és a babakocsival közlekedők számára is elérhetővé váljanak.	14/2021. (VII. 29.) számú képviselő-testületi határozattal elfogadott „Sárvár Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája”	Országos Fogvatékosság-ügyi Program (2015-2025)	Akadálymentesítésre váró középületek, utak, járdák számbavétele. Tervek elkészítése a felújításra, a megvalósításhoz pályázatfigyelés. Megfelelő pályázat esetén annak benyújtása. Fejlesztések akadálymentesítés megvalósítása. Megvalósítás: akadálymentesítés az említett területeken	Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal vezetői, projekt előkészítésébe és megvalósításába bevont partnerek	2025. 12. 31. (szerda)	akadálymentesített utak, parkok, járdák, középületek száma, ezáltal szélesebb körű hozzáférés a közszolgáltatásokhoz	Elsősorban pénzügyi forrás szükséges, központi támogatások, pályázati lehetőségek útján. Aktív turizmus fejlesztése TOP_Plusz-6.1.4-23	Állagmegóvás, rendszeres karbantartás a rendelkezésre álló humán erőforrás segítségével	Nem releváns.
2	Esélyegyenlőségi célcsoportok közötti kapcsolat erősítése a közösségfejlesztés eszközeivel	Generációk közötti eltávolodás	Elsősorban a gyermekek, idősek és fogyatékkal élők, mint célcsoport kapcsolatfelvétel, érzékenyítés és együttműködés elősegítő programok kidolgozása, szervezése.	ITS • Egészségügyi és szociális ellátó és támogató rendszerek fejlesztése, a társadalmi integráció elősegítése • A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeinek javítása, egyenlő esélyek és a társadalmi kohézió megteremtése	„Az Időügyi Nemzeti Stratégiában elsődleges célcsoportot képeznek a mai idősebb generáció tagjai. Rá kell azonban mutatni, hogy az aktív időskor lényege éppen a generációk közötti szerves kapcsolatban és	Pályázat előkészítése, konzorciumi partnerek bevonása, igényfelmérésen alapuló cselekvési és programterv kidolgozása, megvalósítása.	SGGYK, Sárvári Sportfólió Kft., Nádasdy Kulturális Központ, civil közösségek, esélyegyenlőségi referensek,	2025. 12. 31. (szerda)	Megvalósult programok, események száma	Humán erőforrás és infrastruktúra nagyobb részben rendelkezésre áll, a programok kidolgozásához, megvalósításához pénzügyi forrás szükséges pályázati lehetőségek útján – például TOP_Plusz-3.1.3-23 Helyi humán fejlesztések	Olyan közösségi akciók megvalósítása, ami több generáció számára egyaránt vonzó, lehetőséget nyújt a kapcsolatépítésre, fenntartható a visszatérő programok iránti érdeklődés	Nem releváns.

					kölcsönös támogatásban rejlik.” Időügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024							
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	Hajléktalan személyek problémáinak enyhítése a településen	Kis számban, de vannak a településen hajléktalanok.	Még kevesebb vagy egyáltalán ne legyen hajléktalan a településen.	Szociális ellátásokról szóló 4/2015. /II.16./ számú önkormányzati rendelet; SGGYK szakmai program	nem releváns	A hajléktalanná vált személyek számának és helyzetének feltérképezése szociális gondozók bevonásával, a kialakulás okának feltárása. Fizikai, mentális és egészségi állapotuk folyamatos figyelemmel kísérése. Szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés megszervezése. Napi egyszeri meleg étel, tisztálkodási lehetőségek biztosítása Azoknál, akik nem rendelkeznek rendszeres jövedelemmel, annak megvizsgálása, hogy visszavezethető-e a munkaerőpiacra, vagy valamilyen rendszeres pénzellátásra jogosultak lehetnek-e Lakhatásuk segítése főleg a téli időszakban, szükség szerint intézményi ellátáshoz jutásuk segítése. Életvezetési tanácsadás biztosítása családgondozó bevonásával.	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ vezetője	2025. 12. 31. (szerda)	Hajléktalan személyek munkához, így jövedelemhez segítése A településen élő hajléktalanok száma tovább csökken .	humán erőforrás: szakemberek, akik a hajléktalanokkal foglalkoznak pénzügyi forrás: napi egyszeri meleg étel biztosításához technikai és pénzügyi erőforrás: tisztálkodási, mosási lehetőség biztosításához	Az eredmények a hajléktalan személy együttműködésével tarthatóak fenn	Nem releváns
2	Romák integrálása a társadalomba, a velük szembeni előítéletek csökkentése	A romák többsége alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik és többnyire alkalmi munkából élnek	A romák rendelkezzenek legalább 8 általános iskolai végzettséggel és munkaviszonyból származó jövedelemmel.	ITS, Köznevelési intézmények nevelési/pedagógiai programjai	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Új Roma Stratégia (2009-2030)	Szemléletformálás már gyermekkortól kezdődően, jó példák bemutatásával (pl. sikert elért roma személy meghívása, bemutatása, előadása A tanulás ösztönzése gyermekkorban, felnőttkorban a képzési lehetőségek	Sárvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke	2025. 12. 31. (szerda)	8 általános iskolát végzett és átképzett roma személyek számának emelkedése. Rendszeres jövedelemmel, munkaviszonyból származó jövedelemmel rendelkező romák	humán erőforrás: roma nemzetiségi önkormányzat, SGGYK, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, köznevelési intézmények, munkáltatók; pénzügyi erőforrás: képzéssel összefüggő	meggyőzés, jó példák bemutatása – ezt minél fiatalabb korban kell elkezdeni; célcsoport részéről: együttműködés,	roma nemzetiségi önkormányzat és a települési önkormányzat együttműködése; települési önkormányzat támogatásával megvalósuló, a roma kultúrát

			A romák megítélésének pozitív változása.			igénybevételének ösztönzése, központi programokon keresztül. Rendszeres munkavállalás ösztönzése, elhelyezkedési lehetőség biztosítása pl. közfoglalkoztatásban. Életvezetési tanácsadás. Roma kulturális hagyomány ápolása, szélesebb körben történő megismertetése.			számának emelkedése.	költségek, foglalkoztatás támogatása, programok szervezése az előítéletek csökkentéséhez	érdeklődés	bemutató programok szervezése
3	Közüzeti hátralékok és a hátralékkal rendelkezők számának csökkentése	Bár folyamatosan csökken a hátralék összege, de még mindig magas azoknak a családoknak a száma, akik távhő-, vagy önkormányzati bérleti díjhátralékkal rendelkeznek.	Közüzeti hátralék összegének és a hátralékkal rendelkezők számának minimális szintre csökkentése. További hátralékok felhalmozásának megakadályozása.	Szociális ellátásokról szóló 4/2015. /II.16./ számú önkormányzati rendelet	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 „A KSH adatai alapján ugyan 2010 és 2020 között felére esett a rezsifizetési nehézségeket jelentő háztartások száma (22,1/10,7%), de a közüzeti tartozások felszámolására a családok jellemzően nem lesznek képesek külső segítség nélkül még a középtávú jövőben sem.”	A hátralék és behajtási lehetőségek folyamatos nyomon követése, a hátralék kialakulása okainak feltárása (Vizsgálata annak, hogy a hátralék kialakulása a tulajdonosnak/bérlőnek felróható, vagy nem. Megoldási módok kidolgozása, biztosítása a meglévő hátralékok rendezésére (pl. részletfizetés, önkormányzati támogatás) További hátralék felhalmozásának megakadályozása, ennek érdekében fontos a lakó/bérlő meggyőzése a havi rendszeres fizetés érdekében; önkormányzati bérlet esetén lakáscsere is felmerülhet alacsonyabb költségű lakásra Amennyiben a hátralék felhalmozása a tulajdonosnak/bérlőnek felróható és nem is működik együtt, hogy a hátralék csökkenjen, ott a hátralék jogi úton is behajtható.	Sárvári Városgondnokság Nonprofit Kft. vezetője	2025. 12. 31. (szerda)	Távhődíj, lakbér és vízdíj hátralékkal rendelkezők száma folyamatosan csökken	humán erőforrás: Városgondnokság munkatársai, szociális ügyintéző, pénzügyi forrás: lakhatási támogatás, önkormányzati bérlet esetén cserelakás biztosítása	Együttműködés legyen a hátralékkal rendelkezők részéről. További hátralékok felhalmozásának megakadályozása, (ösztönző lehet erre az a gyakorlat, hogy a bérleti jogviszony pl. 1 évre kerül megállapításra, hosszabbításra pedig hátralék esetén nincs lehetőség)	nem releváns

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Nevelési- oktatási hiányok kompenzálása, tehetséggondozás a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók körében	A veszélyeztetett és/vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók közében kimutathatóak nevelési, oktatási hiányok.	A veszélyeztetett és/vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók számára a köznevelési intézményben biztosítani szükséges azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével kompenzálható k a nevelési- oktatási hiányok.	Szociális ellátásokról szóló 4/2015. /II.16./ számú önkormányzati rendelet; köznevelési intézmények nevelési/pedagógiai programjai	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „Az iskolai végzettség a szocializációs folyamat kimenete és egyben a felnőttkori társadalmi helyzet egyik legfontosabb meghatározója.”	Az érintett tanulók bevonása a már működő felzárkóztató, tehetséggondozó programokba, tanórán kívüli foglalkozások vonzóvá tétele. Szükség szerint új programok beindítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek esetén a speciális nevelési oktatási igénynek megfelelő szakember biztosítása (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus) A tanulók eredményeinek elismerése, jó példák bemutatása. Hosszútávon elkerülhető a tanulási kudarc miatti lemorzsolódás, évfolyamisméltetés, javulnak a továbbtanulási esélyek.	köznevelési intézmények igazgatói és fenntartói; nevelőtestületek, tantestületek tagjai; iskolai szociális segítők	2025. 06. 30. (hétfő) 2023/2024. tanévtől folyamatosan	Programok száma, programokba bevont tanulók száma. Iskolai naplók, visszacsatolás a tanulmányi eredményekről. Tanulmányi versenyek, iskolai vetélkedők, kulturális szemlék eredményei. Továbbtanulási mutatók.	Humán erőforrás elsősorban pedagógusok, fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok. Intézményi infrastruktúra rendelkezésre áll. Pénzügyi forrás a programok működtetéséhez, szakemberek képzéséhez, továbbképzéséhez, jutalmazáshoz. Pályázati források bevonása, amennyiben lehetséges.	Folyamatosan biztosítani szükséges a megfelelő végzettségű szakembereket, szükség szerint továbbképzésüket t állami, és lehetőség esetén pályázati forrásból.	Ebben az esetben nem releváns.
2	Nyári gyermekfelügyelet, nyári napközi időtartamának növelése	A szülőknek problémát okoz a nyári szünidőben a gyermekek felügyelete, szabadidejük hasznos eltöltésének megszervezése.	Az egyes résztevők – állami, önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, for-profit szervezetek – tevékenységén ek összehangolásá val a nyári szünidő egyre hosszabb részét fedjék le az igénybe vehető szolgáltatások.	Az önkormányzat éves költségvetéséről szóló önkormányzati rendelet. Intézményi szakmai programok, munkatervek.	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) „Támogatni kell a szabadidő tartalmas eltöltésére szolgáló közösségi terek, szolgáltatások létrehozását és a szükséges számú szakemberek foglalkoztatását.”	Elsősorban az alsó tagozatos korosztály nyári szünidőben történő felügyeletének, szabadidejük hasznos eltöltésének megszervezése, oly módon, hogy minél több városi intézmény vegyen rész a feladat végrehajtásában. Adatgyűjtés. Igényfelmérés. Programok szervezése oly módon, az egy résztvevők tevékenységének összehangolásával a nyári szünidő egyre hosszabb részét fedjék le az igénybe vehető szolgáltatások. Tapasztalatok értékelése, a	köznevelési intézmények igazgatói és fenntartói; Nádasdy Kulturális Központ, egyházak képviselői, civil szervezetek vezetői	2025. 08. 31. (vasárnap)	Nyári szünidőben szervezett táborok száma, időtartama. Igénybe vevők száma.	Humán erőforrás: pedagógusok, közművelődési szakemberek, civil szervezetek vezetői Intézményi infrastruktúra rendelkezésre áll. Pénzügyi forrás: intézményi és önkormányzati költségvetés; pályázati források	Jól bevált gyakorlatok, nagy érdek- lődésre számot tartó táborok szervezése, igényfelmérés alapján új kezdeményezése k elindítása. Az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten támogatja a táborokat szervező civil szervezeteket. Pályázati lehetőségek keresése.	Ebben az esetben nem releváns.

						következő évi programok szervezése során ezen megállapítások figyelembevétele.						
3	Az óvodai feladatellátási helyek épületeinek és környezetének (óvodai játszóudvarok) felújítása, korszerűsítése, különös tekintettel az épületek energiahatékonyságának növelésére	Továbbra is van felújításra szoruló óvodai feladatellátást szolgáló épület.	Az óvodai ellátás színvonalának javítása a meglévő telephelyek korszerűsítésével, fejlesztésével. Kisgyermeket nevelők munkavállalási esélyeinek javítása, családbarát működtetés.	Sárvár Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Felújításra, korszerűsítésre szoruló telephelyek, épületek felmérése. Tervezés, költségbecslés elkészítése, projekt előkészítés. Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, pályázat benyújtása. Támogatás elnyerése esetén beruházás megvalósítása.	Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal vezetői, projekt előkészítésébe és megvalósításába bevont partnerek, óvodavezető	2025. 12. 31. (szerda)	Felújított telephelyek száma.	Humán erőforrás a projekt előkészítéshez, megvalósításához, beruházás befejezését követően a működtetéshez. Önerő biztosítása a pályázat benyújtásához kiírástól függően.	Az óvodai ellátás színvonala javul, korszerűbb épület működtetése kevesebb pénzügyi forrást igényel.	Sárvár Város Önkormányzata Bögöt, Porpác és Sitke községek önkormányzatával óvodai feladatellátási szerződést kötött. Sitke településen a Sárvári Vármelléki Óvoda telephelyeként óvodai csoport működik.

III. A nők esélyegyenlősége

1	Családon belüli erőszak megelőzése	Családon belüli erőszak látens jelenség.	Általános tájékoztatási tevékenység erősítése a jelenséggel kapcsolatosan annak érdekében, hogy a családon belüli/kapcsolati erőszakot elszenvedők merjenek, tudjanak segítséget kérni.	nem releváns	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Széleskörű tájékoztatási tevékenység köznevelési intézményekben, munkahelyeken, helyi médiában: Figyelemfelkeltés e témával kapcsolatban, érintettek hol kaphatnak és kitől segítséget. A bántalmazó magatartás, bántalmazó viselkedésségek felismerési módszereinek bemutatása, megismertetése a hatékonyabb észlelő- és jelzőrendszeri működés érdekében Segélyvonalak számának ismertetése, közzététele. Látókörbe került eseteknél szükség szerint, illetve egyénre szabottan életvezetési tanácsadás lehetőségének megteremtése.	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ vezetője, Sárvári Média Nonprofit Kft. ügyvezetője, esélyegyenlőségi referens	2025. 12. 31. (szerda)	Közzétett tájékoztatók száma.	Humán erőforrás: észlelő- jelző rendszer szakemberei, helyi média munkatársai Közzétételi fórumok rendelkezésre állnak – Sárvári Hírlap, www.sarvarvaros.hu, Sárvár TV, Sárvár Rádió, Sárvár Lendületben facebook oldal	A folyamatos, illetve időszakosan visszatérő tájékoztatás fenntartása szükséges, hogy a bántalmazott nők minél nagyobb számban, és minél hamarabb merjenek segítséget kérni. Ezzel részben megakadályozható, hogy súlyos bűncselekmények áldozataivá váljanak.	Nem releváns.
---	------------------------------------	--	---	--------------	--	---	--	------------------------	-------------------------------	---	--	---------------

2	Visszatérés a munkahelyre gyermekvállalást követően	Nehézséget jelent a nők számára, hogy gyermekvállalást követően visszatérjenek a munkaerő-piacra, a munka és a családi élet összehangolása	Bölcsődei, óvodai férőhely biztosítása. Széleskörű tájékoztatási tevékenység, Család és KarrierPONT-ok bemutatása.	ITS – a gazdaságfejlesztési és társadalmi fejlesztési célok megvalósulása esetén nő munkahelyek száma, jobb színvonalú intézményi szolgáltatások érhetőek el	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Az önkormányzat folyamatosan gondoskodik a szükséges számú bölcsődei és óvodai férőhely biztosításáról. Ennek érdekében figyelemmel kell kísérni a születések számának alakulását a településen. A helyi média és az önkormányzati intézmények bevonásával erősíteni szükséges a tájékoztatási tevékenységet, annak érdekében, hogy a kisgyermekes, a munkahelyre visszatérésüket tervező anyukák - megismerjék az atipikus foglalkoztatási formákat, - tanácsokat kaphassanak a család/magánélet és a munka összeegyeztethetőségével kapcsolatosan - megismerjék a Család és KarrierPONT-ok által nyújtott szolgáltatásokat Igény esetén előadás szervezése a témában jártas szakemberek meghívásával. Jó gyakorlatok, családbarát munkahelyek bemutatása.	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ vezetője, védőnők, Sárvári Média Nonprofit Kft. ügyvezetője, civil szervezetek vezetői	2025. 12. 31. (szerda) Férőhelyek bővítése folyamatban, illetve előkészítés alatt.	Információs anyagok megjelenésének száma. Emelkedik a településen a családbarát munkahelyek száma.	Humán erőforrás: SGGYK munkatársai, védőnők, civil szervezetek vezetői, helyi média munkatársai, esélyegyenlőségi referens Közzétételi fórumok rendelkezésre állnak – Sárvári Hírlap, www.sarvarvaros.hu Sárvár TV, Sárvár Rádió, Sárvár Lendületben facebook oldal;	Kisgyermekes anyukák tudatosabb munkaerő-piaci szereplőkké válnak.	Nem releváns.
---	---	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	---------------

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Idősek nappali ellátása igénybevételének növelése a Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központban	Az idősek nappali ellátását igénybe vevők száma nem éri el az engedélyezett férőhelyek számát.	Az ellátottak számának emelkedése	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ szakmai programja	Időügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024	Az alacsonyabb igénybevétel okainak feltárása. Az eddig kevésbé aktív idősek meggyőzése a közösségi együttlét fontosságáról. Olyan programok szervezése, mellyel elérhető, hogy az idősek keressék a hasonló korosztállyal történő	Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ vezetője	2025. 12. 31. (szerda)	A szolgáltatás igénybevétele megközelíti az engedélyezett férőhely 100%-át	Humán erőforrás adott. Pénzügyi erőforrás: programok megvalósításához támogatás (önkormányzati és egyéb támogatás) Technikai erőforrás: adott a felújított intézmény	Érdeklődés fenntartása érdekében az ellátottak igényeinek megfelelő programok szervezése.	Nem releváns.
---	---	--	-----------------------------------	--	--	--	---	------------------------	--	--	---	---------------

						közösségi együttlétet. Az érdeklődés fenntartása a szolgáltatás iránt. A szolgáltatás népszerűsítése a helyi médián keresztül.						
2	Idős emberek közösségi kapcsolatteremtésének ösztönzése	Tapasztalat szerint a településen élő idős népesség számához viszonyítva alacsony az idősök részvétele a civil szervezetekben és a városi közösségi programokon.	Az idősök aktív részvételének emelkedése a civil szervezetekben és a városi közösségi programokon.	éves közművelődési szolgáltatási terv	Időügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024	Az eddig kevésbé aktív idős emberek meggyőzése a közösségi együttlét fontosságáról igények megismerése, majd olyan programok szervezése (pl. színházlátogatások, kirándulások), melyek az idős emberek érdeklődését felkeltik, A településen működő civil szervezetek működésének, az idősök érdeklődési körének is megfelelő közösségi programok megismertetése, népszerűsítése az idősök körében – helyi média szerepe fontos.	idősöket tömörítő civil szervezetek vezetői (Sárvári Nyugdíjas Klub, Rábasömjéni Nyugdíjas Klub), partner: Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ, Nádasy Kulturális Központ, Sárvári Sportfólió Kft.	2025. 12. 31. (szerda)	Emelkedik ezen civil szervezetek tagjainak létszáma. Emelkedik az idősök részvétele a közösségi programokon.	humán erőforrás: a szervezetek megismertetéséhez, a meggyőzéshez, a programok megvalósításához pénzügyi forrás: forrás a programok megvalósításához	Érdeklődés fenntartása, szükséges anyagi feltételek megléte.	Nem releváns.
3	Sárváron is „Kattintsunk Együtt”	Sok idős ember él egyedül, családtagjaiktól távol. Vannak, akik egészségi állapotuk miatt nem tudják elhagyni otthonukat, ezért érezhetik magukat magányosnak. Valószínűleg közülük többen nem ismerik/használják az internetet.	Igényeikhez mérten az idősök minél nagyobb számban ismerkedjenek meg az internet eszközök (számítógép, okostelefon, tablet) nyújtotta lehetőségekkel (ismeretszerzés, kapcsolattartás)	ITS - A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételeinek javítása, egyenlő esélyek és a társadalmi kohézió megteremtése	Időügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024	igények megismerése, idősök bevonása a programba; a tanításban résztvevők (pl.: gimnazisták közösségi munka keretében) megkeresése, együttműködés kialakítása	idősöket tömörítő civil szervezetek (Sárvári Nyugdíjas Egyesület, Rábasömjéni Nyugdíjas Klub) vezetői, partner: Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ, Nádasy Kulturális Központ	2025. 12. 31. (szerda)	A programban részt vevő idősök száma, „tanórák” száma. A tanulás során nő az idősök szellemi aktivitása, a fiatalabb és idősebb korosztály közelebb kerül egymáshoz; Erősödik a kapcsolattartás lehetősége	humán erőforrás: tanítást vállaló önkéntesek, diákok technikai erőforrás: számítógép, „okos” eszközök a bemutatáshoz, tanításhoz	A tanulás során szerzett sikerélmények, melyek újabb tanulásra, az internettel összefüggő ismeretek bővítésére ösztönzi az idősöket.	Nem releváns.
4	Egészségtudatos életmód és egészségmegőrzés időskorban	Statisztikai tény, hogy az emberek születéskor várható élettartama folyamatosan	Az emberek minél tovább éljenek egészségben, számukra	ITS: • A szabadidő aktív eltöltési lehetőségeinek bővítése • A közszolgáltatásokhoz	Időügyi Nemzeti Stratégia 2010-2022, 2023-2024 „Az egészséges	Ösztönzés a rendszeres orvosi ellenőrzésre, szűrővizsgálatokon történő részvételre. Meglévő betegség esetén	idősöket tömörítő civil szervezetek vezetői; Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti	2025. 12. 31. (szerda)	Egészséggel kapcsolatos előadások, bemutatók, foglalkozások száma, az ezeken résztvevő idős emberek száma,	humán erőforrás: témában érintett szakemberek, civil szervezetek pénzügyi forrás: szűrések	Folyamatos meggyőzés, tájékoztatás, széleskörű érdeklődésre	Nem releváns.

	is	emelkedik. Nem mindegy, hogy azokat az éveket az emberek milyen életminőségben élik.	megfelelő életminőségben.	oz való hozzájárás feltételeinek javítása, egyenlő esélyek és a társadalmi kohézió megteremtése	életmód kialakítása nem a harmadik életszakaszban kezdődik, a meghosszabbodott és lassan, de folyamatosan növekedő élettartam nem minden esetben jelenti az egészséges életévek számának a növekedését.”	az előírt terápia alkalmazása. A szellemi aktivitás megőrzésére érdeklődési körnek megfelelően. Fizikai aktivitás megőrzésére rendszeres mozgással. Egészséges táplálkozás. A témával kapcsolatosan előadások, bemutatók, szűrővizsgálatok szervezése, mindezek kapjanak nyilvánosságot a helyi médiában Az idősek embereknek is legyenek egészségszokásaik, melyek kapcsolódhatnak az érdeklődési körüknek megfelelő civil szervezetekhez (pl.: mozgásszeretet esetén Gyaloglóklubban történő aktív részvétel vagy pl. aki szívesen olvas, számára a Sylvester Könyvbarát Klub nyújt további lehetőségeket	Központ vezetője		médiában történő megjelenések száma	biztosítása, programok megszervezéséhez kapcsolódó költségek pl.: előadók esetleges díjazása, egészséges ételek bemutatásához anyagszükséglet technikai forrás: teremigény, technikai háttér	számot tartó programok, előadások, bemutatók szervezése, „jó példák” bemutatása	
--	----	--	---------------------------	---	--	---	------------------	--	-------------------------------------	--	---	--

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Érzékenyítő foglalkozások a köznevelési és kulturális intézményekben	Általános társadalmi probléma a fogyatékkal élőkkel szembeni előítélet, nehéz a másság elfogadása	Nagyobb fokú empátia kialakítása az „ép” fiataloknál a fogyatékosokkal szemben	szakmai programok, pedagógiai programok	2015-2025. időszakra szóló Országos Fogyatékosügyi Program	Szemléletformálás, a másság elfogadtatása. Érzékenyítő foglalkozások tartása a köznevelési és kulturális intézményekben, melynek keretében fogyatékos személyekkel történő beszélgetéssel, előadással betekintés a mindennapjaikba, „élményalapú,” tapasztalatszerzés, játékos feladatokkal az ő helyükbe képzelés, problémamegoldás.	köznevelési intézmények vezetői, Nádasdy Kulturális Központ vezetője	2025. 12. 31. (szerda)	foglalkozások, programok száma, résztvevők száma	pénzügyi forrás: nem jellemző humán erőforrás: program megszervezéséhez, „bemutatkozásra” vállalkozó fogyatékos személy	Olyan programok, feladatok szervezése, melyekkel az „ép” diákok érdeklődése, figyelme fenntartható	Nem releváns
---	--	---	--	---	--	---	--	------------------------	--	---	--	--------------

2	A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességű személyek tájékoztatása a helyi médián keresztül	Feltehetően kevés információval rendelkeznek ezen célcsoportba tartozók az őket érintő témákban, nem nagyon tudják, hova fordulhatnak problémáikkal	A fogyatékkal élők és a megváltozott munkaképességű személyek megismerjék az őket érintő, térségben fellelhető intézményeket, szolgáltatásokat, azok elérhetőségét, valamint birtokába kerülhessenek mindazon információknak, melyek a mindennapi életvitelükhöz szükségesek, könnyebbé téve azt.	ITS - Egészségügyi és szociális ellátó és támogató rendszerek fejlesztése, a társadalmi integráció elősegítése	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	A célcsoport helyi médián keresztül történő rendszeres tájékoztatása mindazon információkról, a térségben működő intézményekről, civil szervezetekről, szolgáltatásokról, azok elérhetőségéről, melyek ezen személyek mindennapjait élhetőbbé teszik	Kolping Támogató Szolgálat helyi vezetője, Sárvári Média Nonprofit Kft. ügyvezetője	2025. 12. 31. (szerda)	Megjelenési alkalmaszama. A közzétett információanyag mindennapi életben történő hasznosítása	humán erőforrás: Támogató Szolgálat, helyi média	rendszeres, naprakész információk közlése	Nem releváns.
---	--	---	---	--	---	--	---	------------------------	---	--	---	---------------

IV. Megvalósítás

1. A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására 164/2023. (IX. 28.) számú képviselő-testületi határozatával Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hozott létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

2. A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében Sárvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 164/2023. (IX. 28.) számú képviselő-testületi határozatával HEP Fórumot hozott létre.

A HEP Fórum tagjainak felsorolását lásd a HEP HE 9. pontjánál (102. oldal)

HEP Fórum segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- A célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása.
- A HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata.

- Annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása.
- A HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre.
- Az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- A HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

Abban az esetben, ha a HEP Fórum összehívására jelenléti formában nincs lehetőség – például járványhelyzet miatt bevezetett korlátozás – a HEP fórum tagjai javaslataikat, véleményüket elektronikus úton juttathatják el az esélyegyenlőségi referensek részére, a kiküldött tervezet alapján. A tervezet kiküldésének tényét, valamint a beérkezett javaslatokat, véleményeket ebben az esetben is megfelelően dokumentálni kell.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP fórum ülésére meghívást kap az illetékes esélyegyenlőségi mentor. A HEP Fórum tagjai javaslatot tehetnek további, az egyes beavatkozási területeken szakértelemmel rendelkező személyek meghívására is.

3. Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, szakembereinek beszámolóit, javaslatait alapján.

A lakossági észrevételek visszacsatolására szolgál az eselyegyenloseg@sarvar.hu elérhetőség.

4. Nyilvánosság

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum ülésének összehívása.

Az elfogadott helyi esélyegyenlőségi program közzétételre kerül az önkormányzat honlapján (www.sarvarvaros.hu), továbbá tájékoztató jelenik meg róla a Sárvári Hírlapban, az önkormányzat hivatalos lapjában.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

5. Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felelős. A polgármester feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.

Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így:

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerjék és kövessék a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben szükséges lépések megtétele.

A polgármestert e feladatai ellátása során a helyi esélyegyenlőségi referensek segítik, akik gondoskodnak a szakmai tevékenységek koordinálásáról, illetve ellátják az ezzel összefüggő valamennyi adminisztrációs feladatot.

A helyi esélyegyenlőségi referensek a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal köztisztviselői, akik rendelkeznek helyi esélyegyenlőségi programok írására felkészítő képzés elvégzését tanúsító bizonyítvánnyal.

A helyi esélyegyenlőségi referensek gondoskodnak a HEP kétévente esedékes felülvizsgálatáról, és az új HEP elkészítéséről a mindenkor hatályos jogszabályi előírásoknak, módszertani ajánlásoknak, és jelen dokumentumban rögzített eljárási szabályoknak megfelelően.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői:

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

6. Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

V. Elfogadás módja és dátuma

1. Elfogadás:

Sárvár város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük. Sárvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Sárvár Város Önkormányzata 2023-2028. közötti időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 186/2023. /XI.21./ számú határozatával elfogadta.

2. Melléklet:

- 1. melléklet Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 186/2023. (XI.21.) számú határozata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról.

Sárvár, 2023. november 22.

Kondora István
polgármester

Dr. Szijártó Valéria
címzetes főjegyző

A Sárvár Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Sárvár, 2023. november 22.

Németh Róbert
Humán Erőforrás Bizottság elnöke

Sárvár, 2023. november 22.

Barasics Katalin
Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti
Központ vezetője

Sárvár, 2023. november 22.

Takács Zoltán
Nádasdy Kulturális Központ vezetője

SÁRVÁRI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL
CÍMZETES FŐJEGYZŐJE
9600 Sárvár, Várkerület u. 2.

KIVONAT

a képviselő-testület 2023. november 21-i nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből

186/2023. (XI. 21.) számú képviselő-testületi határozat

Sárvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete Sárvár Város 2023-2028 közötti időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját az előterjesztés mellékletével megegyező tartalommal elfogadja.

Határidő: azonnal
Felelős: Kondora István polgármester

Sárvár, 2023. november 22.

Dr. Szijártó Valéria
címetes főjegyző